

Latin-amerikai szervezett bűnözés

Biztonsági kihívások Mexikóban

Mexikói szervezett bűnözés

Történeti áttekintés

- 1970-es évek elején Richard Nixon amerikai elnök a szervezett bűnözést, társadalmat fenyegető tényezőként definiálta.
- Az illegális kábítószeres utáni robbanásszerű kereslet arra ösztönözte Nixont, hogy az ország nemzetbiztonságát fenyegető drogkereskedelem ellen kíméletlen harcot indítson.
- A technológiai újításokkal, szállítási eszközök modernizálódásával, a piacok megnyitásával arányosan nőtt az egyes országok azon félelme, hogy a nem állami aktorok, például multinacionális cégek, kormányközi szervezetek, terrorista csoportok, vagy szervezett bűnözői hálózatok kezében túl nagy erő összpontosul.
- Az állami protekcionizmus megszűnésével a gazdaságban és politikában is egyre markánsabban jelentkezett a nem állami szereplők befolyása.

Fogalmi meghatározások

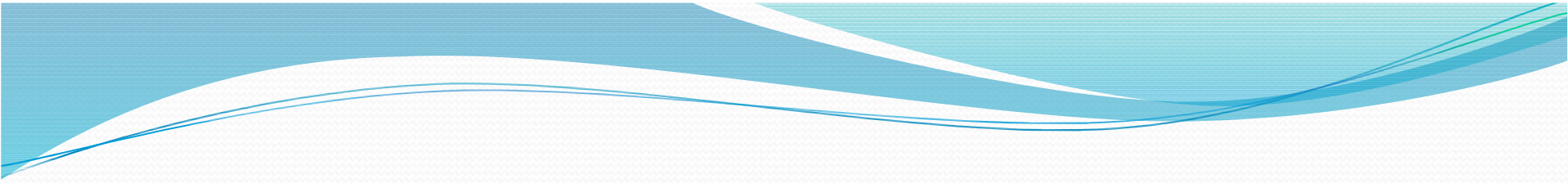
- A „szervezett bűnelkövetés” fogalma az alkoholtilalom idején, 1919-ben bukkant fel először Chicagóban.
- A szervezett bűnözésre országonként és régióként eltérő meghatározásokat alkalmaznak.
- A haszonmaximalizálás érdekében csoportosan elkövetett illegális tevékenységek meghatározásánál lényeges, hogy terrorista szervezetekhez képest nem politikai motiváció irányítja céljaikat, valamint az egyes államok belső rendjének veszélyeztetésén kívül napjainkban transznacionális, bizonyos esetekben transzkontinentális tevékenységet folytatnak, így globális kihívás elé állítják a nemzetközi közösséget.
- Az amerikai Szövetségi Nyomozó Iroda (Federal Bureau of Investigation, FBI) olyan csoportok által folytatott illegális tevékenységet ért a szervezett bűnözés alatt, melyeknek megvan a képességük egy intézményesített szerkezet létrehozására és elsődleges céljuk a törvénytelen úton történő pénzszerzés.

Illegális kábítószerpiac regionális jellemzői

Észak-amerikai országok

- Észak-amerikai országokban jelentős mennyiségben foglalkoznak kannabisz termesztéssel, ami mexikói szervezett bűnhálózatok Egyesült Államokba szállított illegális termékeinek fontos exportját képezi. Kisebb arányban, de Kanadából is megfigyelhető az amerikai piacra áramló kannabisz.
- Szintetikus kábítószeresek - főként metamfetamin, illetve kisebb mennyiségben extasy – előállításával Mexikóban, Egyesült Államokban és Kanadában foglalkoznak.
- Az észak-amerikai régióban ópiátokat egyedül Mexikóban állítanak elő, ami világviszonylatban a teljes termelés öt százalékát tette ki 2009-ben.
- A 15 és 64 év közötti észak amerikai lakosság 10,7%-a fogyaszt kannabiszt, ami a globális átlag felett van. 2009-ben, néhány éves csökkenés után újra emelkedett a kannabiszt használók száma az Egyesült Államokban.

-
- A népesség 1,1%-a használ amfetamin és extasy kábítószer, amivel globális szinten ugyancsak negatív éllovas szerepet tölt be a régió. 2008 és 2009 között a tizenkét év feletti fogyasztók aránya 0,3%-ról 0,5%-ra emelkedett a térségben, illetve az Egyesült Államokban élő extasy keresletét bővítők – megegyező időszakban vizsgált – aránya is emelkedésnek indult, 0,9%-ról 1,1%-ra.
 - A népesség 1,1%-a használ amfetamin és extasy kábítószer, amivel globális szinten ugyancsak negatív éllovas szerepet tölt be a régió. 2008 és 2009 között a 12 év feletti fogyasztók aránya 0,3%-ról 0,5%-ra emelkedett a térségben, illetve az Egyesült Államokban élő extasy keresletét bővítők – megegyező időszakban vizsgált – aránya is emelkedésnek indult, 0,9%-ról 1,1%-ra.
 - 2006 után az Egyesült Államokban, 15 és 64 év közötti népesség körében, tapasztalható csökkenés – 3,0%-ról 2,4%-ra csökkent a kokaint használók aránya 2009-ben – ellenére, az észak-amerikai régióban található a világ kokainfogyasztó táborának közel 37%-a.

Dél-Amerika, Közép-Amerika és Karib-térség

- A kokalevél közel 100%-át három országban termesztik: Kolumbia, Bolívia és Peru területén, 149,100 hektáron művelték meg a növényt.

- 2009-ben a globális szinten történő kannabisz lefoglalás, illetve kiirtás 70%-át alkalmazták a régióban.

- Amfetamin típusú stimulánsok gyártásának története nem nyúlik vissza olyan messzire a térségben, mint a kokain esetében. Növekvő kereslet hatására azonban gyártása fellendülőben van.

- Dél-Amerikában a 15 és 64 év közötti lakosság 2,9%-3,0%-a használt kannabiszt 2009-ben, míg Közép-Amerikában 2,2%-2,5%, illetve Karib-térségben a népesség jelentős hányada 1,6%-7,6% között.

- A 15 és 64 év közötti népesség 0,9%-1,0%-a fogyaszt kokaint, ami 2,6-3,0 millió illegális anyaggal élő személyt jelent.

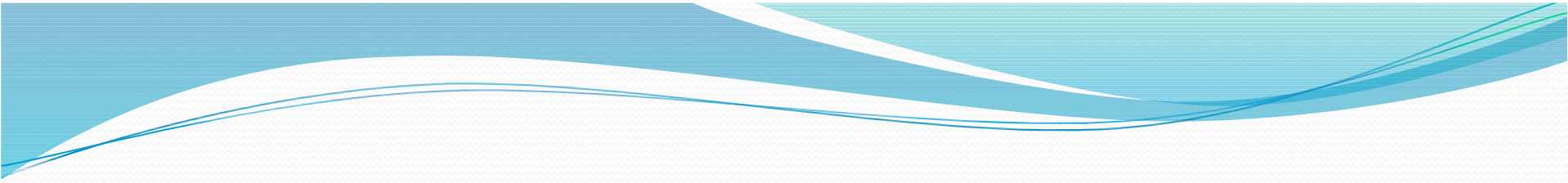

Erőszak eszkalálódása Mexikóban 2006 és 2009 között

- A 2006-os év folyamán 2120, majd következő évben 2280 kábítószerrel kapcsolatos gyilkosság történt.
- 2008. január 1. és december 26. között, több mint a duplájára emelkedett az áldozatok száma: 5153 erőszakos haláleset hivatalos regisztrálását jelentette.
- A kábítószer kereskedelemben érdekelt szervezetek évtizedek óta arra használják az állami funkciók egyes részeinek elégtelen működését, hogy korrupció eszközeinek felhasználásával biztosítsanak előnyöket kereskedelmi, gazdasági tevékenységektől - hivatalos kormányzati védelmet élvező – Egyesült Államokba történő kábítószer szállításáig.
- A területek, úgy nevezett „plázák” irányításáért vívott harcban, 6587 személy vesztette életét 2009-ben, ami a befolyásukat nem csak Mexikóra, de Kanadától Argentínáig, Nyugat-Afrikára és Európára is kiterjesztő kábítószer-kereskedelemben érdekelt személyek növekvő befolyását és sok esetben terrorista módszerekkel elkövetett akcióinak agresszivitását is mutatja.

Erőszak eszkalálódása Mexikóban 2010 és 2011 között

- 2010-ben előző évhez viszonyítva 60 százalékkal nőtt a gyilkosságok száma.
- 2010-ben Mexikó harminckét állama közül a szervezett bűnözéshez kapcsolható gyilkosságok 84 százalékát, négyben hajtották végre.
- Tamaulipasban 90-ről 209-re, Nayaritban 37-ről 377-re, míg Nuevo Leónban 112-ről 604-re emelkedett a halálos áldozatok száma.
- A hatalmon lévő Intézményes Forradalmi Párt (Partido Revolucionario Institucional, PRI) tamaulipasi kormányzó jelöltjét, Rodolfo Torre Cantút néhány nappal a választások előtt gyilkolták meg.
- Kormány akciókban részt vett csapatoknak, Mexikó tizenhárom legkeresettebb banda tagját sikerült likvidálni, vagy bebörtönözni: rajtaütés során a Sinaloából többek között életét veszttette Ignacio „Nacho” Colonel; a Gulf csoport egyik vezetőjét Ezequiel „Tony Tormenta” Cárdenas Guillént elzárásra ítélték; valamint La Familia Michoacána szervezetből Nazario „El Más Loco” Moreno González szintén halálos sebeket kapott.

Mexikó biztonságát fenyegető szervezett bűnözői csoportok

1. Félix Gallardo/Guadalajara szervezet szervezett bűnözői csoport

- A Félix Gallardo néven működő hálózatot névadója, Miguel Angel Félix Gallardo vezette és a csoport kapcsolatban állt kokain csempészzel foglalkozó kolumbiai bűnelkövetőkkel.
- Egyesült Államokban a kábítószer iránti kereslet robbanásszerű emelkedése az 1960-as, 1970-es években népszerű hippy mozgalmakhoz köthető. Az egészségügyi, gazdasági, szociális és társadalmi biztonságot fenyegető, illegális kábítószer csempésző szervezetek ellen mexikói-amerikai bilaterális szerződések keretein belül léptek fel.
- Félix Gallardo szervezet a növekvő nyomás hatására elhagyta Sinaloát és székhelyét Mexikó második legnagyobb városába, Guadalajarába tette át.
- A csoport hierarchiájában magasan helyezkedő, Héctor Luis „El Güero” Palma Salazar, valamint Félix Gallardo nézeteltérése fegyveres leszámolásokba torkollott. A vetélkedésnek és a szervezet egységének a szemben álló felek letartóztatása vetett véget.

2. Arellano Félix/Tijuana szervezett bűnözői csoport

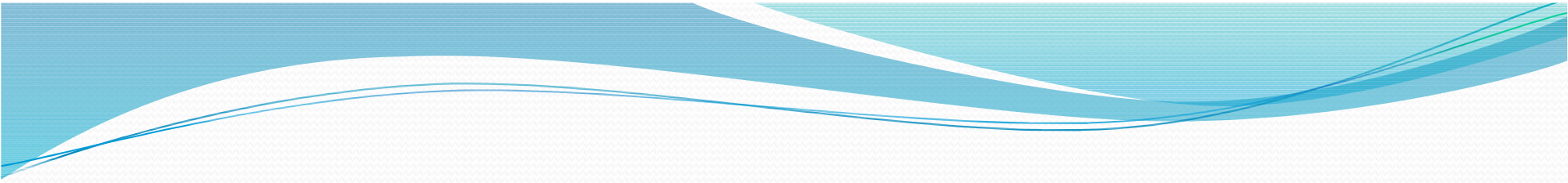
- Arellano Félix szervezett bűnözői hálózat jelentős veszteségeket szenvedett el 2002-óta.

Rendőrséggel vívott tűzharcban életét veszítette a szervezet vezetője, Ramon Arellano Félix, majd idősebb bátyját, Benjamint letartóztatták.

- A hét Arellano Félix testvér - öt közülük részt vett/vesz kábítószer csempészésben - után elnevezett csoport gyökerei a Guadalajara szervezetig nyúlnak vissza.

- A testvérek nagybátyja, Miguel Angel Félix Gallardo által alapított szervezet szétesésekor az Arellano Félix csoport szövetségre lépett a Gulf hálózattal és szembe helyezkedett a Sinaloával. Vezetési központja Tijuana államban található - másik megnevezése ebből származik -, azonban befolyási övezete tizenöt mexikói államra terjed ki. - Virágkorában becslések alapján az Egyesült Államokban használt kokain 40%-át biztosította az Arellano Félix csoport, 2006-ban azonban tovább folytatódta a bűnszervezet megbénítására tett kísérletek.

- Az amerikai Kábítószer Ellenés Ügynökség, valamint parti őrség közös akciója során letartóztatták Francisco Javier „El Tigrillo” Arellano Félixet, aki életfogytiglani börtönbüntetést kapott pénzmosás és szervezett bűnözői csoport működtetésének büntetéseért. Testvérét Rafaelt, a mexikói hatóságok 2006 szeptemberében adták ki az Egyesült Államoknak, ahol hat éves szabadságvesztésre ítélték.

-
- A családot sújtó negatív hírek és letartóztatási hullám azonban korántsem ért véget. 2002-ben Mexikóban letartóztatott, majd 2011-ben az Egyesült Államoknak kiadott Benjamint huszonöt év börtönre ítélte egy bíróság San Diegóban, míg Eduardo „El Doctor” Arellano Félix 2008-as elfogása alapjaiban rengette meg a „családi vállalkozást”.
 - A szétszakadni látszó vezetői kör meggyengülése belső harchoz vezetett, így Eduardo Teodoro „El Teo” Garcia Simental szembehelyezkedett Fernando „El Ingeniero” Sanchez Arellanóval. A feszültség hatására kivált Garcia Simental létrehozta saját bandáját, ami egyes információk szerint kapcsolatokat épített ki Sinaloa hálózattal és Tijuana csoport riválisává vált.
 - A kialakult helyzet Mexikó egyik legkeresettebb bűnözőjévé tette „El Teo” Garcia Simentált. Az Egyesült Államok 2,1 millió dollár jutalmat ajánlott fel az elfogását segítő információért. 2010. január 12-én a hatóság és politikai vezetés kiemelt figyelemmel meghozta a várt eredményt és letartóztatták „El Teo” Garcia Simentált.

3. Beltrán Leyva szervezett bűnözői csoport

- Beltrán Leyva szervezet 2008-ig a Sinaloa szövetség tagjaként, Sonora államban biztosított csempész útvonalat az amerikai határhoz.
- 2008 januárjában letartóztatták Alfredo Beltrán Leyvát, a szervezet hadnagyát és vezetőjének - Arturo Beltrán Leyva - testvérét. Elfogását többen a Sinaloa csoport főnökének, „El Chapo” Guzmán számlájára írták, ami tovább erősítette a két szervezet közötti ellenségeskedést.
- A kibontakozó hatalmi harc ellenére, Beltrán Leyva hálózat sikeresen megszerzett és biztosított számos kábítószer szállító útvonalat Sinaloa, Sonora, Morelos, Guerrero, Jalisco, Durango, valamint Michoacán államban.
- Egyes információk alapján 2008 májusában kivégzett szövetségi rendőr igazgató, Edgar Millan Gomez halála is a szervezethez köthető.
- Régóta fennálló és kiváló kapcsolatokat építettek ki kolumbiai forrásokkal, illetve műveleteiket kifinomult stratégiával és szövetségesükkel, Los Zetas szervezettel hajtják végre.
- A kábítószer üzérkedésében fontos területekért a Sinaloával, Gulf hálózattal és La Familia Michoacanával áll harcban. A főnök, Arturo Beltrán Leyva meggyilkolása és testvére, Carlos letartóztatása után szakértők úgy gondolják a hálózat vezetését Hector Beltrán Leyva vette át.

4. Sinaloa/Pacifico szervezett bűnözői csoport

- Félix Gallardo hálózat megbontása után keletkezett vákuumot megfelelő stratégiával és jó érzékkel használta ki a Sinaloa szervezett bűnözői csoport. Napjaink - Los Zetas nevű hálózat mellett - egyik legnagyobb befolyással bíró bűnözői szerveződése tizenhét mexikói államban, valamint közel negyven országban tart fent érdekeltségeket.
- Központjuk Sinaloa államban található, aminek irányítását a Félix Gallardo bandából kivált Joaquín „El Chapo” Guzmán Loera és Ismael „El Majo” Zambada végzi.
- A 2000-es évek közepén Sinaloa, Valencia, valamint Juárez hálózat egyesüléséből létrejött, A Szövetség (La Federación) nevet viselő érdekegyesülés, ami Arizonába tartó embercsempész útvonal ellenőrzési joga mellett, komoly befolyással rendelkezett - perui kokain legnagyobb felvásárlójaként - dél-amerikai régió kábítószer piacán.
- Sinaloa csoport 2005-2006-ban alapította meg fegyveres szárnyait, a Negrost, valamint Pelonest a Gulf szervezet operatív részlege, Los Zetas ellensúlyozására.
- Mexikói rendőrség komoly sikert ért el 2007-ben Sandra Avila Beltrán, pénzmosás és szervezett bűnözésben való összeesküvés vádjával letartóztatott, kolumbiai kokain kapcsolatokért felelős összekötő nő felderítésével, majd 2010-ben elfogott amerikai-mexikói kettős állampolgár Negros vezér, Edgar „La Barbie” Valdez Villareal bíróság elé állításával.

5. Juárez/Vicente Carrillo Fuentes szervezett bűnözői csoport

- A Juárez szervezett bűnözői csoport egyike Mexikó legrégebbi kábítószer-csempészzel foglalkozó szervezeteinek.
- Székhelye a véres leszámolásokkal leginkább sújtott Chihuahua államban található.
- Tevékenységi körüket embercsempészet, emberrablás és helyi (Ciudad Juárez) felhasználásra szánt kábítószer elosztás jellemzi.
- A hálózat irányítását Vicente Carrillo Fuentes végzi. Az észak-mexikói területeken prosperáló csoport másik elnevezése is hozzá köthető, ugyanis Vicente Carrillo Fuentes szervezetként is szokták emlegetni.
- Az „Egek Urának” becézett Fuentes regnálása alatt megnőtt a csoport befolyása és Argentínában, valamint Chilében is folytattak törvénytelen tevékenységeket.
- Juárez hálózat szövetségesei közé a Beltrán Leyva és Zetas csoport tartozik, melyek elsősorban a Sinaloa ellen lépnek fel Ciudad Juárez és az egész ország területén.
- A városban működő fegyveres szárnyait az Azteca és Asesino bandák, valamint a Juárez és Chihuahua államokból származó korrupt állami rendőrök közreműködésével létrehozott La Linea képezi

6. Gulf szervezett bűnözői csoport

- A belső átszervezések hatására, Mexikó északi részén található Tamaulipas állam meghatározó bűnszervezete lett a Gulf szervezett bűnözői csoport.
- Osiel Cárdenas Guillén miután átvette a csoport vezetését, beszervezte a mexikói speciális erők (Grupo Aeromovil de Fuerzas Especiales, GAFES) tagjait hálózatába és saját csapásmérő szárnyaként használta. A Zetas speciálisan kiképzett tagjai, professzionális bérgyilkosként és területbiztosítóként is segítették a Gulf csoport működését.
- A 2010-ben bekövetkezett Gulf-Zetas szakítás, hatással volt a bűnözői csoportok stratégiai szövetségrendszerére.
- Az északkeleti területek birtoklásában érdekelt La Familia Michoacana még 2006-ban bontotta fel szövetségét a Gulf, Sinaloa és Los Zetas csoportokkal, de 2011-ben kialakult új helyzet hatására már együttes erővel léptek fel a Zetas ellen.

7. La Familia Michoacana szervezett bűnözői csoport

- La Familia Michoacana csoport eredete az 1980-as évekig vezethető vissza, de napjainkban tevékenykedő struktúrája újabb szervezatként szerzett kétes hírnevet magának.
- A múltban szövetséget kötött Los Zetas hálózattal, akitől kegyetlen gyilkolási, követési, lehallgatási, emberrablási technikákat sajátított el.
- 2009-ben a szervezetet Mexikó tíz államügyésze jellemezte a „legerőszakosabb” jelzővel.
- Egy évvel később, 2010 decemberében a mexikói szövetségi rendőrség tűzpárbajban megölte a csoport spirituális vezetőjét, Nazario „El Más Loco” Moreno Gonzálezt. Mexikó államban a Sinaloa-val, Los Zetas csoporttal, valamint a Beltrán Leyva szervezettel konkurál, de Michoacán, Jalisco, Queretaro, Guerrero és Guanajuato államban is folytat illegális műveleteket.

8. Los Zetas szervezett bűnözői csoport

- 2009-ben önállósodott Los Zetas tagjai a mexikói hadsereg különleges ejtőernyős alakulatából szöktek meg és csatlakoztak a Gulf szervezethez.
- 2009-ben szakított legfőbb munkaadójával, Gulf szervezettel és 2010 februárjától harcban áll vele kábítószercsempész folyosók birtoklásáért Nuevo León, illetve Tamaulipas államban.
- Heriberto „El Lazca” Lazcano vezetése alatt a csoport kiterjesztette befolyását Közép-Amerikára is. Los Zetas guatemalai megfelelőjével, Los Kaibiles hálózattal, valamint közép-amerikai bandákkal háborút indítottak a Guatemalából Mexikóba tartó kokain szállítási útvonalak megszerzéséért.
- Korábbi ellenségeivel, Sinaloával és La Familia Michoacana szervezetekkel szövetségesen a Gulf csoport városi háborút vív Los Zetas egységeivel.

**Szervezett bűnözői csoportok hatalmi versengésében meggyilkoltak
száma 2006. december – 2010. december között** (Forrás:
<http://justiceinmexico.files.wordpress.com/2012/03/2012-tbi-drugviolence.pdf>, p.15.)

Az egymással konfliktusban álló csoportok	Gyilkosságok	Az összeshez viszonyítva (%)
Sinaloa - Juárez	8.236	23,8
Sinaloa – Beltran Leyva	5.864	16,9
Sinaloa – Gulf-Zetas	3.199	9,2
Sinaloa - Tijuana	1.798	5,2
La Familia - Zetas	1.744	5,0
Gulf - Zetas	1.328	3,8
Egyéb	12.442	39,9
Összes	34.611	100

Mexikói szövetségi rendőrség (Forrás:

<http://www.news.com.au/gallery-0-1225701880266?page=16>)

Köszönöm a figyelmet!

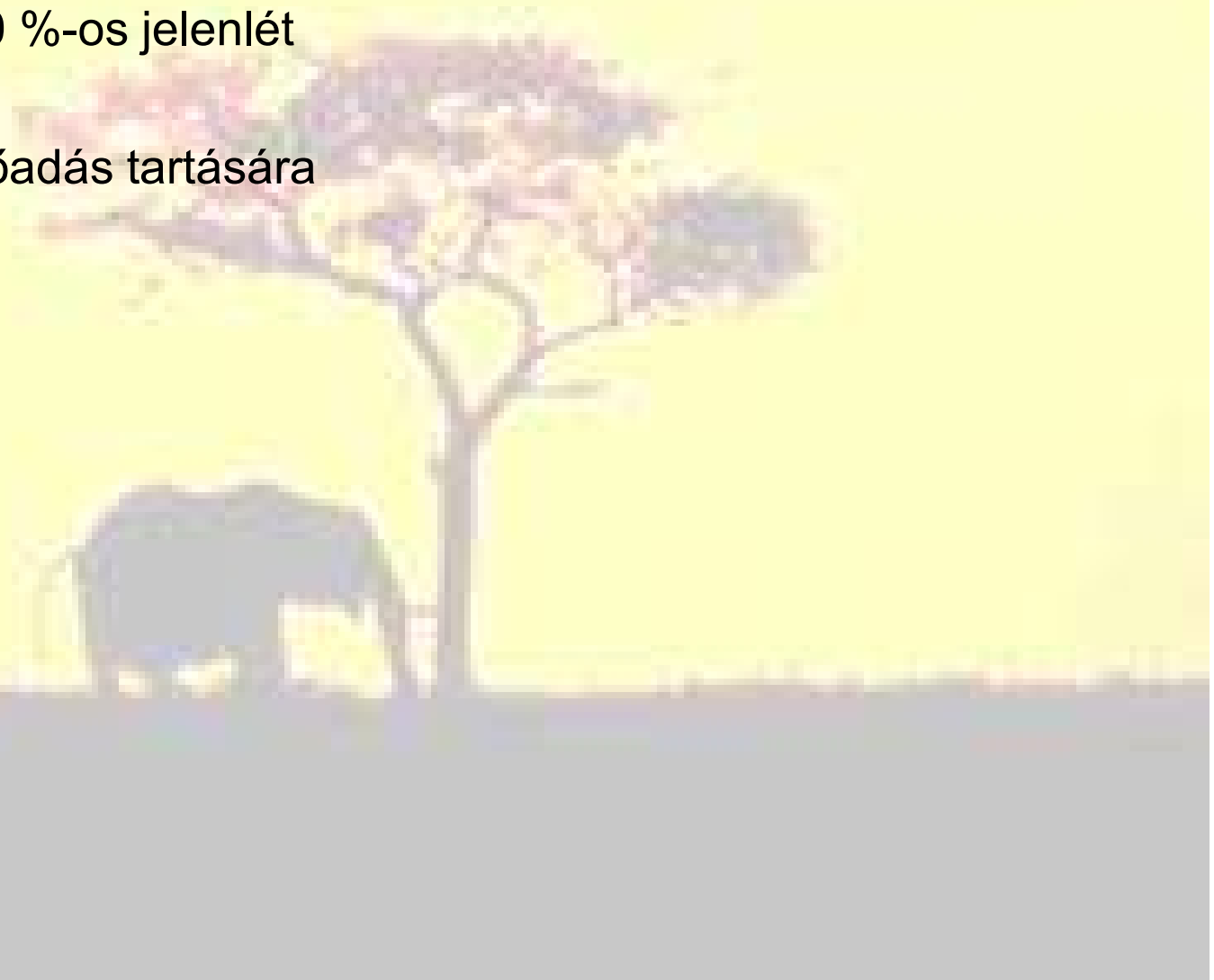

Afrika – bukott államok

Dr. Marsai Viktor

Kurzus ismertetése

- Követelmény: 70 %-os jelenlét
- Szóbeli vizsga
- Lehetőség kiselőadás tartására

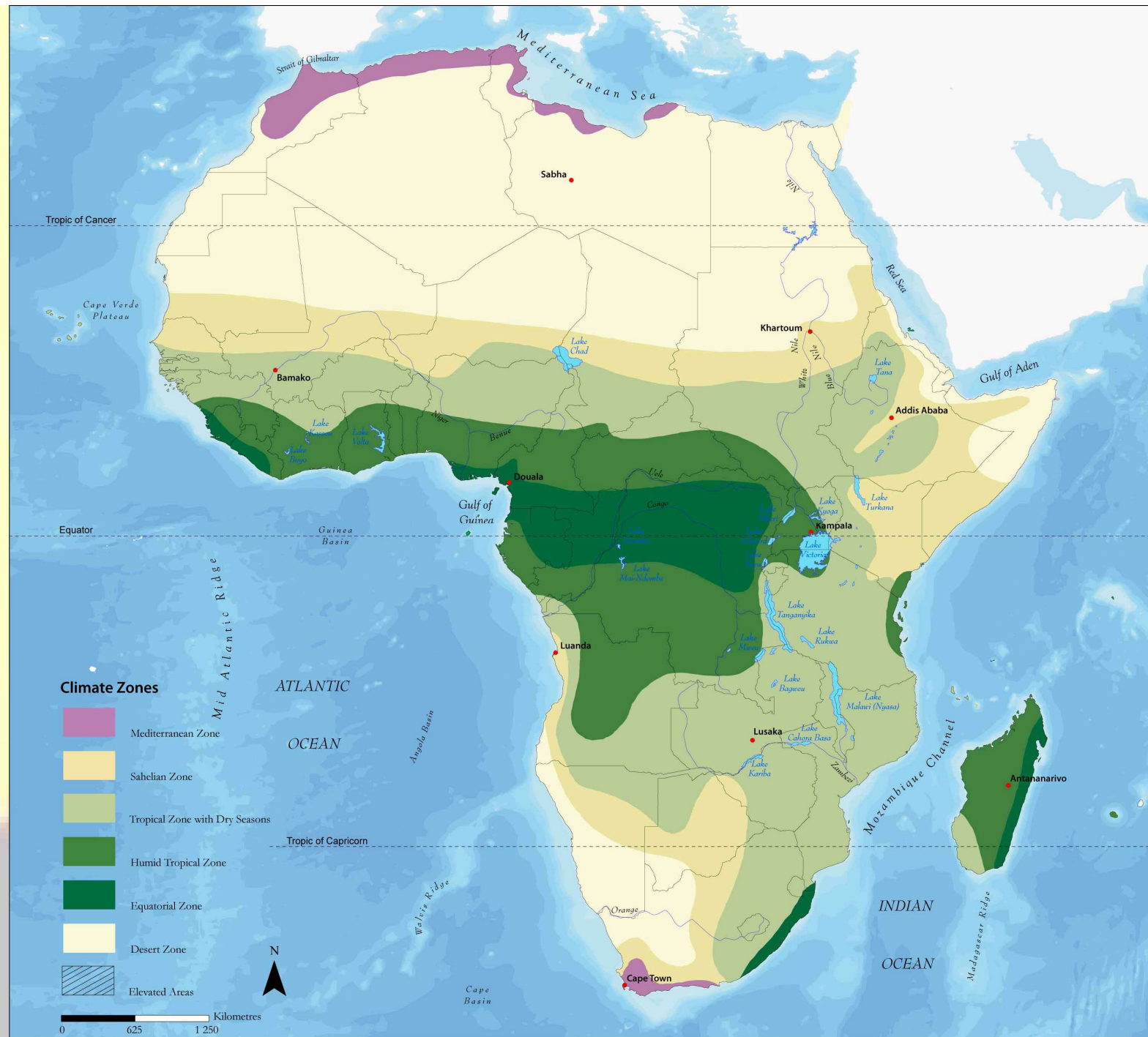
Alapadatok

- A világ második legnagyobb (30, 222 millió km²) és második legnépesebb (1, 032 milliárd) kontinense
- A földfelszín 6 %-a, a teljes szárazföld 20 %-a, az emberiség 15 %-a
- 54 szuverén ország, 3 de facto
- Az emberiség bölcsője (legrégebbi Homo Sapiens maradványok Etiópiából, 200 000 évesek)

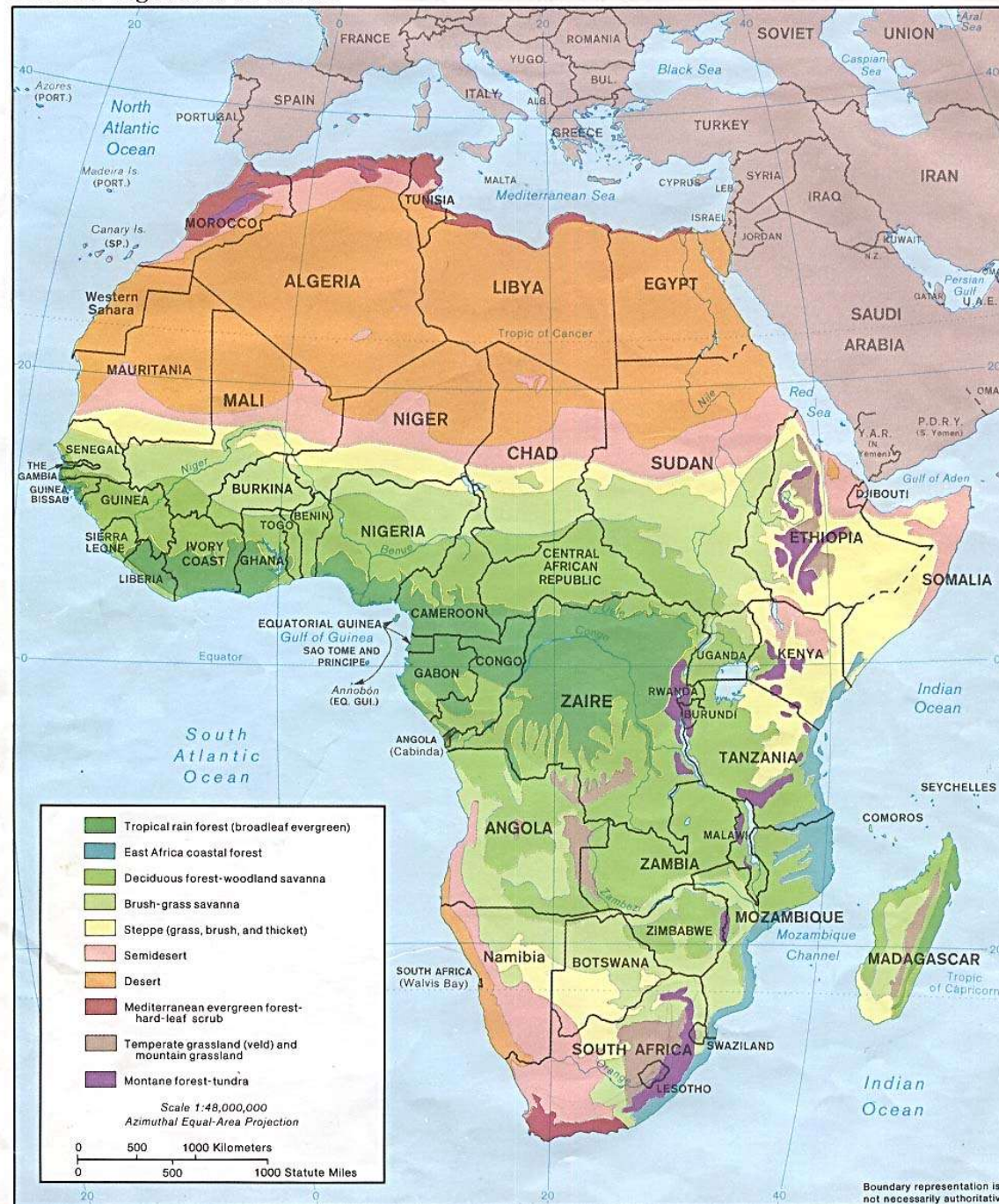

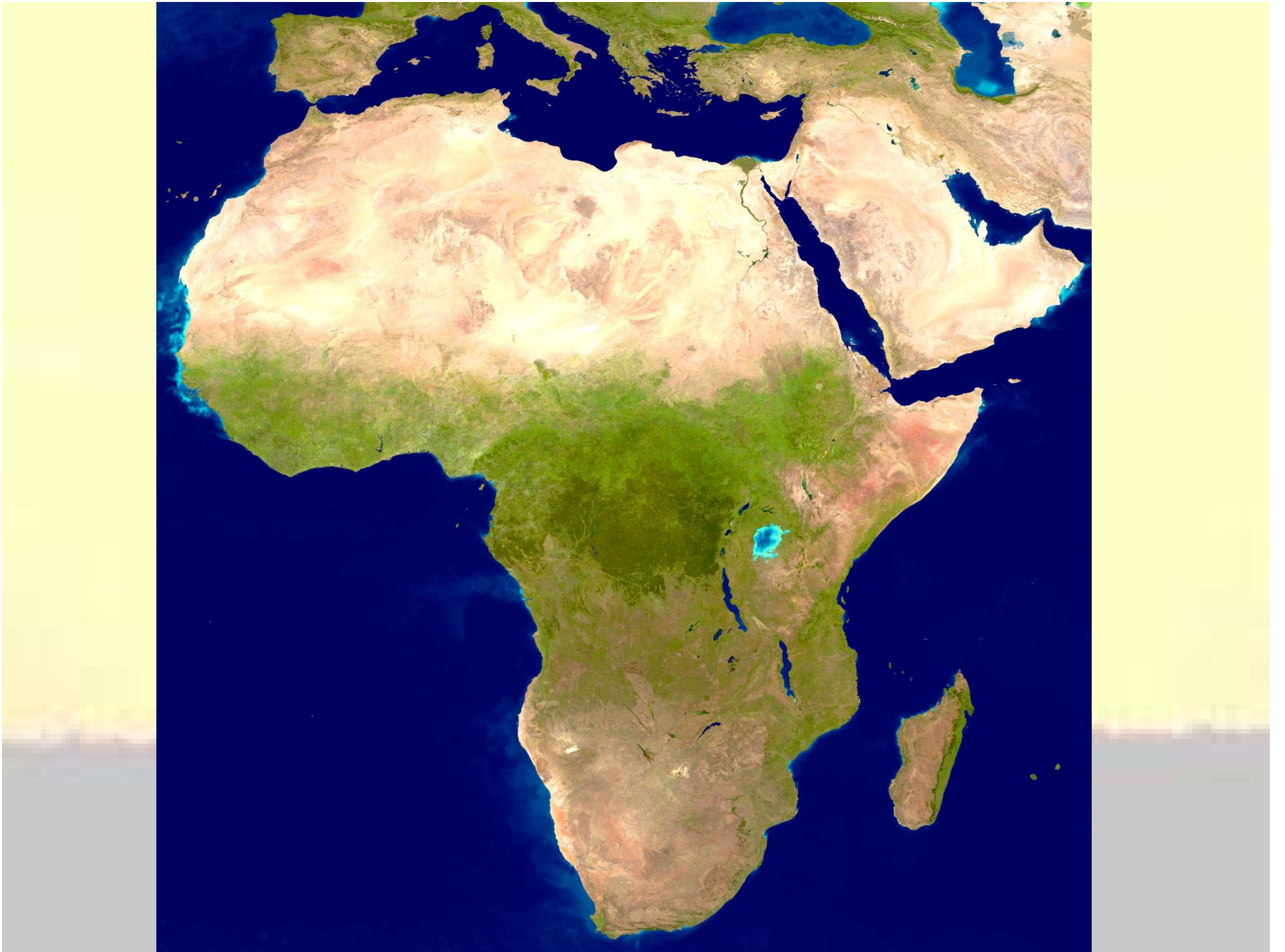
Földrajz, éghajlat

- Földrajzilag a Sínai-félsziget még Afrika része
- 8 000 km hosszú, 7 400 km széles
- 26 000 km partvonal (tagolatlan – a harmadakkora Európának 32 000 km partvonal)
- A legmelegebb kontinens (60% sivatagi vagy száraz éghajlatú)
 - A Szahara kiszáradása a Kr. e. 5. évezredtől - etnokulturális választóvonallá válik (teve forradalma: Kr. u. 4-5. sz.)
- A legnagyobb biodiverzitás és a legtöbb érintetlen élőhely

Natural Vegetation in Africa

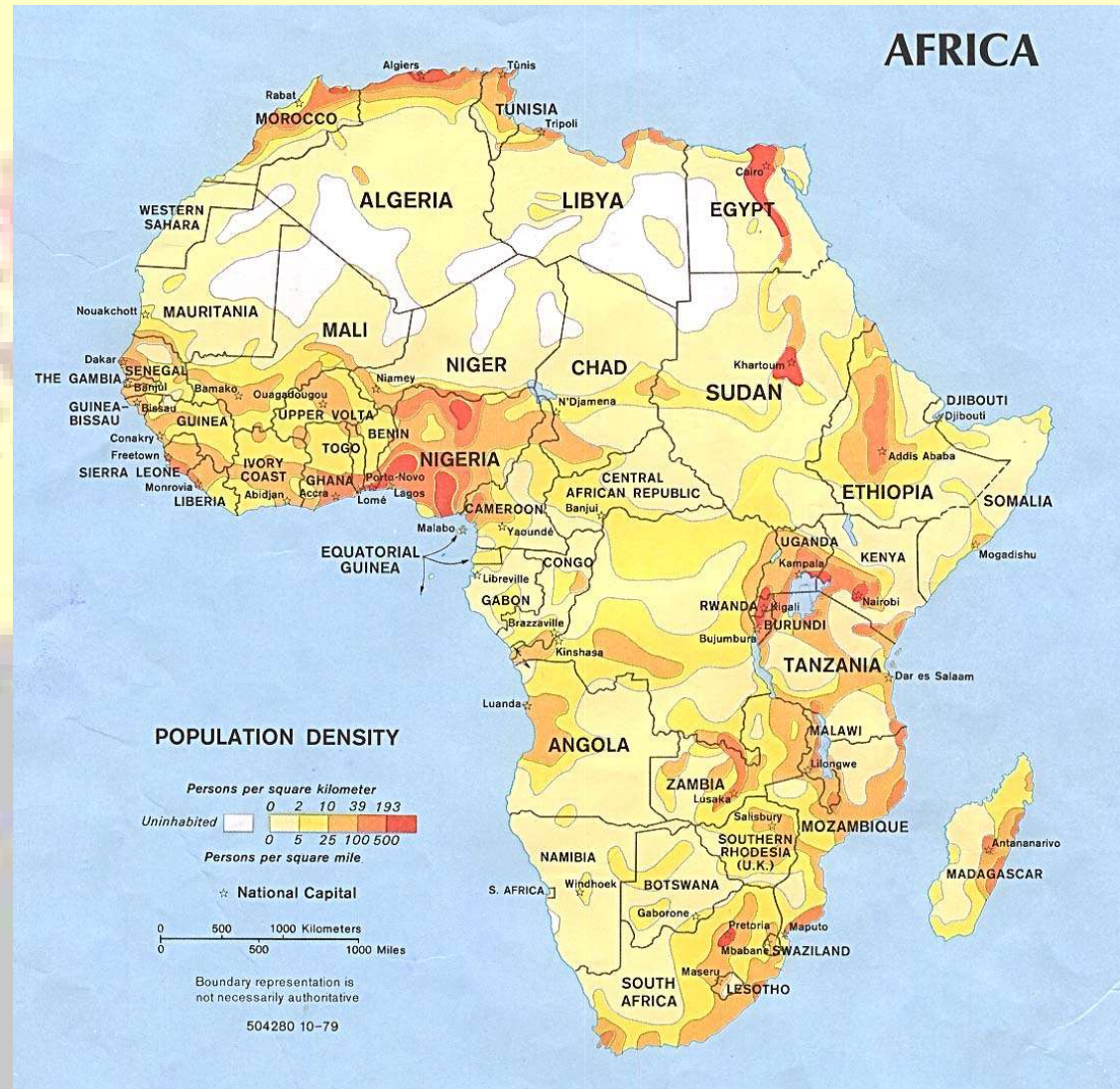
Nyelvek, etnikumok

- 2 000 beszélt nyelv
- Afro-ázsiai (240, 285 millió)
- Nílus-szaharai (100 nyelv, 30 millió)
- Niger-kongói (a világ legnagyobb nyelvcsaládja)
 - bantuk
- Koi-San (50, 120 ezer)

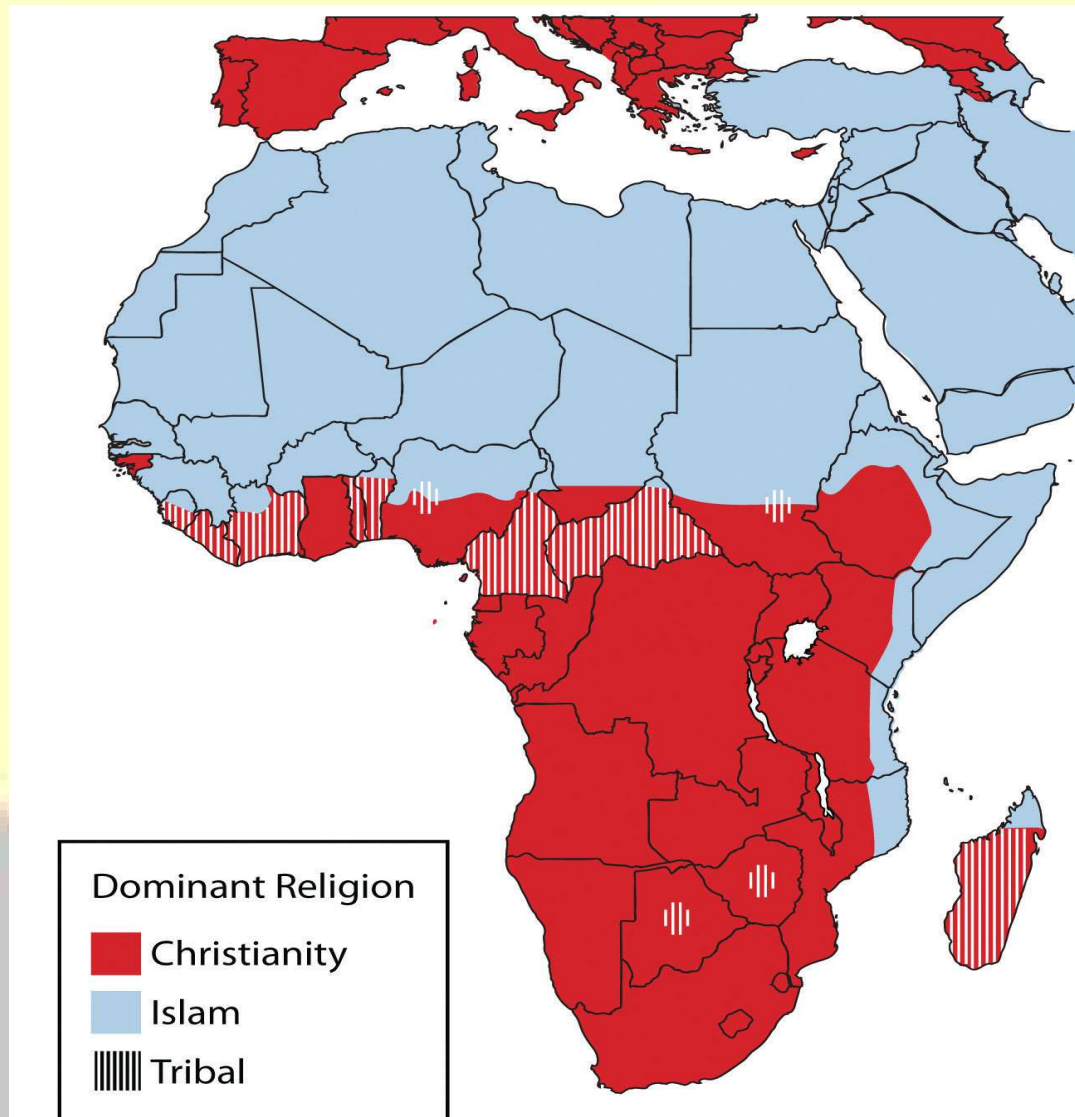

Nyelvek, etnikumok

- Afrika modernkori konfliktusai szinte kivétel nélkül etnikai jellegűek
- A népsűrűség és a konfliktusok összefüggése (Nyugat-Afrika, Nagy Tavak vidéke)
 - Rabszolgakereskedelem (európaiak és arabok)
 - Egészségügy

Vallás

Kulturális és egyéb sajátosságok

- Erős törzsi, klánhagyományok – politikai hatása
 - 20. sz. elején is a kisközösségek dominálnak, személyes kapcsolatok, íratlan szabályok, egyének kölcsönös függése
 - Velük szemben az urbanizáció
- Államiság nincs benne a kulturális tudatban
- Lakosság 45 %-a 15 éven aluli
- Még mindig magas a gyerekhalandóság (162+ 1000 főre 5 év alatt)
- Egészségügy:
 - 20. század elején forradalom – Afrika katasztrófája?
 - AIDS terjedése (poligámia, törzsi szokások)
- Terület 6 %-át művelik – elmaradott mezőgazdaság
- Rossz talajviszonyok

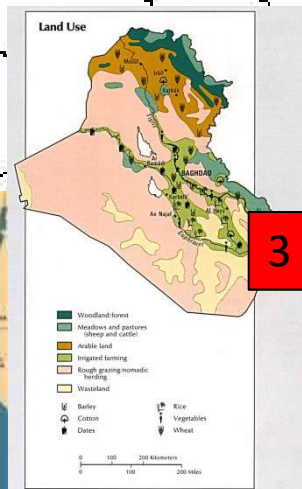
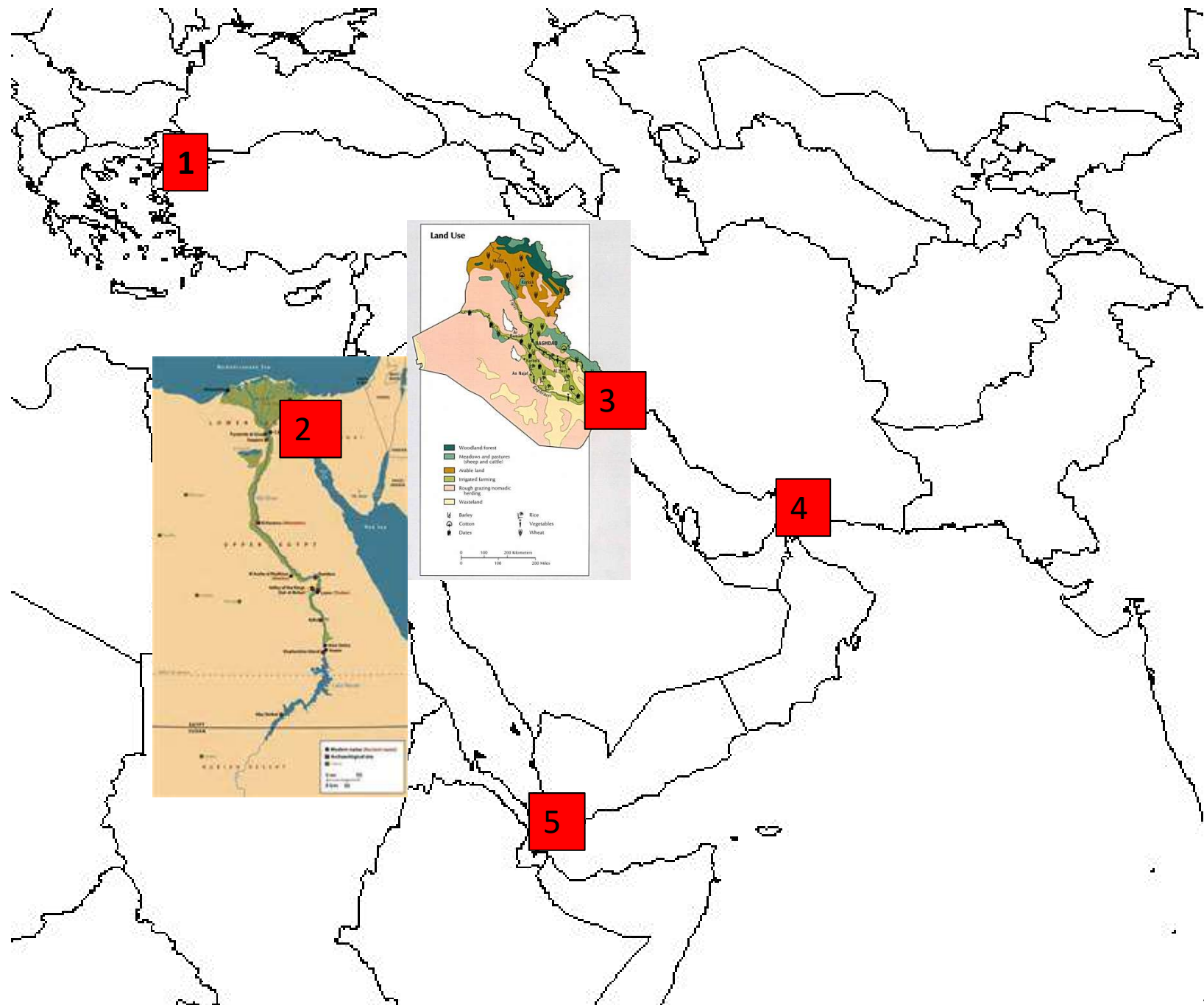
A közel-keleti konfliktusok etnikai, vallási és történelmi háttere

Alcím

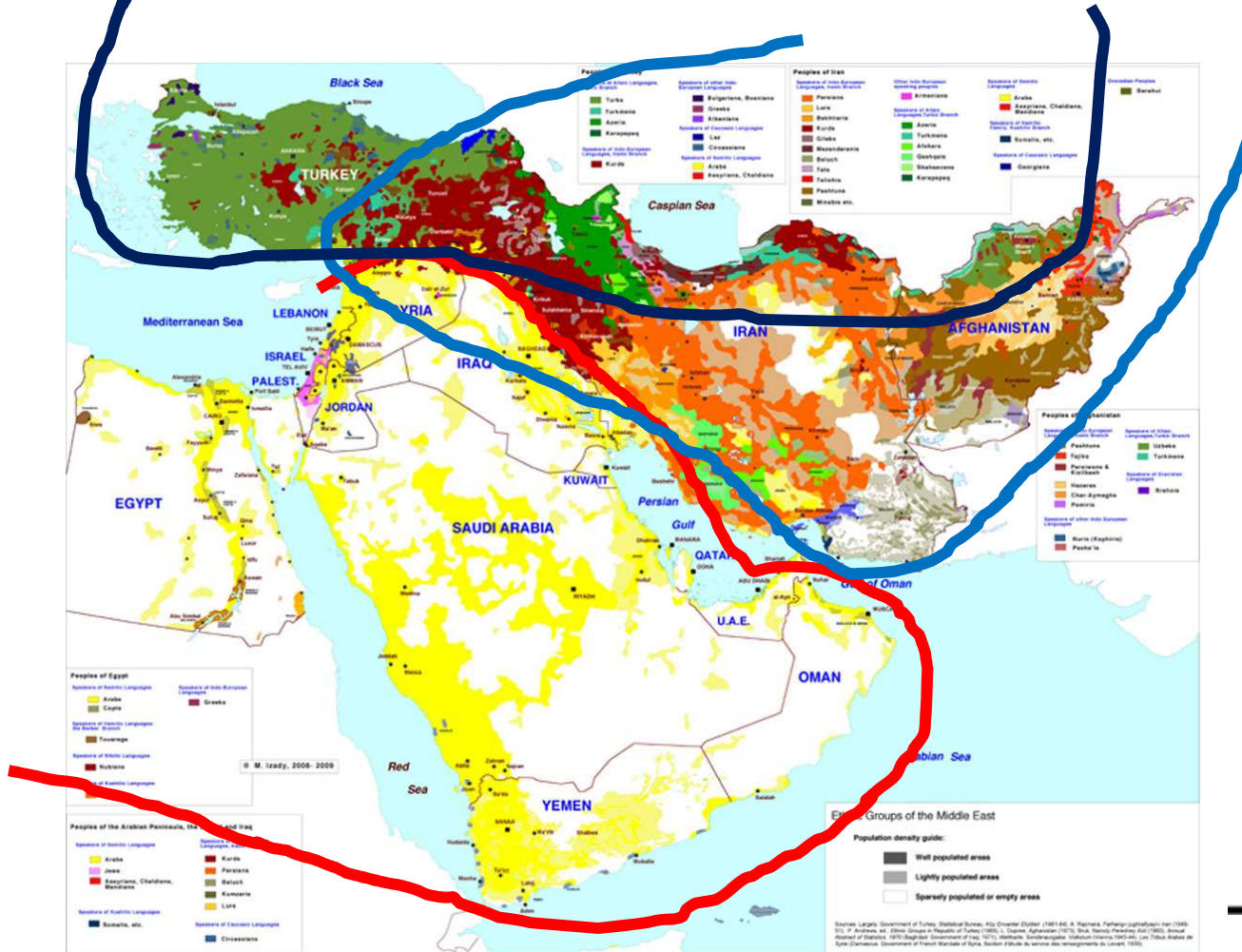

A környezet

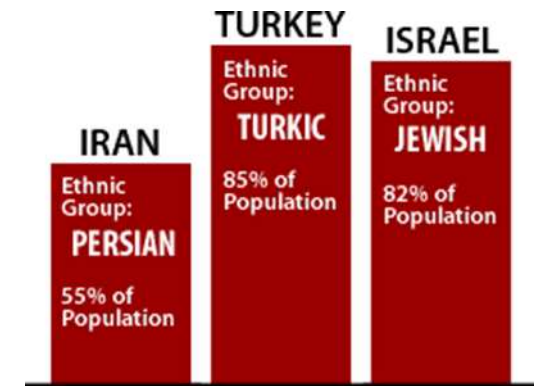

Etnikai térkép

- Népándorlások
- Hódító háborúk
- Kereskedelmi útvonalak

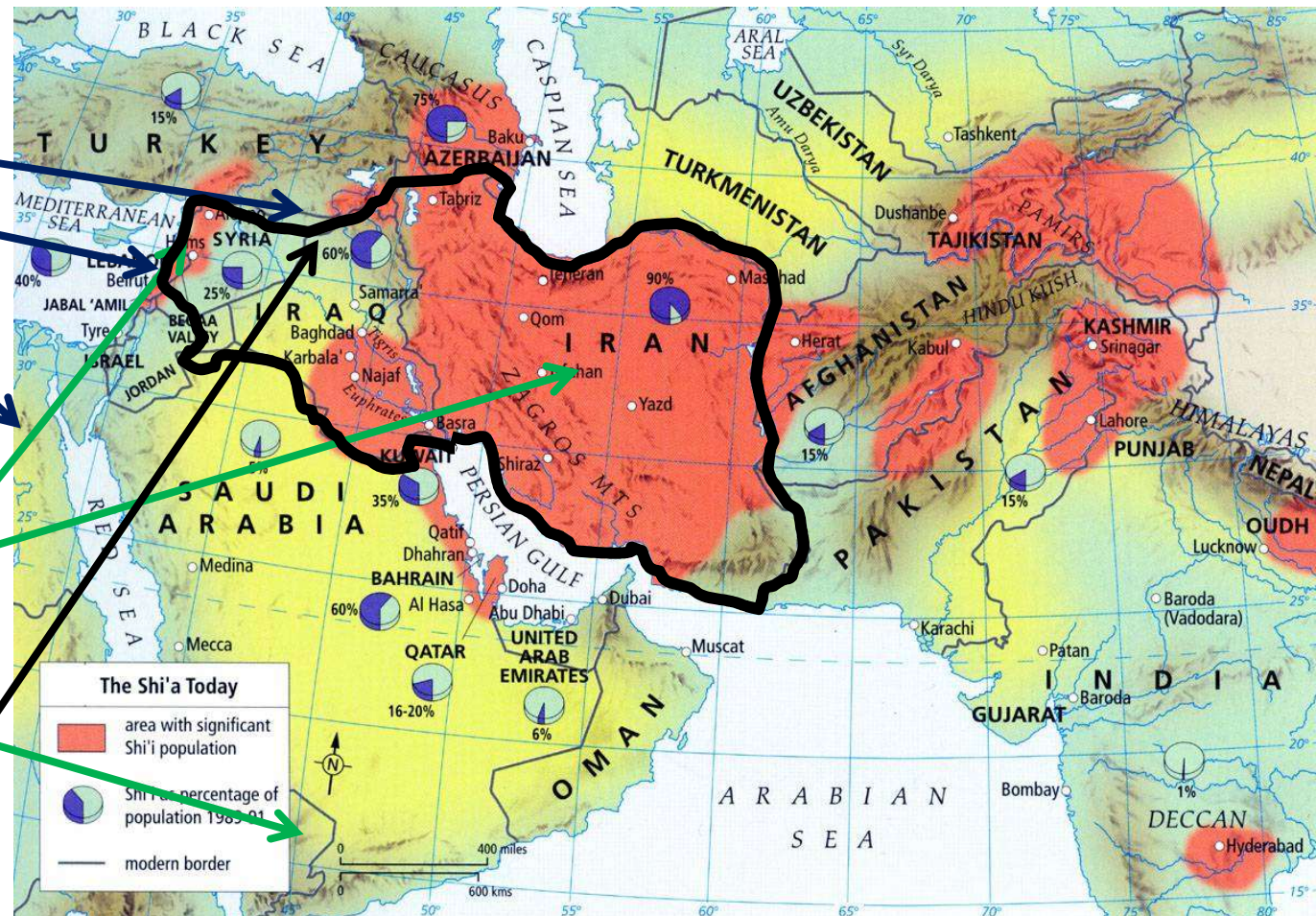

Vallási térkép

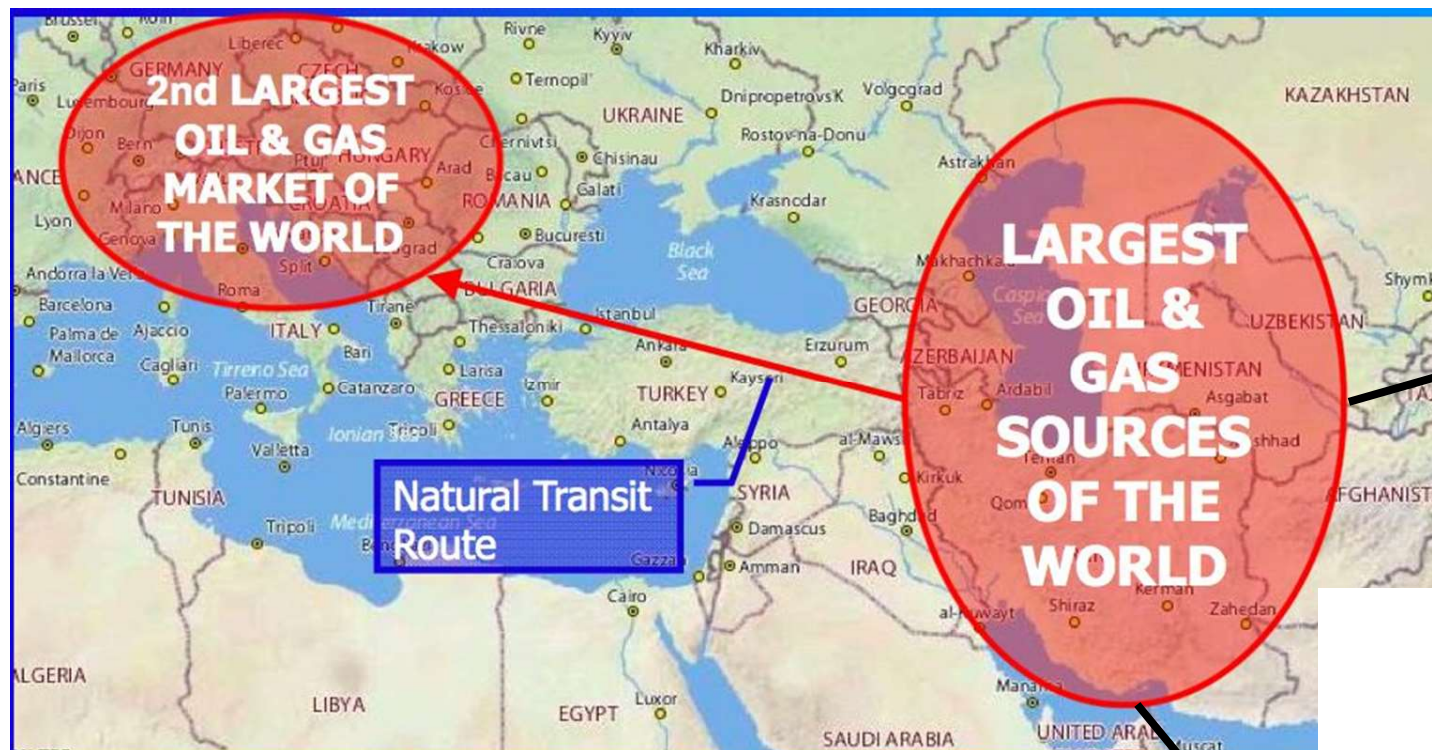
- Zsidó közösségek
- Keresztények
 - Asszír-káldeusok
 - Maroniták
 - Koptok

- Sűiták
 - 12-esek
 - Alaviták
 - Zajditák

- „Eretnekek”
 - Jazídik

KÜLÜGYI ÉS KÜLGAZDASÁGI INTÉZET

Pakisztán,
India, Kína

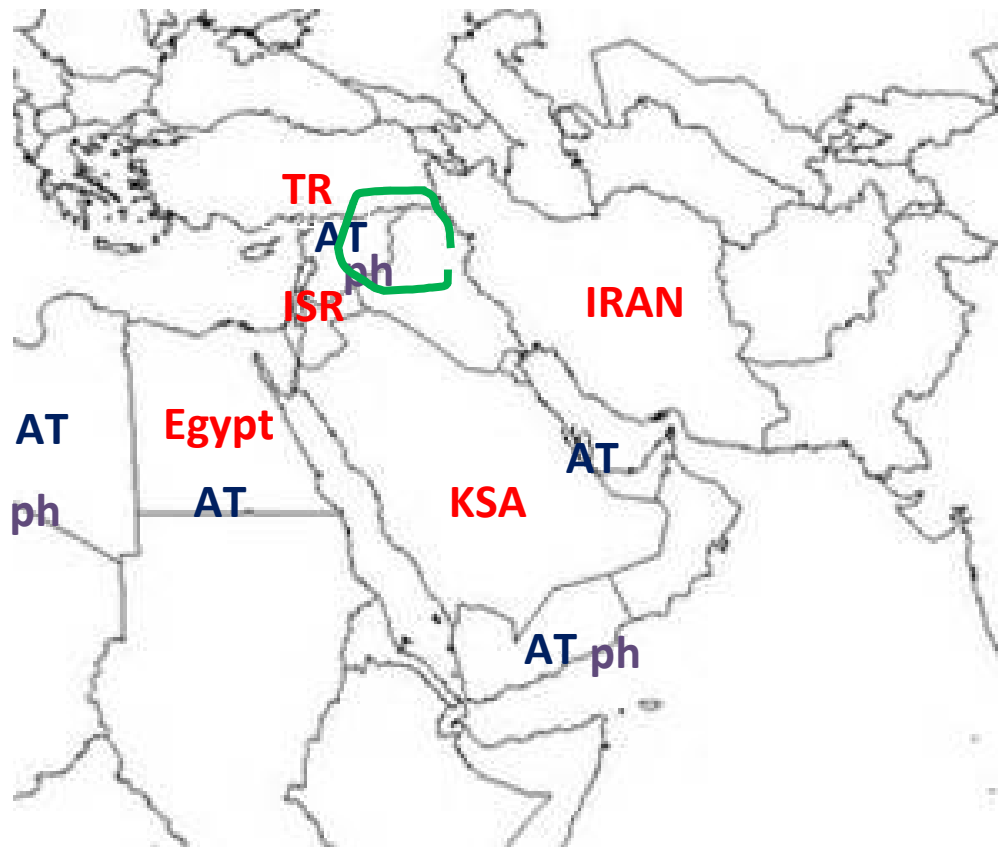
Világtengerek,
Szuezi-csatorna

Olaj- és gázvezetékek

Hatalmi egyensúlyok

- Iráni iszlám forradalom
 - Irán körül a gyűrű
- 2003-as iraki háború
- Arab tavasz
- Da'is

- Szaudi-iráni hidegháború
- Hidegháborúk rendszere
- Szaudi-izraeli egyeztetés

Vallásháborúk?

– Szaudi-iráni - NEM

- Regionális hatalmi versengés – a vallás kifelé és befelé identifikációs elem

– Da'is - ???

- Az egyes szereplőkkel szemben más és más kihívást támaszt
 - Da'is – Szaúd-Arábia: hasonló ideológia (interpretáció), DE szekuláris vs vallási
 - Da'is – Irán: szunnita-síita
 - Da'is – más muszlimok: szalafi (igazi) vs eretnek
 - Da'is – a Nyugat: vallásos/muszlim vs szekuláris/ateista/másvallású

Bukott és gyenge államok – elméleti alapozás

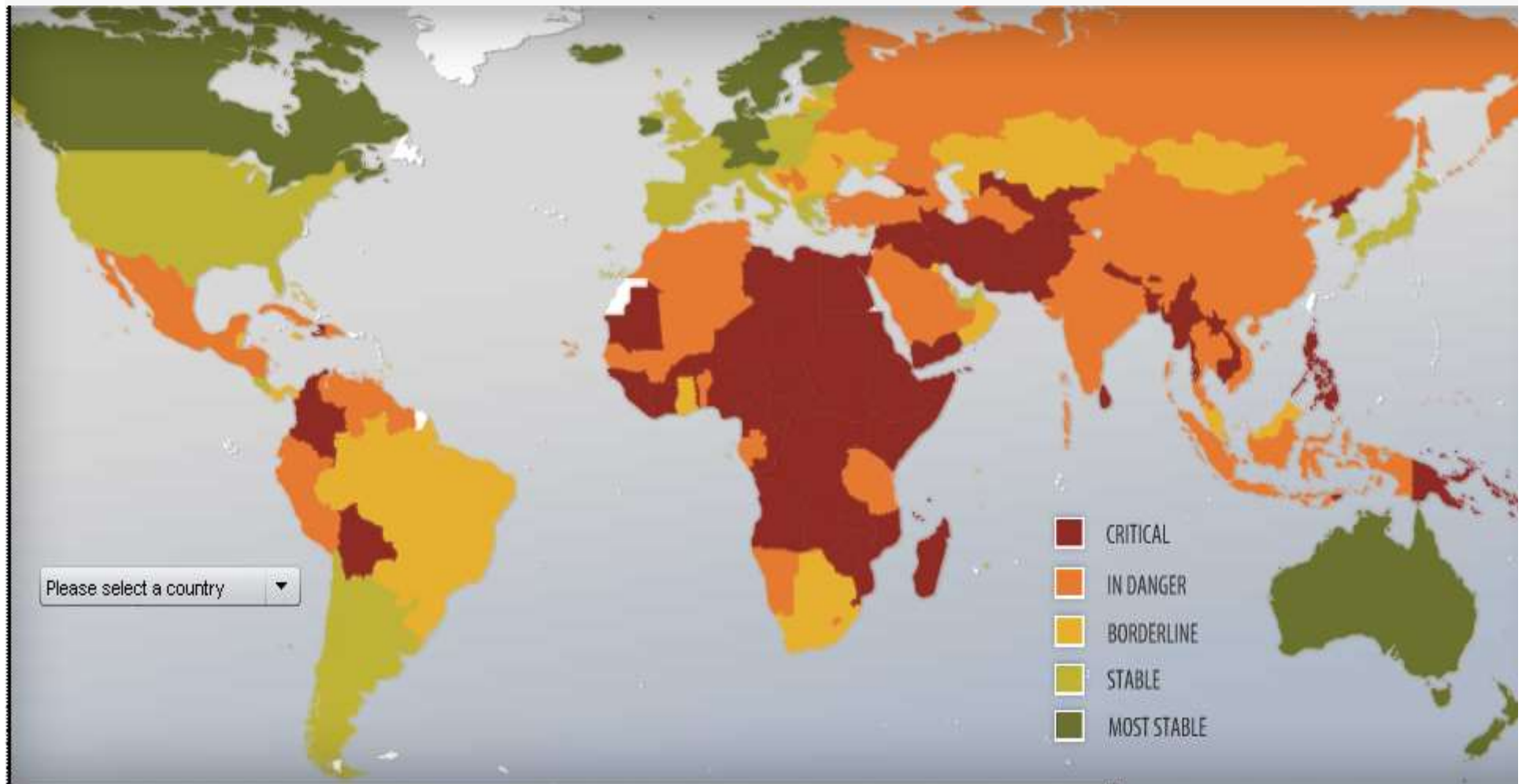
Dr. Marsai Viktor

A téma aktualitása

- Aktuális téma
 - Államépítő műveletek – a válságkezelő műveletek döntő többsége (Afganisztán, Szomália, Koszovó, Bosznia)
 - Magyar érintettség
- ESS 2003 -
- US NSS 2002-2006-2010
- Magyar NBS 2012

Failed States Index

A világ államainak jelentős része érintett a problémában.

Social Indicators

Demographic Pressures

DP

Pressures on the population such as disease and natural disasters make it difficult for the government to protect its citizens or demonstrate a lack of capacity or will.

Includes pressures and measures related to:

- Natural Disasters
- Disease
- Environment
- Pollution
- Food Scarcity
- Malnutrition
- Water Scarcity
- Population Growth
- Youth Bulge
- Mortality

Refugees and IDPs

REF

Pressures associated with population displacement. This strains public services and has the potential to pose a security threat.

Includes pressures and measures related to:

- Displacement
- Refugee Camps
- IDP Camps
- Disease related to Displacement
- Refugees per capita
- IDPs per capita
- Absorption capacity

Group Grievance

GG

When tension and violence exists between groups, the state's ability to provide security is undermined and fear and further violence may ensue.

Includes pressures and measures related to:

- Discrimination
- Powerlessness
- Ethnic Violence
- Communal Violence
- Sectarian Violence
- Religious Violence

Human Flight and Brain Drain

HF

When there is little opportunity, people migrate, leaving a vacuum of human capital. Those with resources also often leave before, or just as, conflict erupts.

Includes pressures and measures related to:

- Migration per capita
- Human Capital
- Emigration of Educated Population

Economic Indicators

Uneven Economic Development **UED**

When there are ethnic, religious, or regional disparities, the governed tend to be uneven in their commitment to the social contract.

Includes pressures and measures related to:

- GINI Coefficient
- Income Share of Highest 10%
- Income Share of Lowest 10%
- Urban-Rural Service Distribution
- Access to Improved Services
- Slum Population

Poverty and Economic Decline **ECO**

Poverty and economic decline strain the ability of the state to provide for its citizens if they cannot provide for themselves and can create friction between the "haves" and the "have nots".

Includes pressures and measures related to:

- Economic Deficit
- Government Debt
- Unemployment
- Youth Employment
- Purchasing Power
- GDP per capita
- GDP Growth
- Inflation

Political and Military Indicators

State Legitimacy

SL

Corruption and a lack of representativeness in the government directly undermine the social contract.

Includes pressures and measures related to:

- Corruption
- Government Effectiveness
- Political Participation
- Electoral Process
- Level of Democracy
- Illicit Economy
- Drug Trade
- Protests and Demonstrations
- Power Struggles

Public Services

PS

The provision of health, education, and sanitation services, among others, are key roles of the state.

Includes pressures and measures related to:

- Policing
- Criminality
- Education Provision
- Literacy
- Water & Sanitation
- Infrastructure
- Quality Healthcare
- Telephony
- Internet Access
- Energy Reliability
- Roads

Human Rights and Rule of Law

HR

When human rights are violated or unevenly protected, the state is failing in its ultimate responsibility.

Includes pressures and measures related to:

- Press Freedom
- Civil Liberties
- Political Freedoms
- Human Trafficking
- Political Prisoners
- Incarceration
- Religious Persecution
- Torture
- Executions

Security Apparatus

SEC

The security apparatus should have a monopoly on the use of legitimate force. The social contract is weakened where this is affected by competing groups. *Includes pressures and measures related to:*

- Internal Conflict
- Small Arms Proliferation
- Riots and Protests
- Fatalities from Conflict
- Military Coups
- Rebel Activity
- Militancy
- Bombings
- Political Prisoners

Factionalized Elites

FE

When local and national leaders engage in deadlock and brinkmanship for political gain, this undermines the social contract.

Includes pressures and measures related to:

- Power Struggles
- Defectors
- Flawed Elections
- Political Competition

External Intervention

EXT

When the state fails to meet its international or domestic obligations, external actors may intervene to provide services or to manipulate internal affairs.

Includes pressures and measures related to:

- Foreign Assistance
- Presence of Peacekeepers
- Presence of UN Missions
- Foreign Military Intervention
- Sanctions
- Credit Rating

YEARS:		2012	2011					2010			2009			
RANK	TOTAL	COUNTRY	DEMOGRAPHIC PRESSURES	REFUGEES / IDPs	GROUP GRIEVANCE	HUMAN FLIGHT	UNEVEN DEVELOPMENT	ECONOMIC DECLINE	DELEGITIMIZATION OF THE STATE	PUBLIC SERVICES	HUMAN RIGHTS	SECURITY APPARATUS	FACTIONALIZED ELITES	EXTERNAL INTERVENTION
1	114.9	Somalia	9.8	10.0	9.6	8.6	8.1	9.7	9.9	9.8	9.9	10.0	9.8	9.8
2	111.2	Congo (D.R.)	9.9	9.7	9.3	7.4	8.9	8.8	9.5	9.2	9.7	9.7	9.5	9.6
3	109.4	Sudan	8.4	9.9	10.0	8.3	8.8	7.3	9.5	8.5	9.4	9.7	9.9	9.5
4	107.6	Chad	9.3	9.5	9.1	7.7	8.6	8.3	9.8	9.5	9.3	8.9	9.8	7.8
5	106.3	Zimbabwe	9.0	8.4	8.7	9.0	8.9	8.9	9.4	9.1	8.9	8.7	9.8	7.5
6	106.0	Afghanistan	8.9	9.0	9.4	7.4	8.1	7.7	9.5	8.5	8.5	9.7	9.4	10.0
7	104.9	Haiti	9.5	8.1	7.0	8.8	8.6	9.5	9.3	9.3	7.7	8.2	9.0	9.7
8	104.8	Yemen	8.8	8.7	9.0	7.0	8.4	8.7	9.1	9.0	8.4	9.7	9.8	8.3
9	104.3	Iraq	8.0	8.5	9.7	8.6	8.7	7.7	8.4	7.8	8.3	9.9	9.6	9.0
10	103.8	Central African Republic	8.8	9.7	8.5	5.6	8.7	8.0	8.9	9.1	8.5	9.6	9.1	9.3
11	103.6	Ivory Coast	7.9	9.0	9.0	7.6	7.7	7.4	9.6	8.3	8.3	8.9	9.9	10.0
12	101.9	Guinea	8.3	8.0	7.9	8.0	8.1	8.9	9.5	8.6	8.7	9.4	9.2	7.3
13	101.6	Pakistan	8.5	9.0	9.6	7.2	8.2	7.2	8.3	7.0	8.6	9.3	9.1	9.4
14	101.1	Nigeria	8.4	6.5	9.7	7.6	8.9	7.5	9.1	9.1	8.6	9.2	9.8	6.6
15	99.2	Guinea-Bissau	8.7	7.5	5.7	7.7	7.8	9.0	9.3	8.5	7.5	9.4	9.2	8.9
16	98.4	Kenya	8.9	8.4	8.9	7.7	8.2	7.3	8.6	8.1	7.4	7.6	9.0	8.4
17	97.9	Philippines	8.8	8.7	8.4	7.8	7.9	7.4	7.9	8.4	8.8	8.4	8.7	8.9

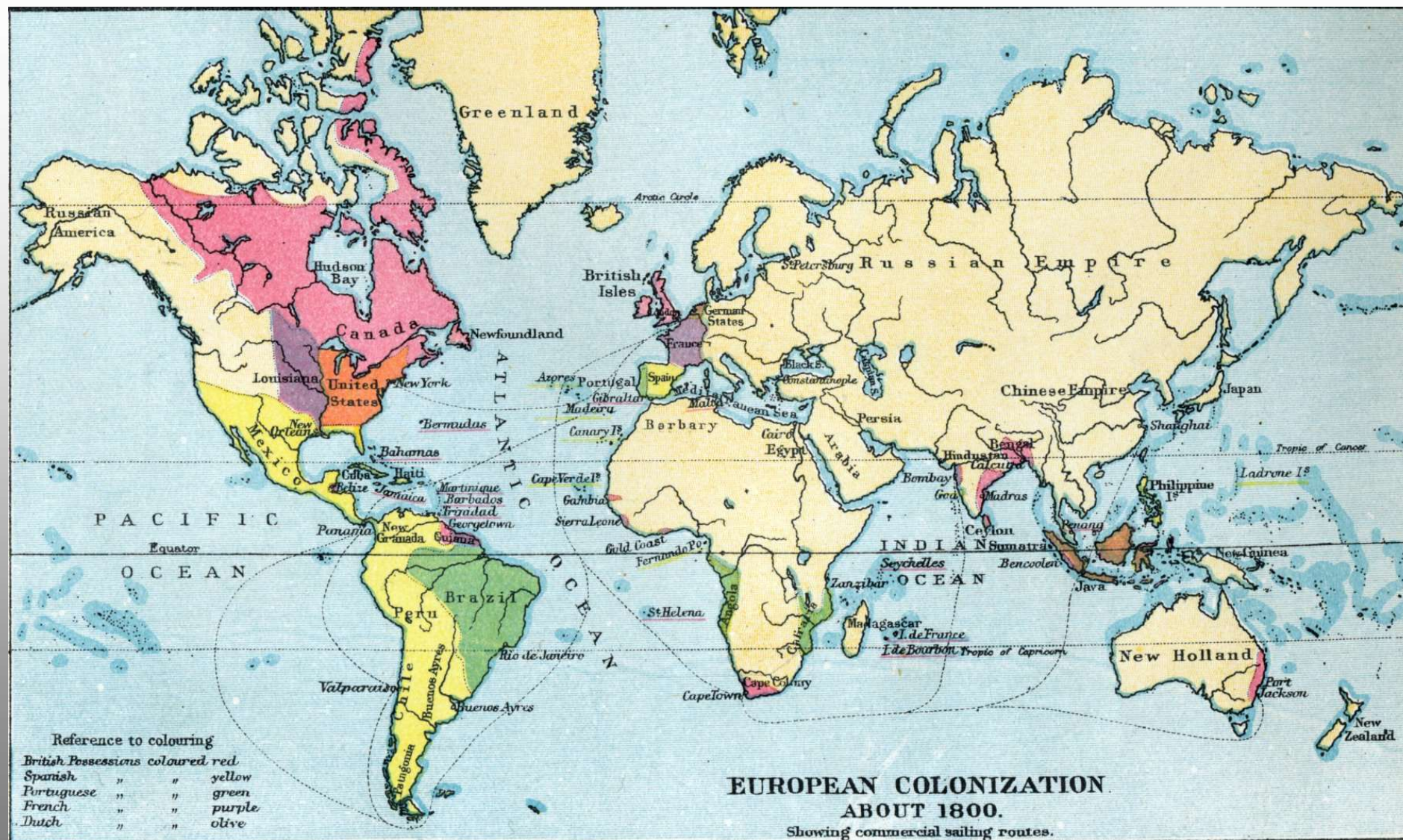
- Ne feledjük, a probléma alapvetően nyugati szemüvegen keresztül!

Mi a modern állam? Európai minták

- Középkor: nincs erős állam
- 1648. Vesztfália – a modern állam és a modern nemzetközi rendszer kialakulása:
 - Terület, lakosság és az azok feletti kontroll
 - Pontos határok
 - Közigazgatási lefedettség
 - Lakosság összeírása és kontrollja
 - Hűség nem a földesúr, hanem a központi államhatalom felé
 - Működő központi hatalom mint a szuverenitás letéteményese
 - Fejlett bürokrácia
 - Diplomácia
 - Infrastruktúra-fejlesztések
 - Erőszak-monopólium (Max Weber)
 - Sorozott hadseregek megjelenése
 - Tömeghadseregek

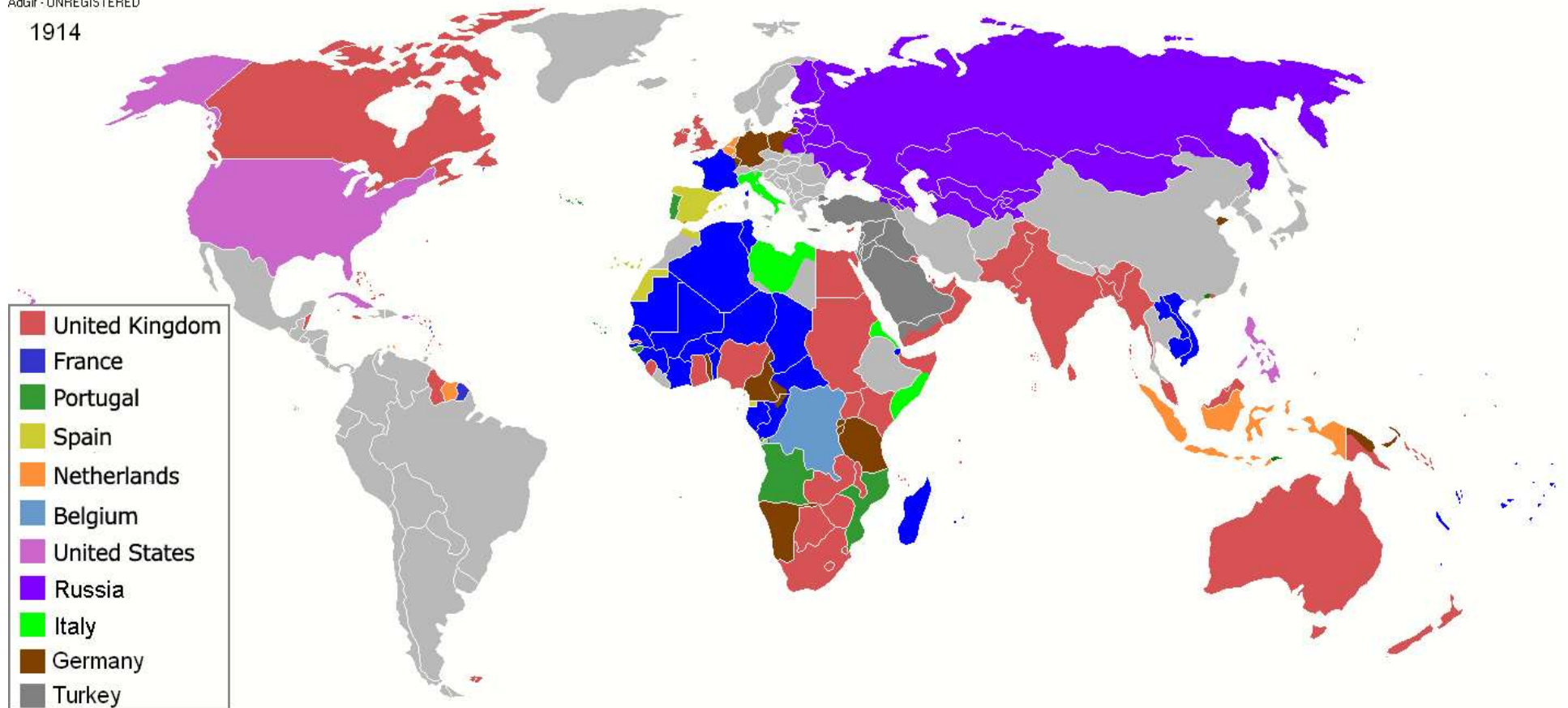
Mi a modern állam? Európai minták

- 19. század - nacionalizmus: nemzetállamok megjelenése
 - Állampolgárság
 - Egyén hozzáférése a politikai szférához
- Földrajzi terjeszkedés a nagy földrajzi felfedezésekkel: az európai állammodell exportja
 - a folyamat csúcspontja: hidegháború '70-es, '80-as évei (dekolonizáció)

AdGif - UNREGISTERED

1914

Államok fellazulása

- Posztbipoláris rendszer: a vesztfáliai rendszer válsága – fellazuló államok a harmadik világban
 - Megszűnik a szuperhatalmi támogatás (pénz, fegyver, politika)
 - A destabilizáció már a '80-as évektől (gerillamozgalmak, polgárháborúk)
 - Katonai/biztonsági szektor túlsúlya – torz államszerkezet, a többi állami szektor gyenge
 - A konfliktusok magasabb szintre kerülnek
 - Az államoknak nincs eszközük a valós problémák (szociális, gazdasági, környezeti) kezelésére

Globalizáció

- A globalizáció több eleme gyengíti **a hagyományos államokat is**
 - Gazdaság – szabadpiaci modell
 - Szub- és transznacionális struktúrák
 - ENSZ, EU, AU , NATO, Nemzetközi vállalatok (200 db az össz GDP 60 %-át), NGo-k, terrorcsoportok
 - Állami feladatok kiszervezése, privatizációja
 - Közművek
 - Private Military Comapny-k

Mi is az a bukott állam? – a nemzetközi (nyugati) percepció

- 1993 – Helman –Ratner, Foreign Policy
- Az adott entitás nem képes az alapvető állami feladatok ellátására, ami a globális viszonyok között nemzetközi fenyegetés képében jelentkezik
- Fenyegetés (külső-belső)
 - Etnikai konfliktusok
 - Terrorizmus
 - Szervezett bűnözés
 - Környezetrombolás
 - Migráció
 - Kalózkodás
 - Bukott régiók

Periodizáció – gyenge államok - államépítések

- II. vh. – hidegháború vége (No., Japán): geostratégia – korlátozott
– tévút
- 1989-2001; humanitárius megközelítés
- 2001-...; war on terror
- (2010-?): „új” módszerek, EU-NATO-NGO, SSR; finommunka

Alapvető problémák

- **Gyakorlati megoldás keresése – elméleti keret nélkül**
 - mérsékelt sikerek – lényegében kullogunk az események után (1993-2006/7)
 - „Intellektuális szemetesláda”

Megoldási kísérletek (1990-2005)

- az országok rehabilitása akkor bizonyult eredményesnek, ha azok lakossága etnikailag nagyjából homogénnek számított, a társadalom különböző rétegei között nem voltak nagyok a szociális és gazdasági egyenlőtlenségek, erős társadalmi kohézió és állami bürokrácia működött, és magas volt az intézményi fegyelem; a demokratikus hagyományos és a vereség sokkjának átélése szintén elősegítették a változásokat (No., Japán)
- Afganisztán: katonai komponens túlsúlya
- Nyugat-Balkán: meddig is jutottunk el valójában és milyen áron (Koszovó, Bosznia)
- Szuverenitás túlzott hangsúlyozása (Szomália, Kambodzsa)
- Afrika...

2005 táján egyértelművé válik (percepció fontossága):

- A vesztfáliai rendszer átalakulása
 - Nem állami szereplők növekvő súlya – mit kezdünk velük?
 - Szuverenitás kérdése
- A globalizáció folyamata gyengíti a hagyományos államokat
 - Milyen modell szerint építkezzünk?
 - Milyen helyi minták átvétele?
- Sokáig elválaszthatatlan a fegyveres beavatkozástól
 - Az egyoldalú katonai komponens használata nem célravezető

Államépítés Afrikában

- A dekolonizáció során államépítés és modernizáció kéz a kézben jár
- „Tabula rasa”-ként közelítenek az új entitásokhoz – elméleti építkezés
 - Valóban nincs állami hagyomány
 - De etnikai, törzsi van
- Binder: hat kihívás, amellyel egy átmeneti társadalomnak szembe kell néznie
 - Közös identitás kialakítása
 - Legitim vezetés
 - Társadalmi szerepvállalás és az egyének részvétele a döntésekben
 - Hatékony kormányzati jelenlét és kommunikáció
 - Javak igazságosabb elosztása
 - Társadalmi integráció – törésvonalak felszámolása

Államépítés Afrikában

- Az afrikaiak óriási optimizmussal vágnak neki ennek a folyamatnak
- A legtöbb esetben mégsem sikerült megfelelni ezeknek a kihívásoknak
 - A mezőgazdasági társadalmak gyorsított iparosítása csődöt mondott (nem volt elegendő számú, megfelelő képzett személy, ellentétben Kelet-Európával, ami csaknem egy időben zajlik)
 - Azt gondolták, az Európában ismert megoldások majd segítenek a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésében, a gazdasági modernizációban (monokultúrák, szabad piac, SME-k) – súlyosan tévedtek
- Új államok vezetői: általában a függetlenségi harcok veteránjai
 - Kiváló szervezők és mozgósító személyek, de arról nincs tapasztalatuk, miként kell egy államot irányítani
 - Nem értik a pluralista demokráciát – mert nincs róla tapasztalatuk (demokrácia nem létezik demokraták nélkül)

Államépítés Afrikában

- Mindennek végeredménye az lett, hogy az afrikai értelmiség jelentős része egyre frusztráltabb lett, miközben hagyományaik és tudásuk jelentős részét is eltékozoltál
- Ma: útkeresés, merre tovább
 - A lakosság egyre öntudatosabb
 - Civil szervezetek megjelenése
 - Nemzetközi odafigyelés – a gyors átmenet miatt néha a régi klientúra elvetése

(A szubszaharai) Afrika a 21. században

- Afrika központi problémája a gyenge állami entitások nagy száma (2006: 3 ország nem számít bukott államnak...)
- Szinte az összes jelenlegi biztonságpolitikai, szociális, gazdasági, környezeti probléma ebből nő ki
- Korrupció, nepotizmus, rossz kormányzás
- Óriási társadalmi szakadékok
- Afrika önmagához képest is „lemaradt” – ’60-as, ’70-es évek ígéretes fejlődése semmivé foszlott

Az ide vezető út

- Gyarmatosítás
- Mesterséges határok és államalakulatok (Afrika nagy része a 19. sz. végére elveszti az állami tapasztalatait)
- Két teljesen különböző igazgatási struktúra ütközése (modern állam – törzsi-kláni csoportok)
 - Kettős hatalmi struktúrák (Tüske László)
 - Virtuális politikai tér: nyugati típusú liberális demokrácia
 - Reális politikai tér: évszázados helyi hatalmi struktúrák
- Divide et impera

Hegemónia

- Gramsci: hegemóniaelmélet: a társadalom döntő többségének meg kell állapodnia egy békés, elfogadható legkisebb közös többszörösben: ha a többség elfogadja ezt a status quo-t, stabilitás (nyugati munkásosztályok); az elfogadott szabályokon belül szabad a játék
- Aki a játékszabályokon kívül, azt eltapossák (neonácik)
- Kenya: a legnagyobb népcsoport (kikuyuk) 22 %; hogy lesz ebből hegemónia?

Közvetett kormányzás – etnicitás, etnicizálás

- A gyarmatosítók általában kiválasztottak egy vezető csoportot (tuszik); vagy egy adott klánt – de ezek a társadalom csak kis szeletét képviselték
- Dekolonizáció: ezek a csoportok közel a tűzhöz – ők kerülnek vezető pozícióba – **politika etnicizálása**
- Központi elit néhány száz-ezer fő; zárt kaszt
- A civil társadalom lényegében sosem létezett, vagy nincsenek már belőle minták a kollektív tudatban (ahol vannak, mint Szomália, többet árt, mint használ)

Ellenzék

- Lényegében nem létezett: a „demokráciák” nagyon hamar egypárti kormányzáshoz vagy egyenesen diktatúrához vezettek
- Ellenzékiség
 - Baloldal alatt: kizárt (Etiópia)
 - Jobboldal: szintén (Kenya)
 - Nem alakulhatott ki igazi baloldali értelmiség – nincs szociális érzékenység – **a ma társadalmi feszültségei**

Zárójel: Globális kitekintés – baloldali alternatíva hiánya

- Kommunizmus kudarca egyben a baloldaliság kudarca is
- Ma nincs vállalható marxizmus
- Nincs hatékony belső ellenzéke a rendszernek szemben a hidegháborúval
- Így ma a szociális rendszer leépítése

E három eredménye...

- Egy zárt, megbonthatatlan kormányzó elit, amely bírja a külföld támogatását is (sokkal egyszerűbb velük üzletet kötni); a nyugati humanista eszmék ismeretlenek a politikai elit körében
- Az életnek hagyományosan nincs értéke
- Állandósuló törzsi, etnikai feszültségek és pozícióharcok
- A legfenyegetőbb: **a rendszer nem tartható fenn;**
 - Túlnépesedés (egészségügy)
 - Oktatás
 - A lakosság egyre elégedetlenebb (modern telekommunikáció)

Miért buknak meg az államok?

- Nagyon sokszor a külföld végzi el az „államtalanítást”:
 - Irak; Etiópia; Szudán, Líbia

Kritika

- A gyakorlatban azt látjuk, hogy az állami hagyományokkal nem rendelkező régiókban az autoriter rendszerek képesek leginkább egységbe kovácsolni az országot (Irak, Kenya, Líbia)
- Támogassuk ezeket?
- Mennyi időnk és pénzünk van az államépítésre? (a négyéves parlamenti ciklus kevés)

Kritika

- Az egész sokak szerint valójában biznisz: az SSR, a különféle NGO-k, a negatív szenzációk óriási pénzeket mozgatnak meg
- Afganisztán, Szomália „termékké” vált, amelyen milliárdokat lehet keresni

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM
A HAZA SZOLGÁLATÁBAN

A SZERVEZETT BŰNÖZÉS biztonságpolitikai kockázatai

Készítette:
Rédecsi Gábor

A témakör felépítése:

I. A szervezett bűnözés elméleti megközelítése:

- jogszabály és fogalom háttér (hazai és nemzetközi)
- biztonságpolitikai aspektusok
- bűnszervezetek, mind nemzetbiztonsági kockázat

II. Esettanulmányok:

- Olasz maffia
- Orosz maffia
- Szerb bűnszervezetek
- Mexikó: drogháború
- Kiber-bűnözés

III. Szervezett bűnözés Magyarországon:

- történeti áttekintés
- jelenlegi helyzet
- nemzetbiztonsági tényezők

IV. Következtetések:

- kialakulásának feltételei
- bűnszervezetek fejlődési fázisai
- fellépés lehetőségei

V. Összefoglaló

I. Definíciók és jogszabályok

Nincs egységes meghatározás!

Interpol definíció: „bármely egységes szervezetű csoport, amelynek legfőbb célja az, hogy illegális tevékenységek révén pénzt szerezzen, és gyakran a félelem és korrupció segítségével biztosítja túlélését.”

Kötelező kritériumok: három, vagy több személy együttműködése, hosszú távú, súlyos bűncselekmények gyanúja, anyagi haszonszerzési, és/vagy hatalmi pozícióba kerülési cél.

A szervezett bűnözés szintjei:

- laza összefonódás (alsó)
- állandó összetétel (közép)
- szervezett hierarchia (felső)

Megnyilvánulási formák: vagyon elleni bcs., erőszakos, prostitúció, ember kereskedelem, kábítószer bűnözés, fegyver és egyéb illegális csempészet, korrupció

A XXI. század kihívása...

- Az emberi természet alapösztöneire épül
- A legtöbb társadalomban, közösségben felbukkan
- „Halad a korral...” – high-tech eszközök alkalmazása
- Rejtőzködő jelenség
- Alkalmazkodás: előny a béke és a háború is!

Biztonságpolitikai dimenziói:

- aszimmetrikus kihívás
- parazitizmus
- destabilizáció
- újraelosztási rendszerek torzulása
- bukott államok

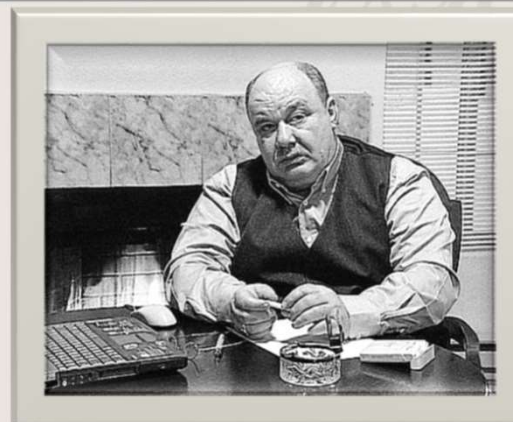
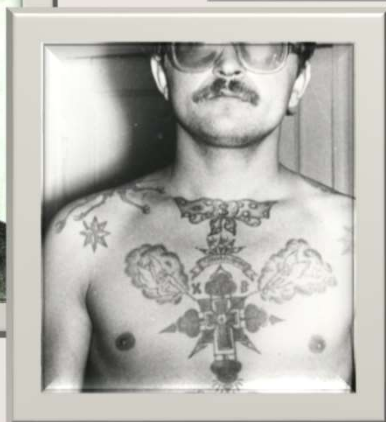
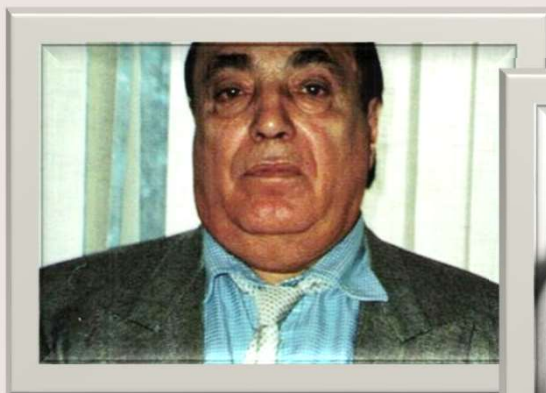

NEMZETI
KÖZZSZOLGÁLATI
EGYETEM
A HAZA SZOLGÁLATÁBAN

„Vory v zakone”

- Diktatúra – gulág
- Szovjetunió felbomlása
- Vadkapitalizmus
- Oligarchia
- Korrupció

Zimonyi klán

- Példátlan összefonódás
- „Tito” korszak

Szerb szervezett bűnözés

- 2003. március 12. Zoran Djindjic merénylet
- „Szablya” hadművelet

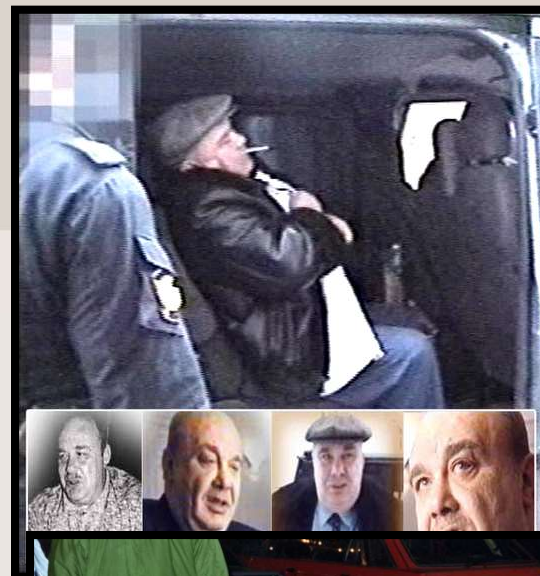

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM
A HAZA SZOLGÁLATÁBAN

Magyarország...

- Tranzitország
- Oroszok, ukránok
- Afrikaiak, ázsiaiak
- EU-s pénzek, korrupció
- Embercsempészet

Legfontosabb, átbeszélendő kérdések...

- **Milyen érdekek sérelmét tekintjük nemzetbiztonsági kockázatnak?**
 - ✓ Sérti hazánk függetlenségét, szuverenitását, politikai és gazdasági érdekeit, sérti szövetségi érdekérvényesítő képességeinket
- **Melyek a legkritikusabb tényezők a nemzetbiztonságot veszélyeztető bűnszervezetek vonatkozásában?**
 - ✓ Korrupció, illetve erőszakos cselekmények útján az állami funkciók veszélyeztetése, az újraelosztási rendszerek torzulása, politikai befolyás → kiszolgáltatottság idegen hatalmi rendszereknek → népakarat nem érvényesül!
- **Milyen problémák merülnek fel a nemzetközi szervezet bűnözéssel kapcsolatos felderítés terén?**
 - ✓ Nincs koherens, hosszú távú stratégia → ad-hoc intézkedések, nincs összehangolva
 - ✓ Nincs egységes szabályozás, eltérő jogrendek = káosz
 - ✓ Nincs valós idejű információcsere
 - ✓ Nincs politikai akarat!

„... enyhébb a bűn, ha szem előtt van: a betegség is akkor lép a gyógyulás szakaszába, mikor a lappangásból előtört, és kimutatja erejét. S tudd meg, hogy a kapzsiság, a becsvágy s az emberi jellem többi gyengesége, mikor az egészség színe alatt lappang, a legveszélyesebb.”

Seneca

Köszönöm a megtisztelő
figyelmet!

Kérdések?

Stratégiaalkotás és védelmi tervezés

Dr. Szenes Zoltán CSc

Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék

BSZK, 2016. 04.12, 05. 03.

Irodalom

- *Stratégiaalkotási kézikönyv*, KPMG, 2009.
- **J.B. Bartholomes, Jr** (ed): *Theory of War and Strategy*. US War College, 2012. (Ajánlott)
- **Ronkovics József**: *Stratégiai és műveleti tervezés*. ZMNE, Budapest, 2009.
- Csontos András: *Védelmi tervezési ismeretek*. HM VH, 2009
- 38/2012 (III.12) Korm. rendelet a kormányzati stratégiai irányításról

Előadási kérdések

- A stratégiaalkotás alapjai
- A nemzetközi katonai stratégiai gondolkodás fejlődése
 - Általános megvalósító stratégiák
 - Gerilla- és gerillaellenes stratégiák
 - Haderőnemi stratégiák
- Nemzetközi stratégiák (NATO)
- Védelmi tervezés a HM-ben

Alapfogalmak I.

- A **stratégia** cselekvések **egy hosszabb távú terve egy bizonyos cél elérése érdekében**, ami gyakran az úgymond „győzelem” vagy probléma megoldás. Megkülönböztetjük a **taktikától**, az azonnali akcióktól, mivel a stratégia a cselekvések és a végrehajtáshoz szükséges erőforrások biztosítását időben kiterjedten gondolkodva tervezi meg.
- A szót eredetileg a **hadászatban** használták, a háború megnyerésének művészetét, a seregek mozgatását és ellátását jelentette. Alakja a görög *stratēgos* szóból ered. Napjainkban ez a terminus már sokkal szerteágazóbb jelentéstartalommal rendelkezik.

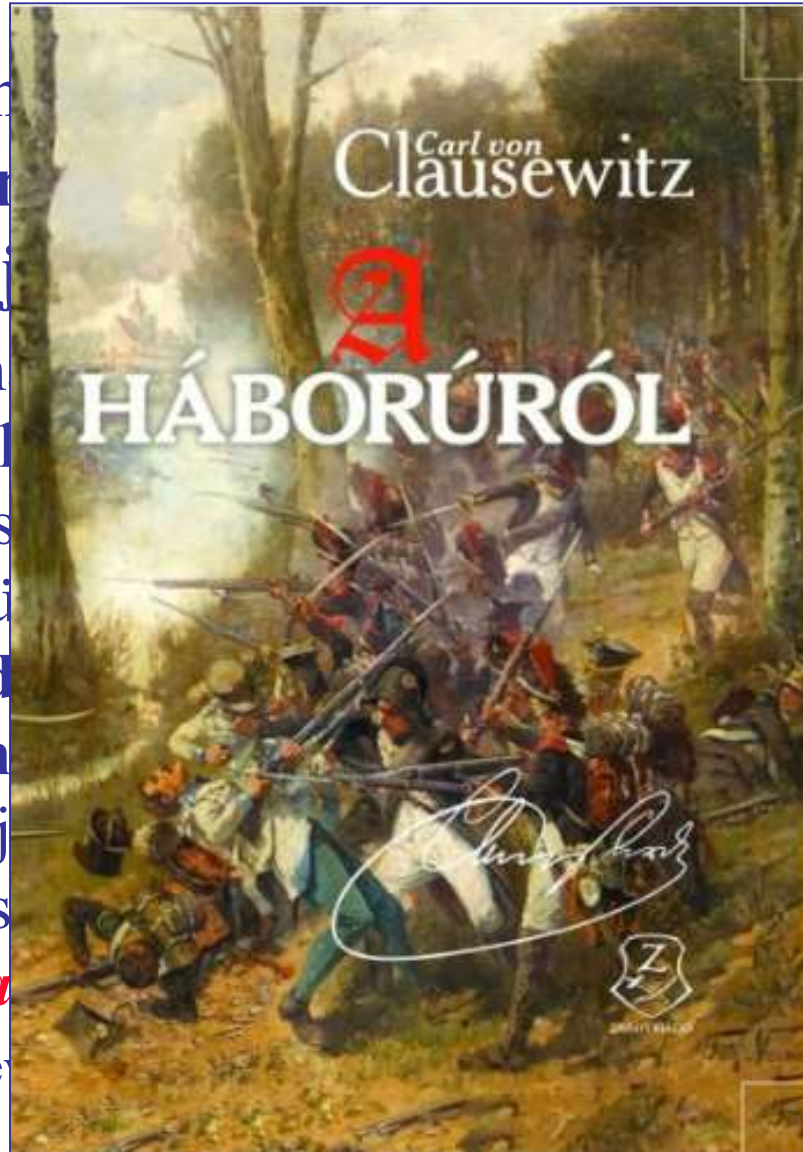
Alapfogalmak II.

- **Stratégiafejlesztés:** Jövőalkotás, egy sikeres változás mai tudatos elindítása
- Típusai: offenzív, defenzív, közvetlen, közvetett
- **Stratégiai tervezés:** A megalkotott jövőhez vezető út kialakítása
- **Stratégia terv jellemzői:**
 - messzire mutató időtáv (relatív)
 - ritka, rövid és intenzív folyamat
 - előrelátás, bátorság és döntési kompetenciák
 - egyedi eljárások, eszközök és módszerek
 - informatikai támogatás

Clausewitz

- A h
ann
célj
- A h
fogl
viss
az ü
had
von
vívj
viss
stra

(Clause

azása
ború

özettel
ll

c (tehát
is a

aderő

, 165.o.

1780-1831

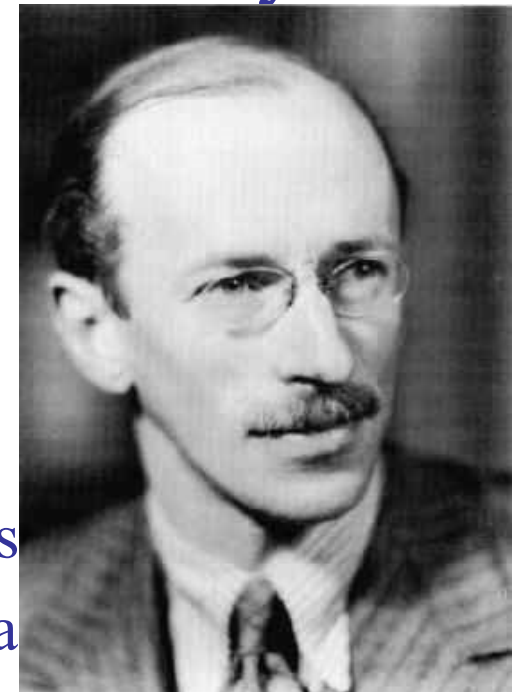
Clausewitz

„A hadászatban minden nagyon egyszerű, ámde éppen ezért nem is nagyon könnyű. Ha egyszer az állam viszonyai alapján meghatároztuk, hogy **mit kell és mit lehet elérni a háborúval**, *a követendő utat már megtaláljuk.* Ahhoz viszont, hogy tántoríthatatlanul kövessük ezt az utat, hogy végrehajtsuk a tervet, és hogy attól ezernyi körülmény se téríthessen el, a **jellemszilárdságon kívül a szellem világosságára és magabiztosságára van szükségünk.**” 167. o.

B. H. Liddell Hart (1895- 1970)

- Stratégia nem más, mint a „nagystratégia” alkalmazása („a megvalósuló stratégia”) A háború politikai céljainak elérése érdekében koordinálja és irányítja a nemzet valamennyi erőforrását –
- Stratégia a célok és eszközök józan számbavétele és összehangolása.

A stratégia célja az ellenállás lehetőségeinek csökkentése, amihez a mozgás (fizikai szféra) és meglepés (pszichológiai szféra) elemeit alkalma

Indirekt hadviselés

- The Strategy of Indirect Approach (1941, 1942, 1954)
- Clausewitz: „a vér a győzelem ára”
- A tökéletes stratégia olyan döntést fog produkálni, amihez nincs szükség komoly harcra
- Egy stratégia igazi feladata nem az, hogy a csatát keresse, hanem hogy **olyan stratégiai helyzetet teremtsen, amely annyira kedvező**, hogy ha egymaga nem hozza is meg a döntést, az ebből indított csata mindenképpen elérje azt”

Stratégia elterjedése

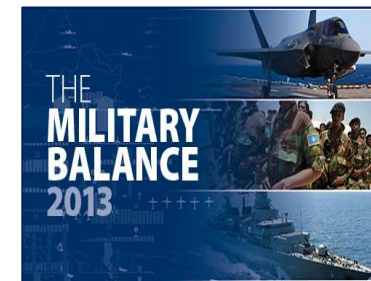
- 60-as évektől (üzleti stratégia, gazdasági stratégia, marketing stratégia, kereskedelmi stratégia, tervezési stratégia, vállalati stratégia, stb.) dinamikus fejlődés
- Különböző szintekre és időszakra készülnek
- Eszköztára szélesedik
- Szakirodalma óriási

Lawrance Freedman: „stratégia mindenhol van, ahol van politika, és a stratégiai tanulmányok tárgya továbbra is a haderő szerepe.”

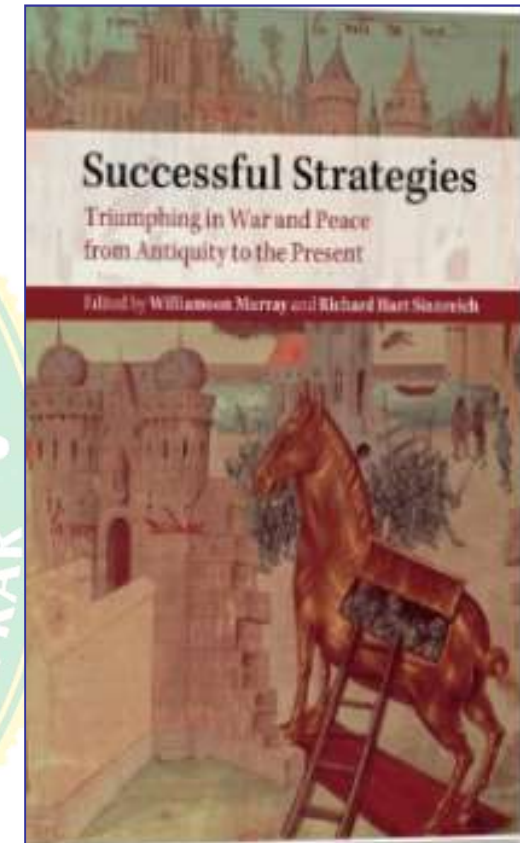
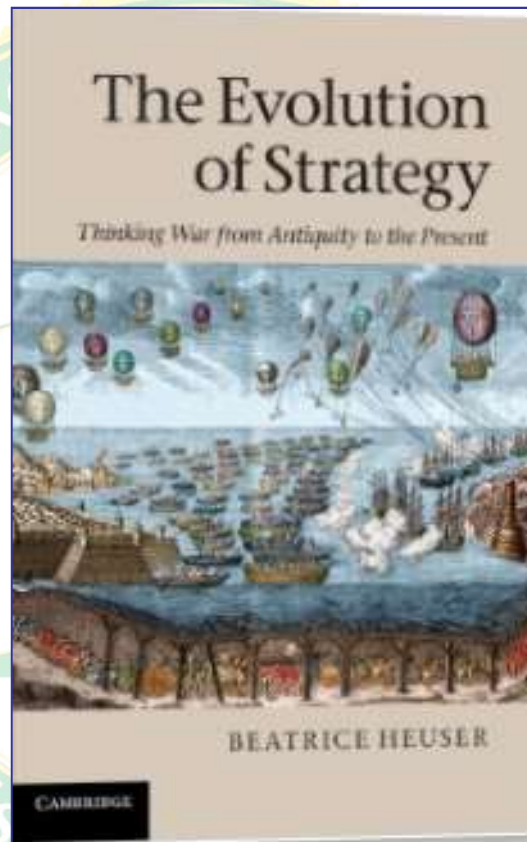
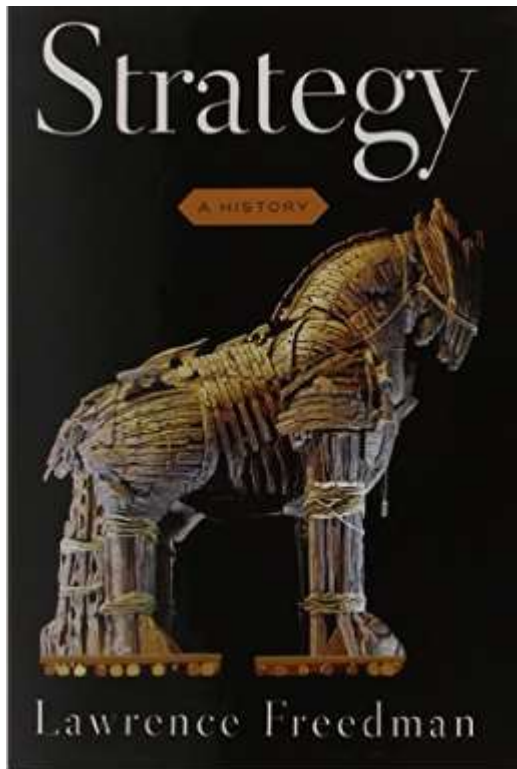
Folyóiratok

- Journal of Strategic Studies (1978)
- Military Balance (1959)
- RUSI Journal (1857)
- Strategic Analysis (1977)
- Survival (1952)
- Comparative Strategy (1981)

Taylor & Francis Group <http://www.tandfonline.com>

Legújabb könyvek

Szun Ce

„Mindenki látja a taktikát, amikor hódítok, de senki sem veszi észre a stratégiát, amiből a győzelem kifejlődött” Szun Ce: A háború művészete. Cartaphilus Kiadó, 2006. 34. old.

Orosz stratégiai célok? I.

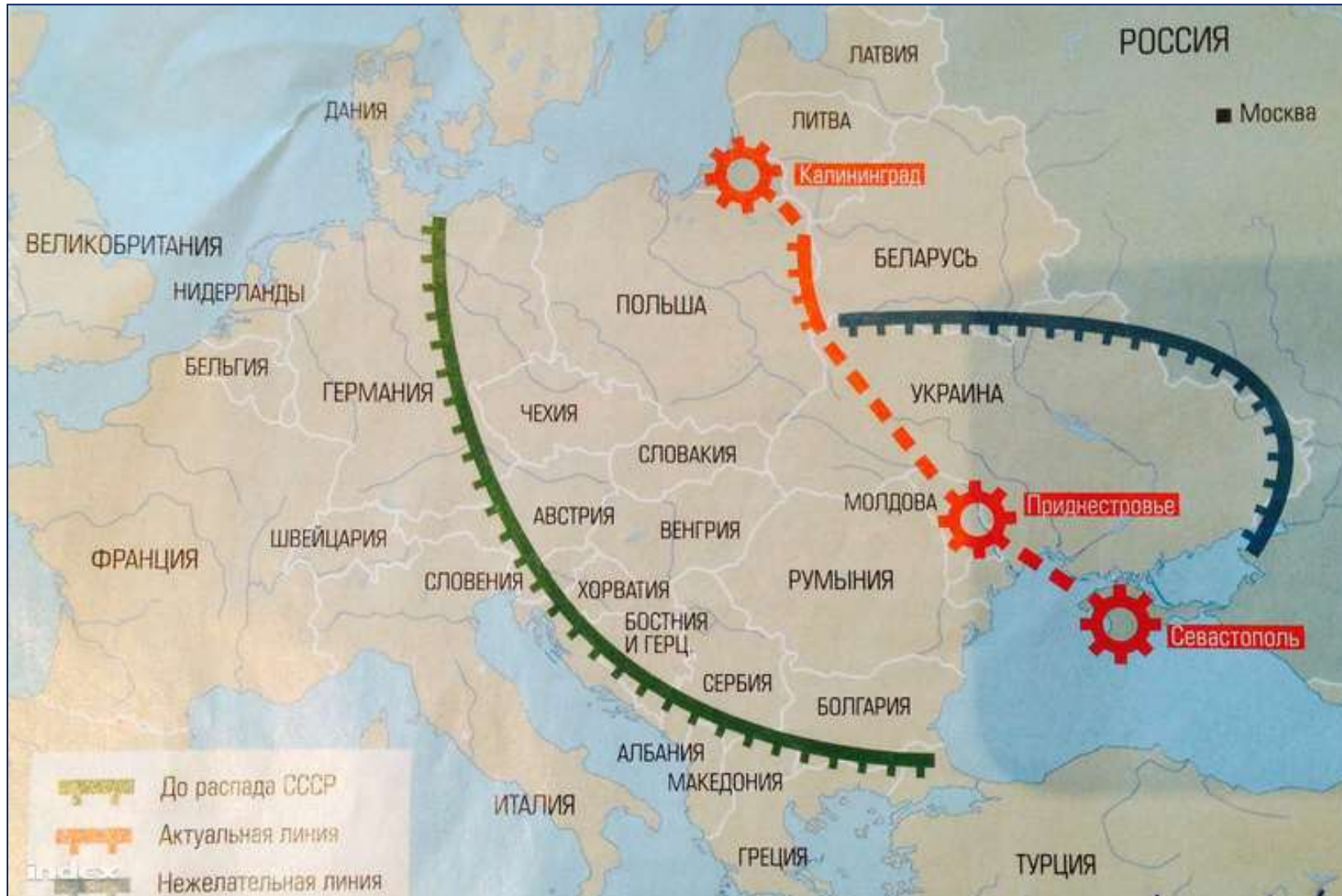

Grúz modell: Abházia, Dél- Oszétia?

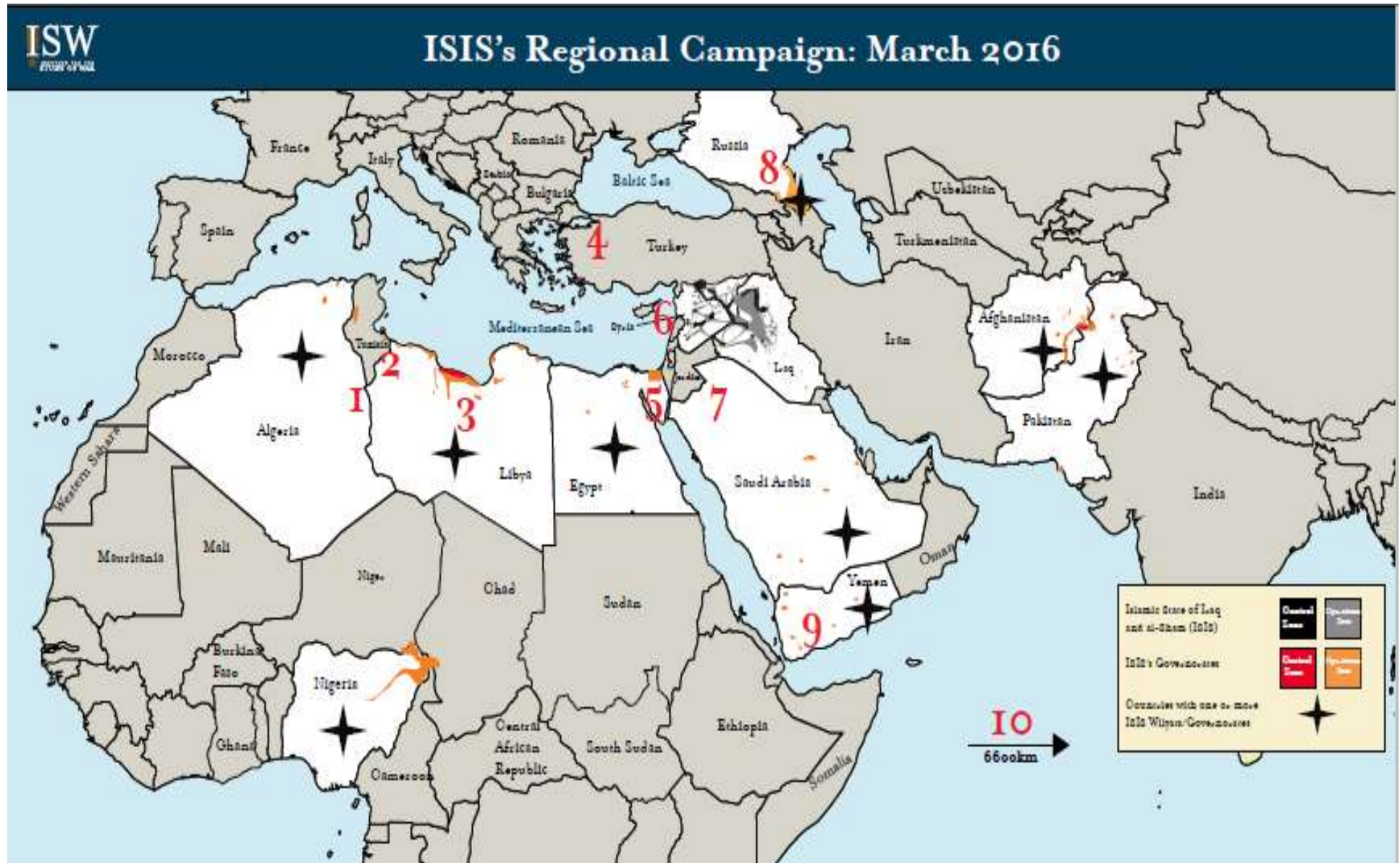
Orosz stratégiai célok? II.

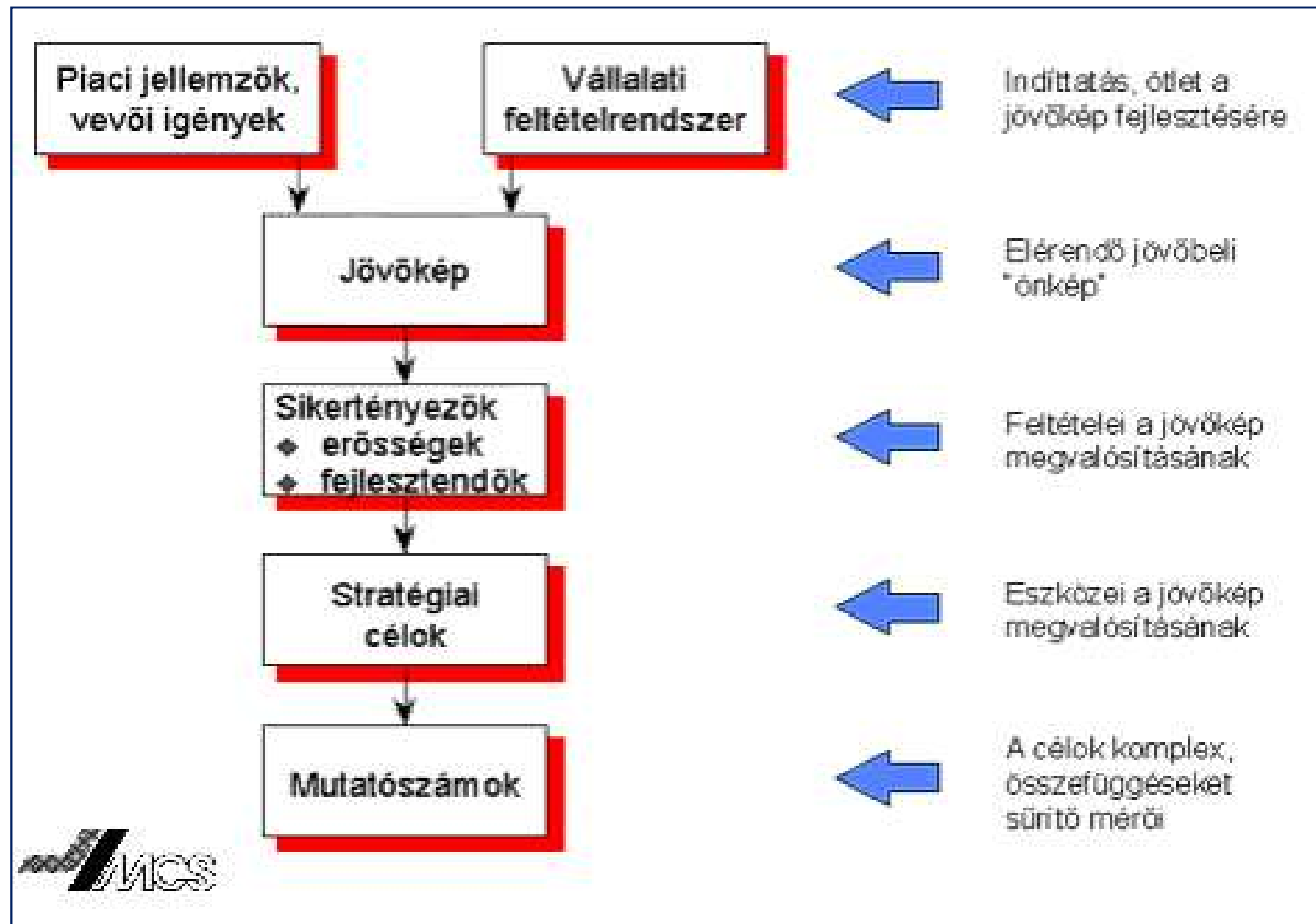
Orosz stratégiai célok? III.

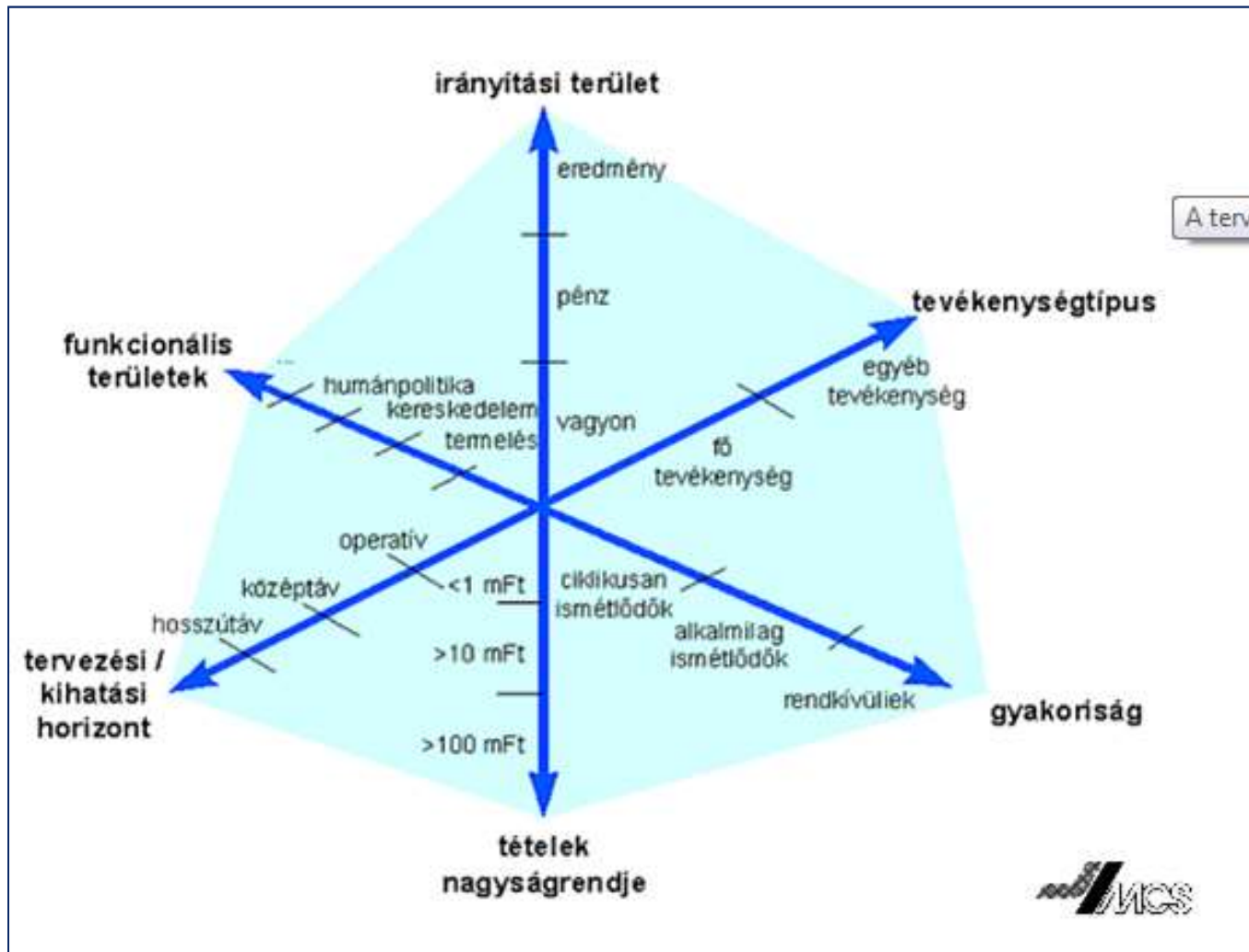
Iszlám kalifátus

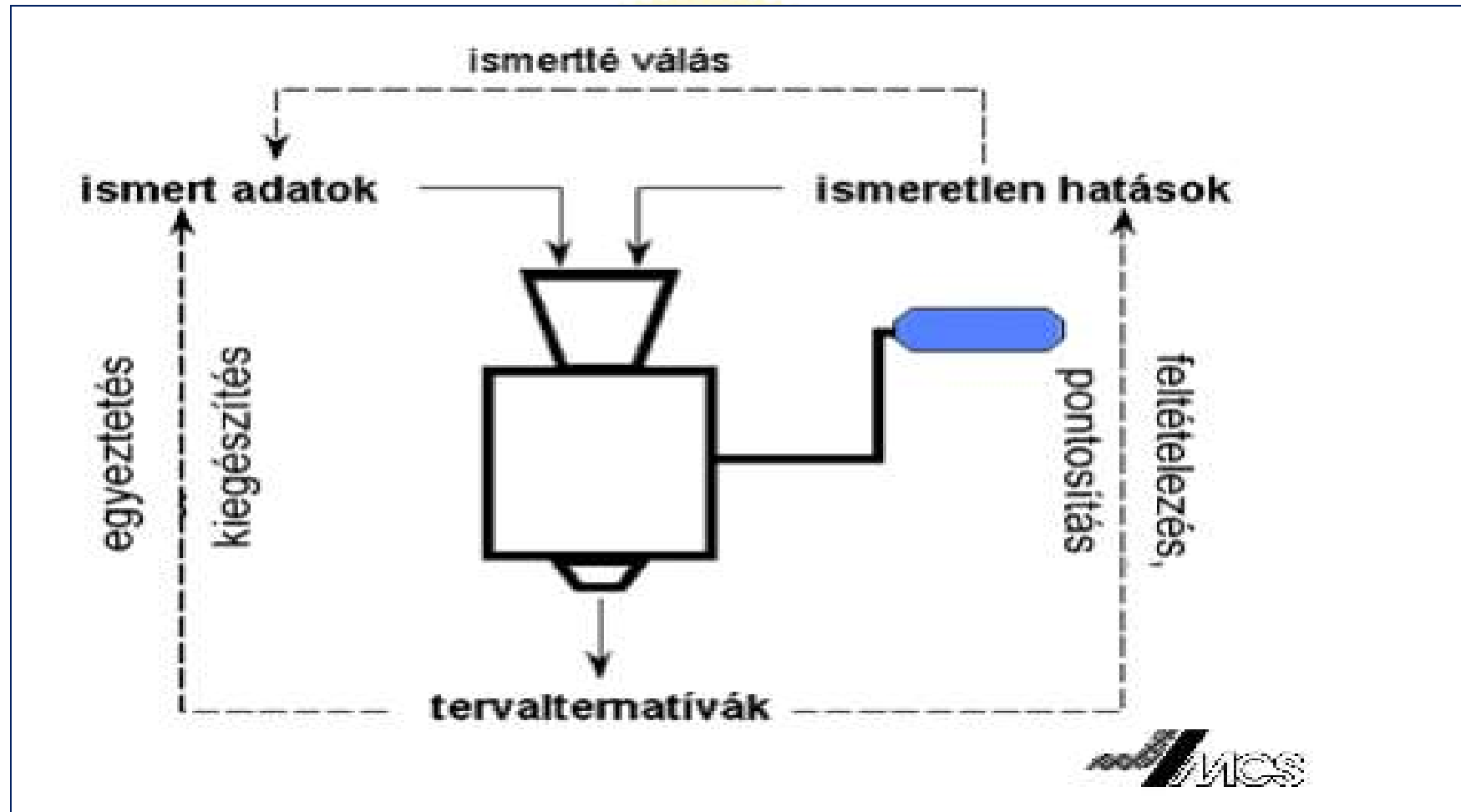
A stratégia tartalma

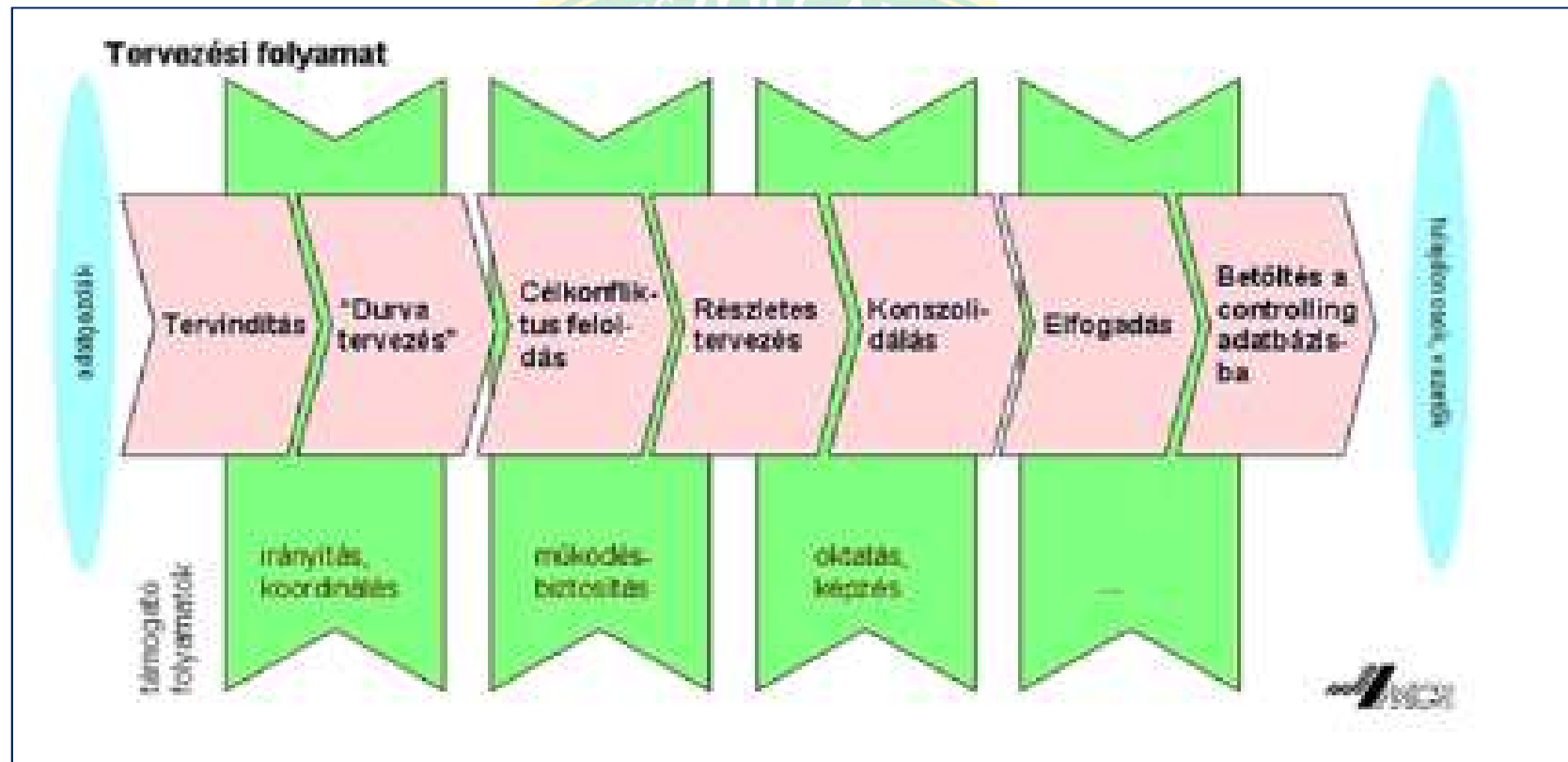
A tervkészítés dimenzióálása

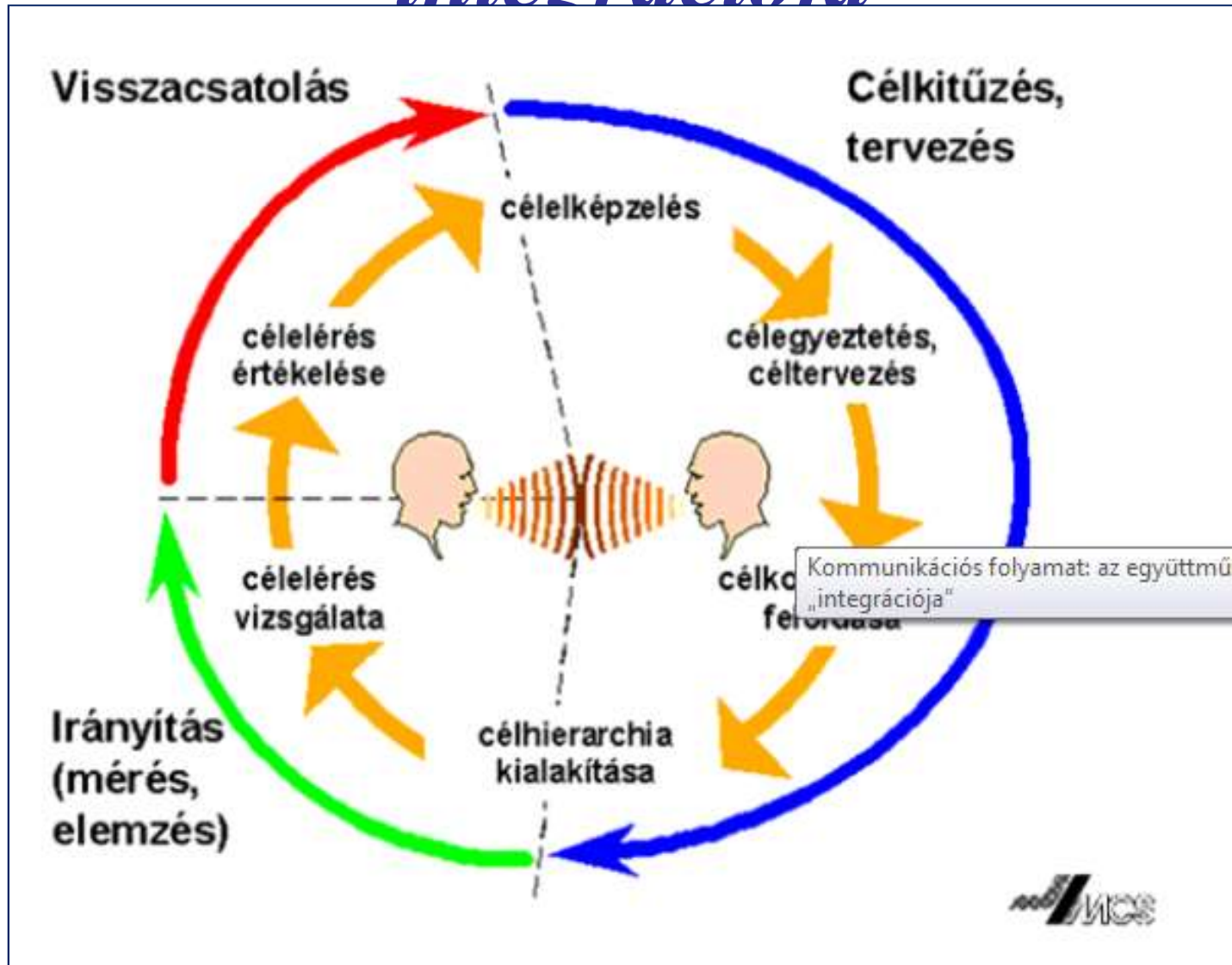
A tervekészítés „darálója”

A tervezési folyamat dinamikus modellje

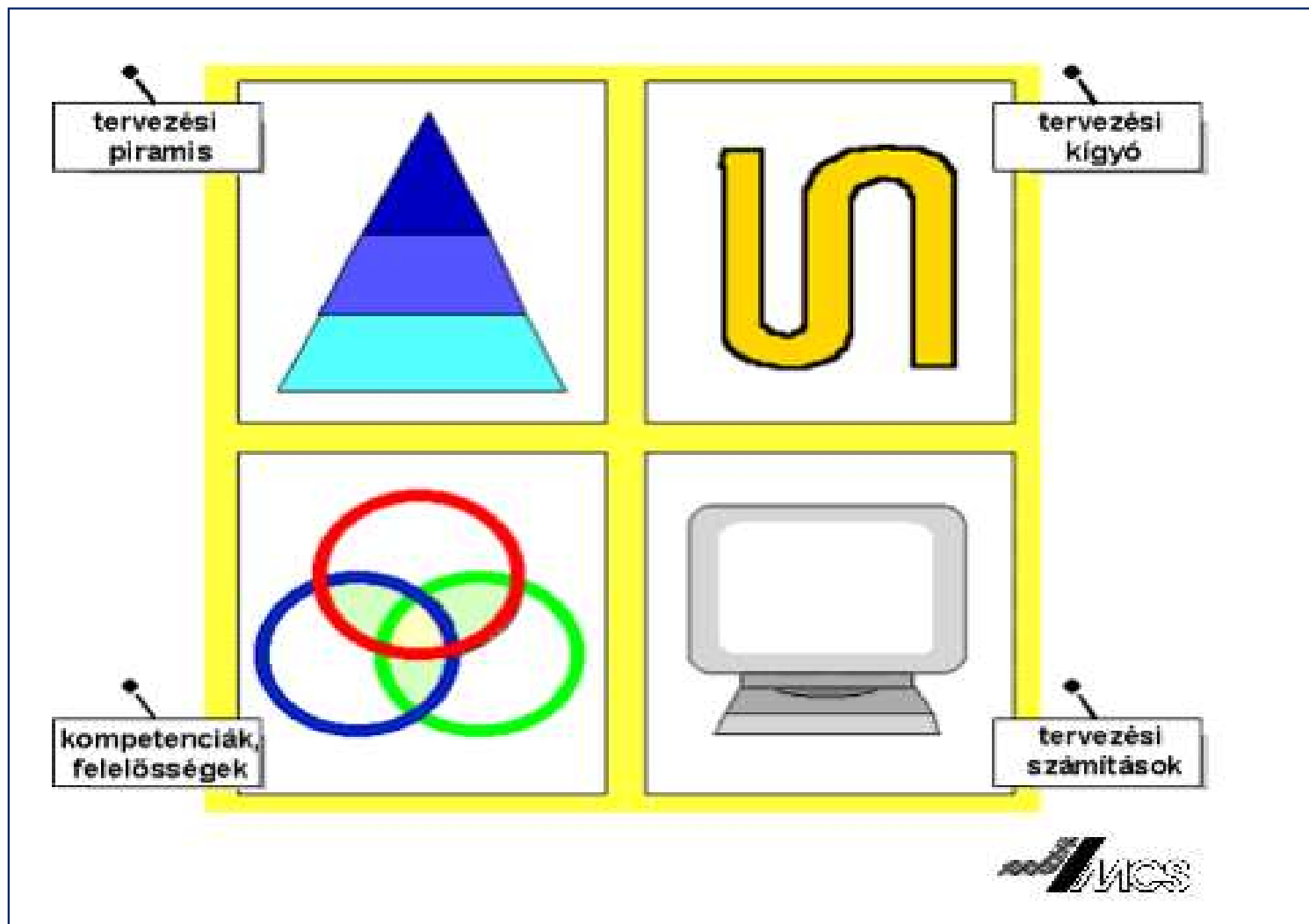
Kommunikáció- az együttműködés integrációja

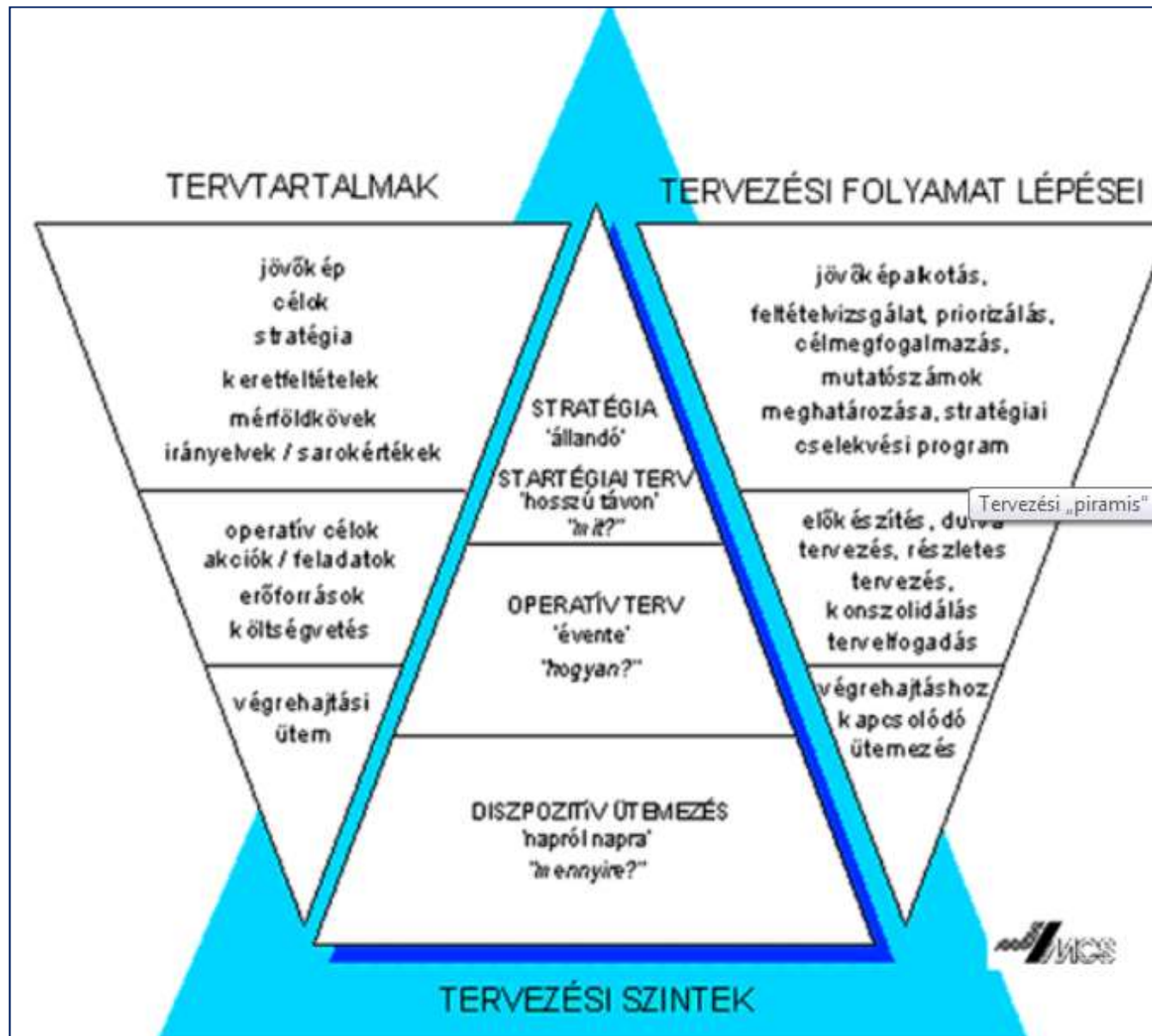
A stratégia lebontása célrendszerre

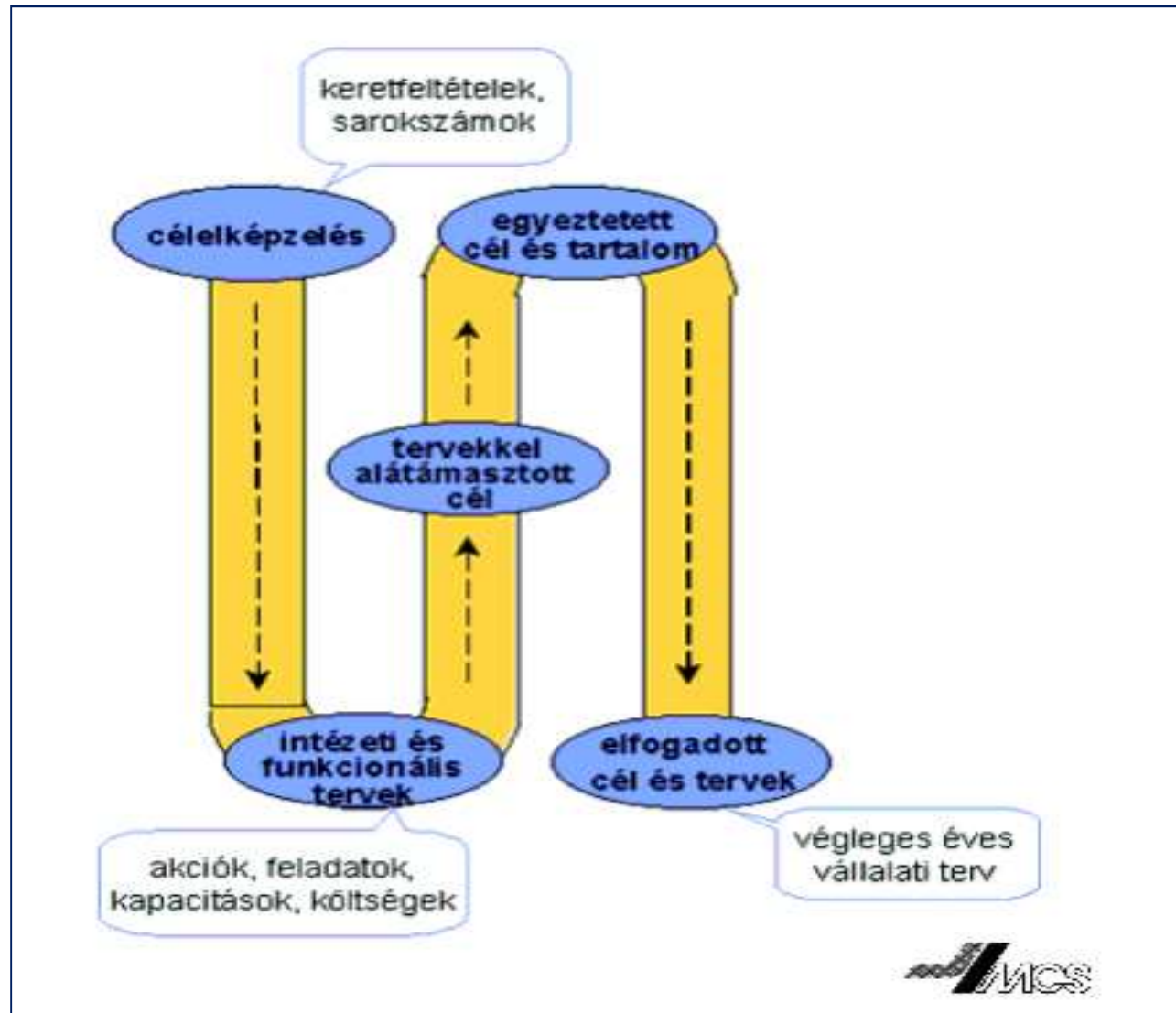
A tervezés „alappillérei”

Tervezési „piramis”

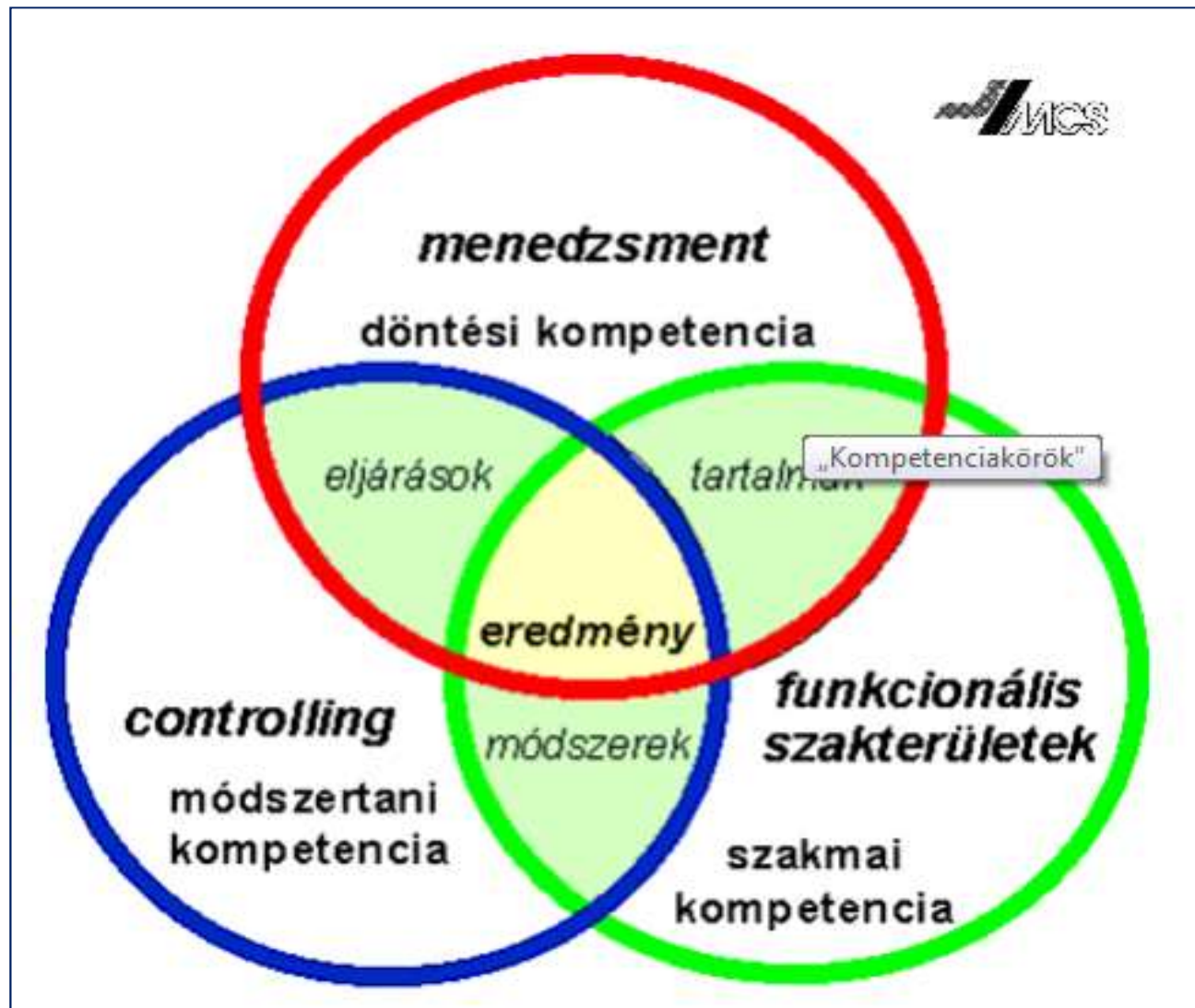
Tervezési „kígyó”

Eszközrendszer

- Prognózisok, trendszámítások (előrejelzési módszerek)
- Elemzési módszerek és technikák (SWOT-analízis, portfólió-elemzés, erőter-elemzés, stb)
- Porter - féle iparági strukturális elemzés (5 versenyerő- modell)
- Scenario módszer (Mi történhet a jövőben, és mi történne, ha valamit cselekszünk)
- Brainstorming

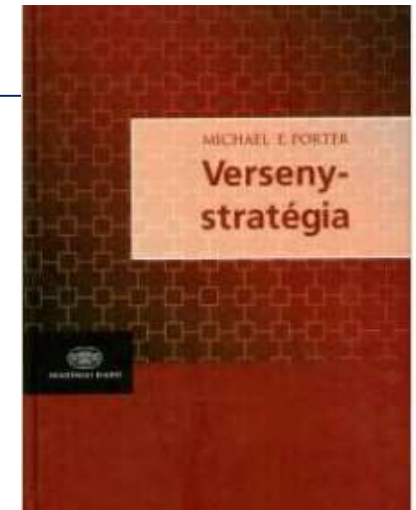
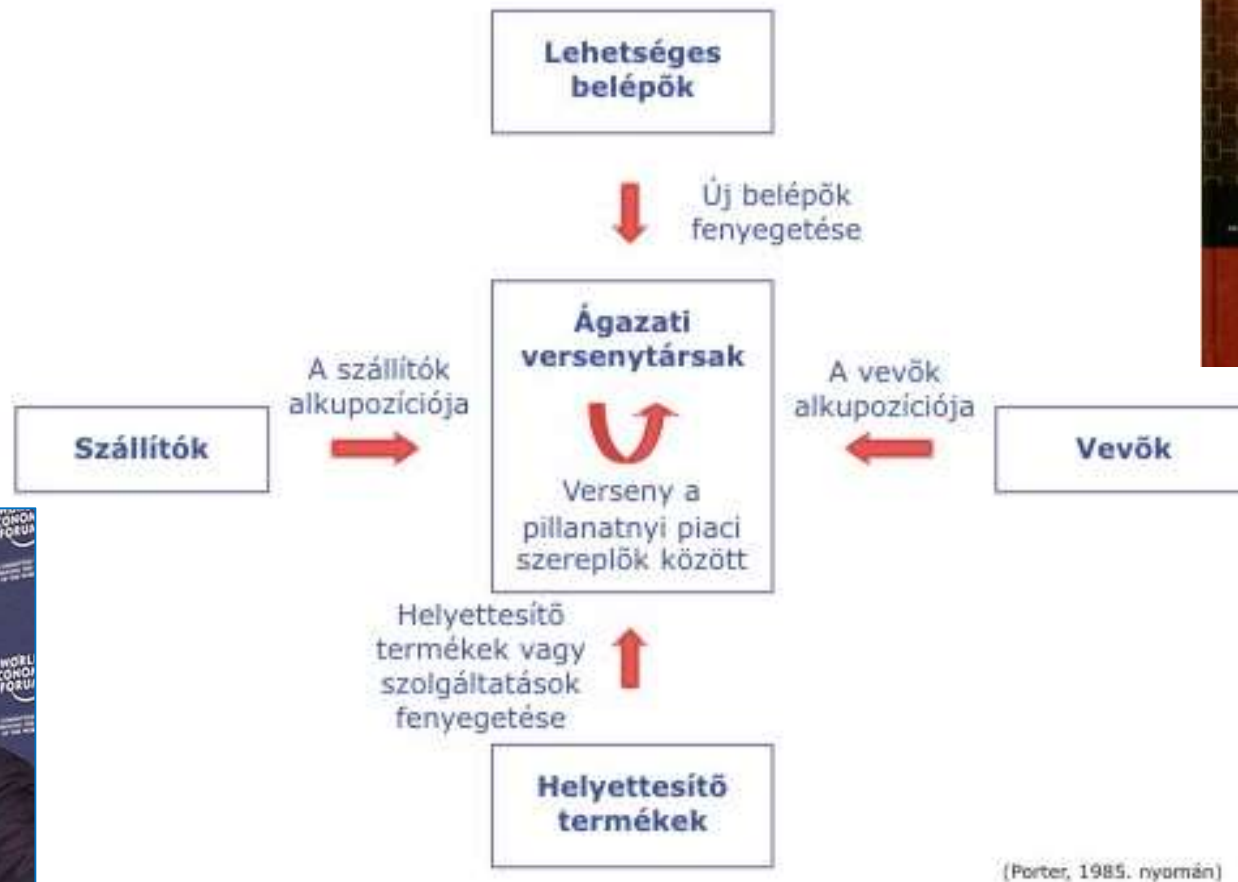
Kompetenciák, felelősségek, hatáskörök

Stratégiai módszerek és eljárások

Porter-féle iparági strukturális elemzés (öt versenyerő)

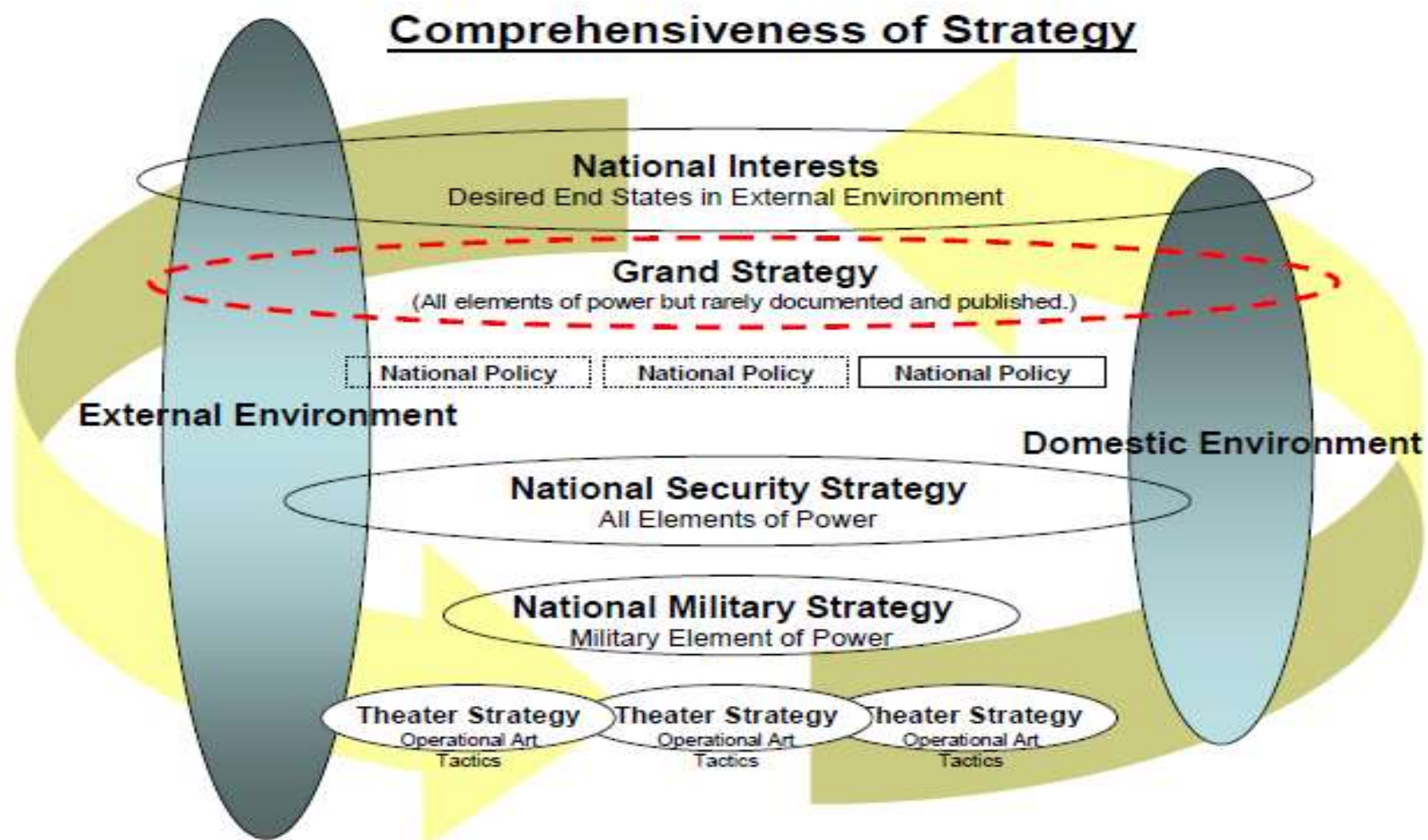
Michael Porter (1947-), a Harvard Business School professzora

Makro környezeti tényezők vizsgálata

**PESTEL: Political, Economical, Social, Technological
+ Environmental, Legal**

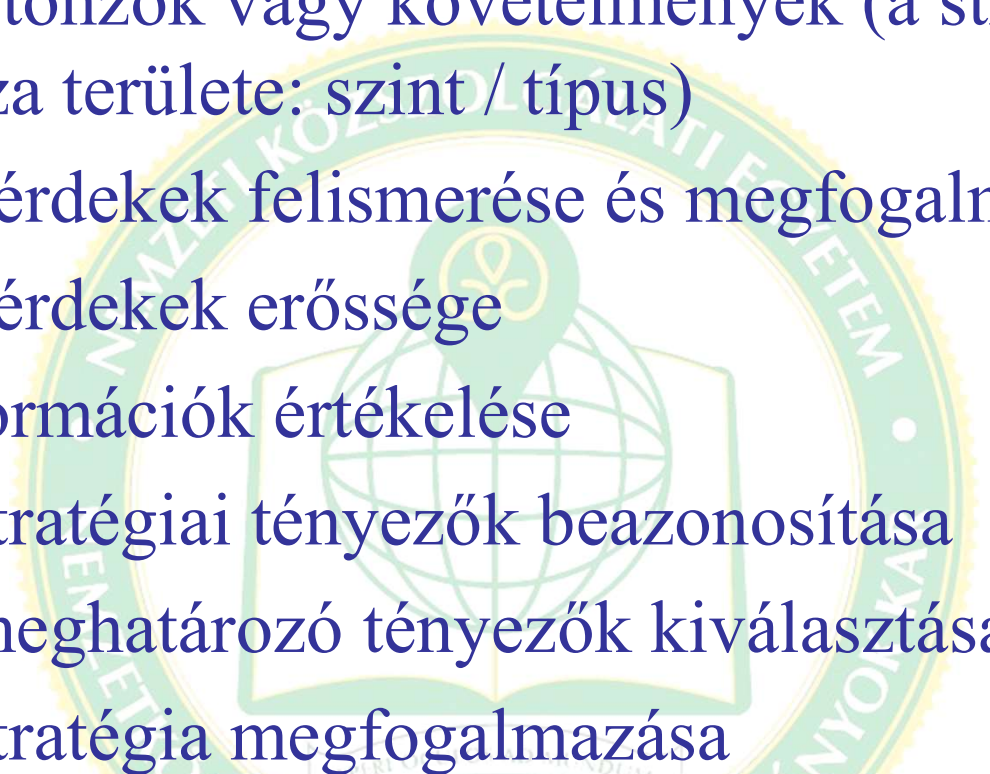
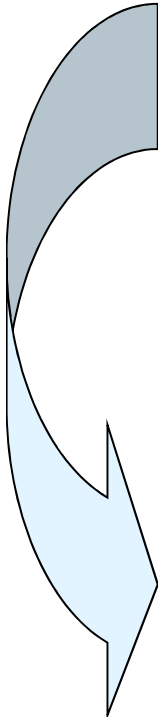

A stratégia átfogó jellege

A biztonsági környezet hatása a stratégia-alkotásra

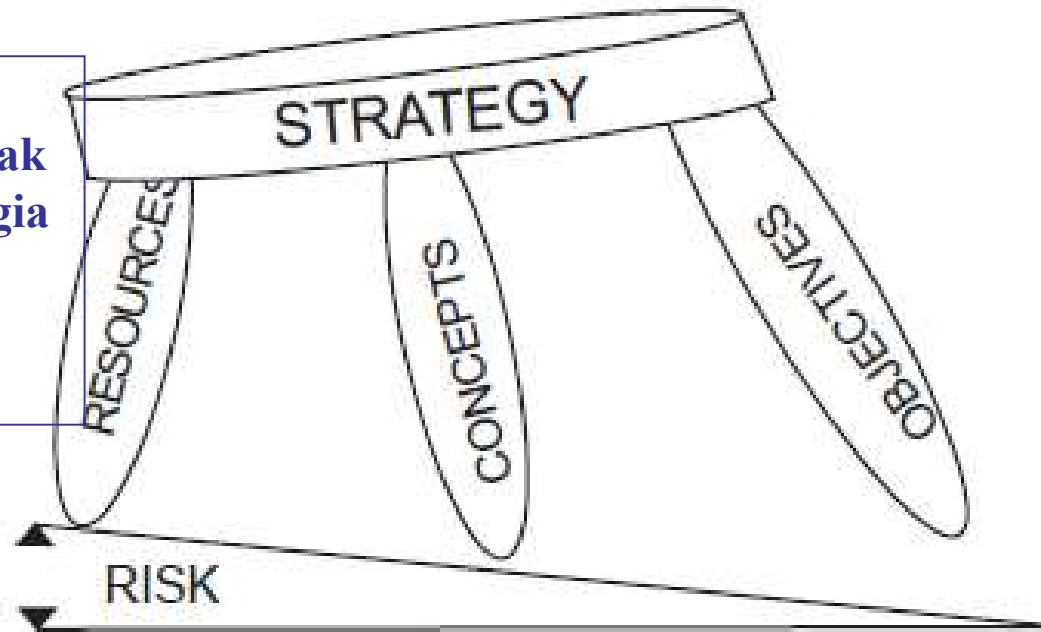
A stratégiai értékelés folyamata

-
1. Ösztönzők vagy követelmények (a stratégia igaza területe: szint / típus)
 2. Az érdekek felismerése és megfogalmazása
 3. Az érdekek erőssége
 4. Információk értékelése
 5. A stratégiai tényezők beazonosítása
 6. A meghatározó tényezők kiválasztása
 7. A stratégia megfogalmazása
-
-

Két szakkifejezés: Strategic Appraisal; Strategists Weltanschauung

Lykke- model – A stratégiai „szerszék”

Kockázata minden stratégiának van, de a jó stratégia ezt megelőzi (egyensúly!)

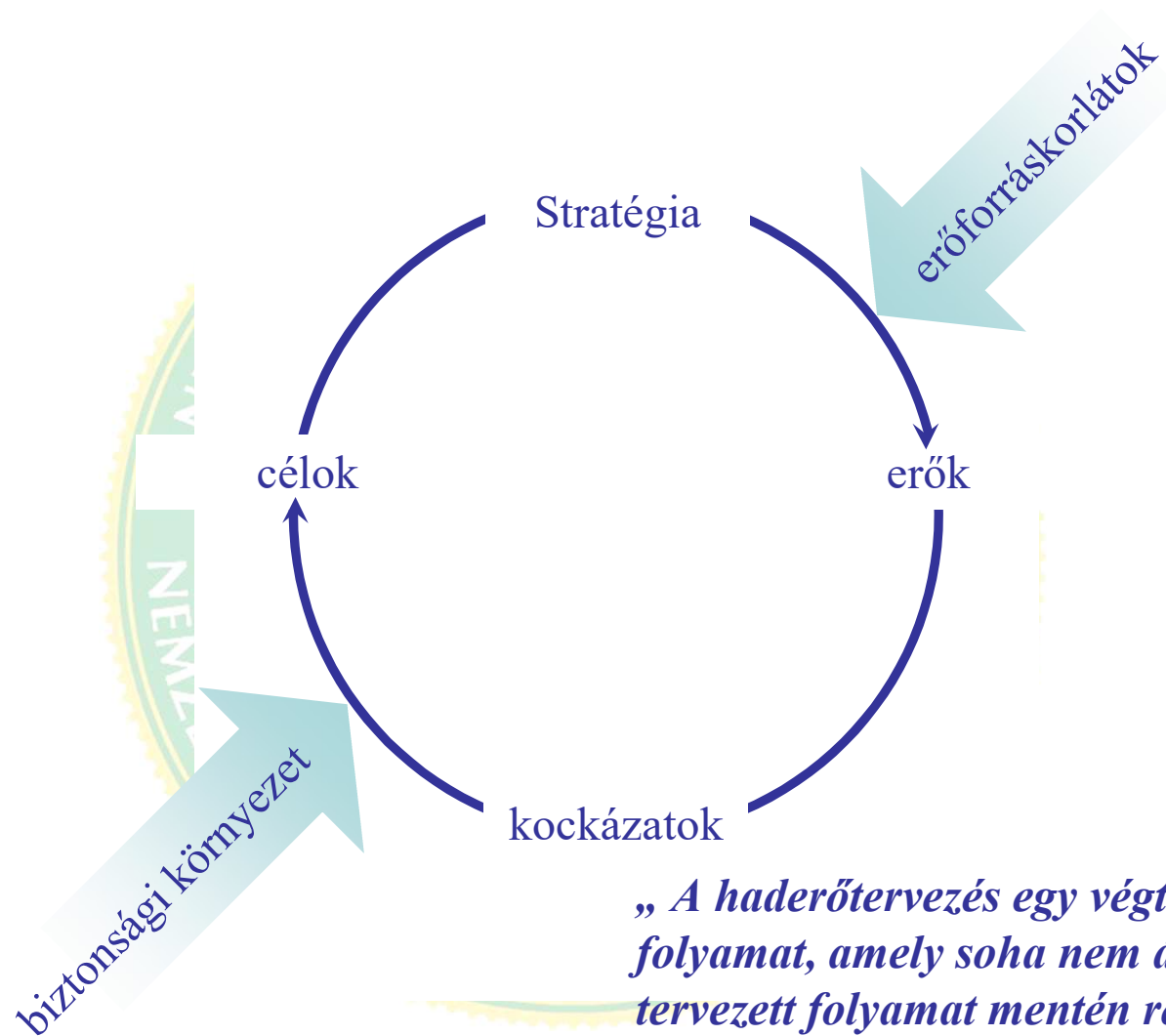

Arthur F. Lykke, az US Army War College néhai professzora.

Stratégia = ENDS + WAYS + MEANS

← Célok, koncepciók / Mit kell megvalósítani? → tevékenységi rend → erőforrások (nemcsak anyagi)
Hogyan lehet megcsinálni? Milyen erőforrások kellenek?

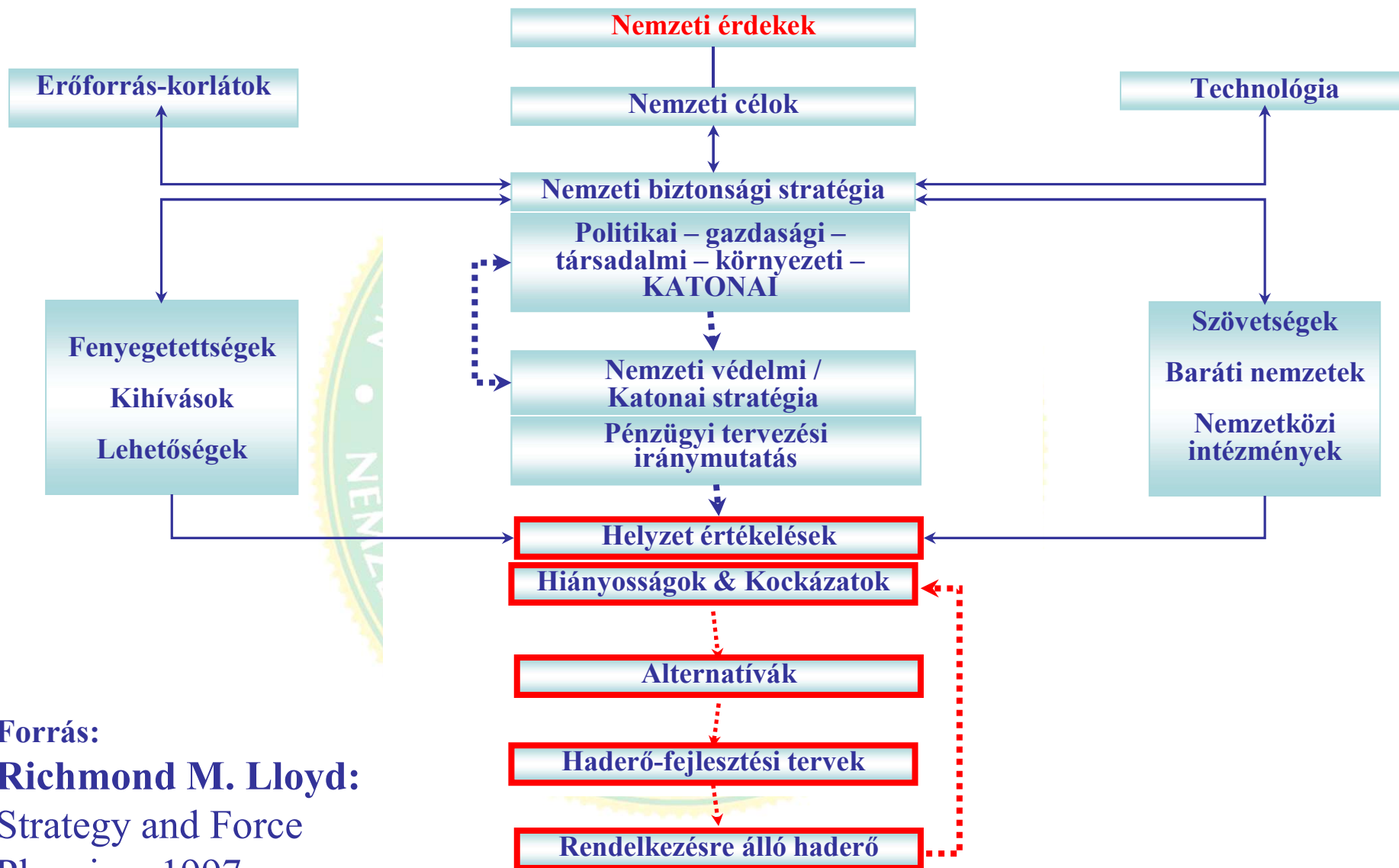
Bartlett-modell

*„A haderőtervezés egy végtelennek tűnő folyamat, amely soha nem áll meg, egy tervezett folyamat mentén rendszeresen ismétlődő döntések sorozatából áll.”
(Henry C. Bartlett)*

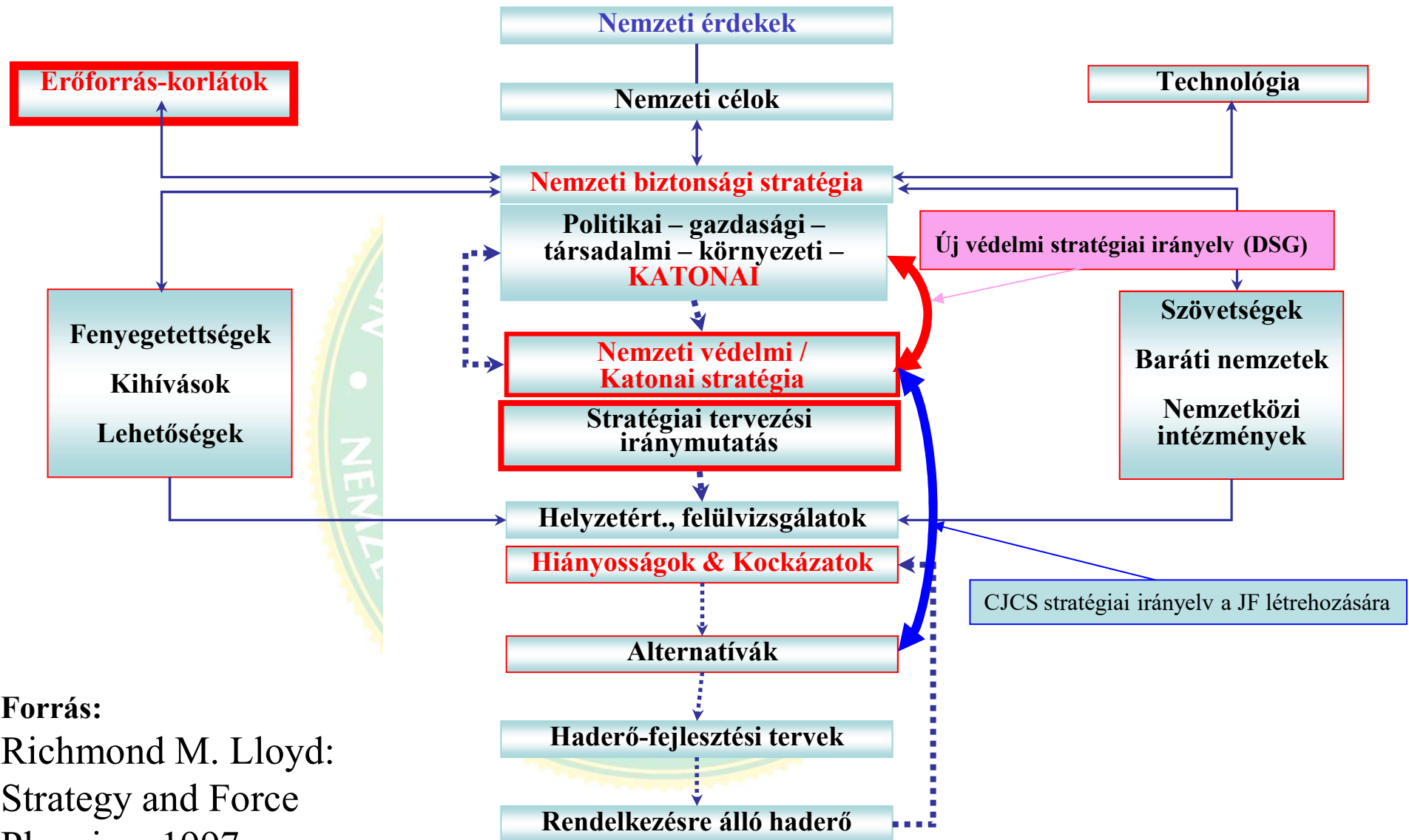
Lloyd – modell

Stratégia alkotás és a haderő-tervezés összefüggései

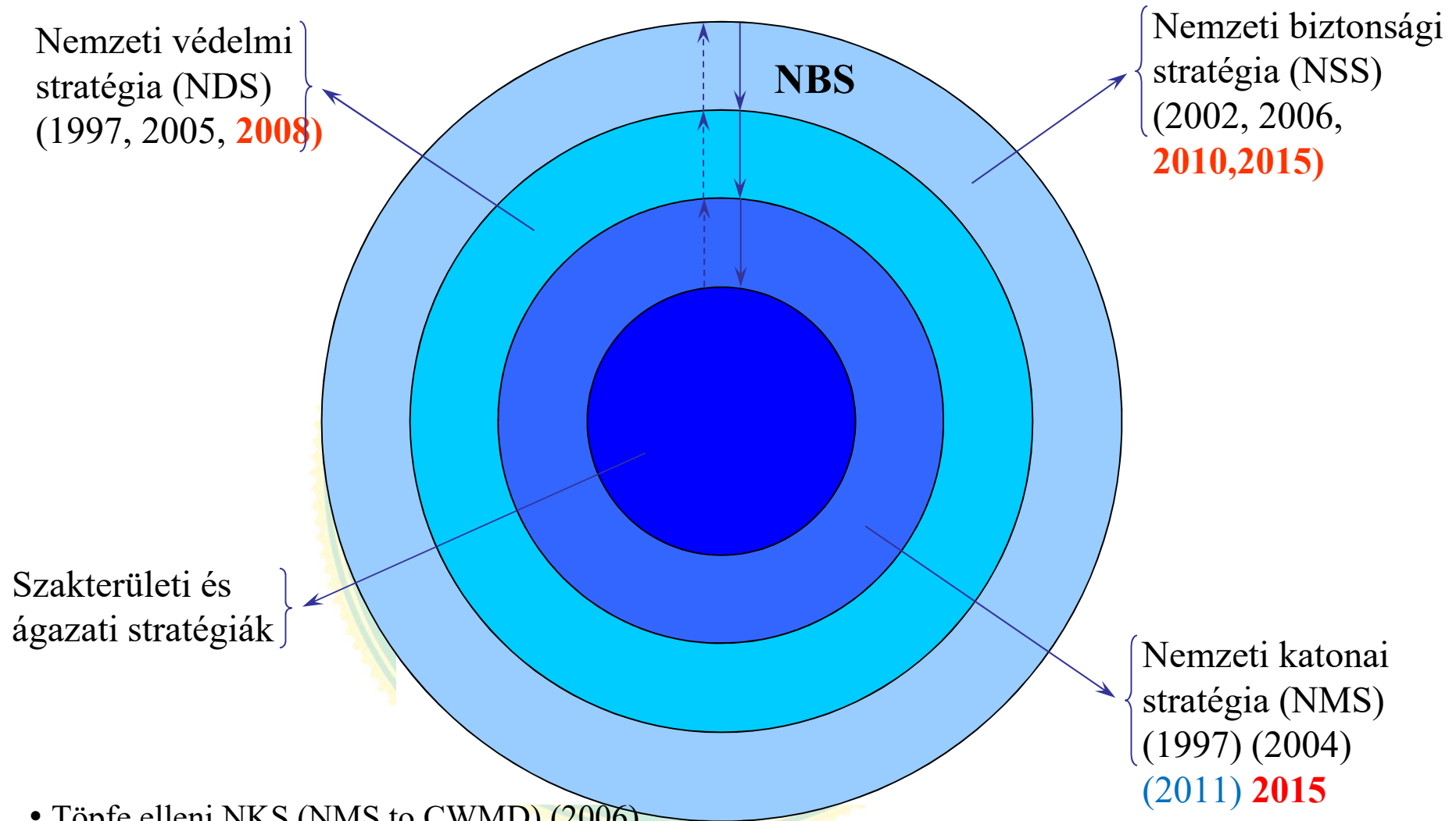
Forrás:
Richmond M. Lloyd:
Strategy and Force
Planning. 1997.

Stratégiaalkotás és a haderőtervezés összefüggései

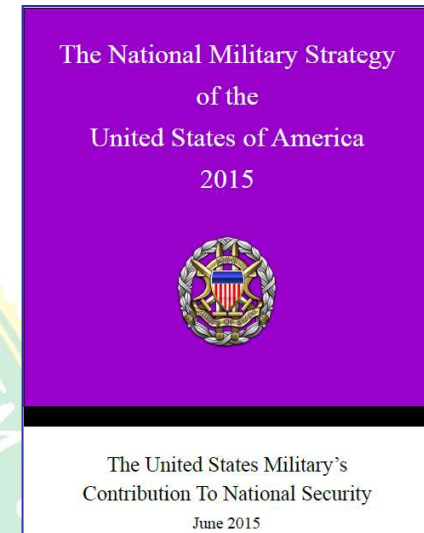
Forrás:
Richmond M. Lloyd:
Strategy and Force
Planning. 1997.

US – Stratégiai összefüggések

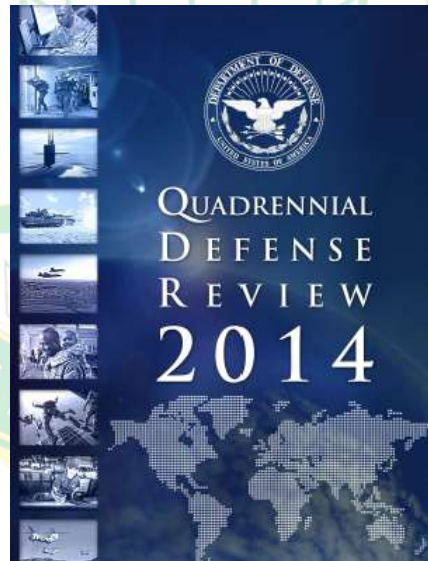

- Töpfe elleni NKS (NMS to CWMD) (2006)
- Terrorizmus ellen harc nemzeti katonai stratégiai terve (NMSP for WOT) (2006)
Kiberbiztonság stratégia (**2011**)
- Haderőnemi stratégiák, harci parancsnokságok

US Stratégiai dokumentumok

JANUARY 2012

Felülvizsgálatok összehangolása (2010-)

A védelmi tervezés jellege

A gördülő tervezés egy olyan tervezési módszer,

amely a tervben szereplő **feladatokat** időről időre (**ciklikusan**), az előre látható stratégiai **körülményváltozásokhoz**, illetve a becsült, majdan rendelkezésre álló erőforrásokhoz **igazítja**. Ezzel „folyamatosan” biztosítja a haderő képességeinek megfelelő irányba való alakítását (**előre haladó tervezés**);

időről időre **felméri, pontosítja** a haderő működéséhez szükséges **költségigényeket**. A források elosztását biztosító **költségvetés alapján elkészíti, illetve pontosítja a végrehajtási terveket (visszatervezés)**

A haderőfejlesztés alapidokumentumai

- ☐ Magyarország Alaptörvénye
- ☐ A honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény;
- ☐ A Magyar Honvédség további fejlesztésének irányairól szóló 51/2007. (VI. 6.) OGY határozat (HATÁLYTALANÍTVÁ!)
- ☐ Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiája (1035/2012. (II. 21.) Korm. hat.); Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiája
- ☐ Ország Fegyveres Védelmének Terve
- ☐ 38/2012 (III.12) Korm. rendelet a kormányzati stratégiai irányításról

Tárca szintű védelmi tervezési rendszer

A gördülő tervezés célja **(TVTR)**

MH
KÉPESSÉGEI

ERŐFORRÁSOK

az egyensúly
megtartása

↓
Kevés haderőben
valósul meg
maradéktalanul!

G
A
Z
D
A
S
Á
G

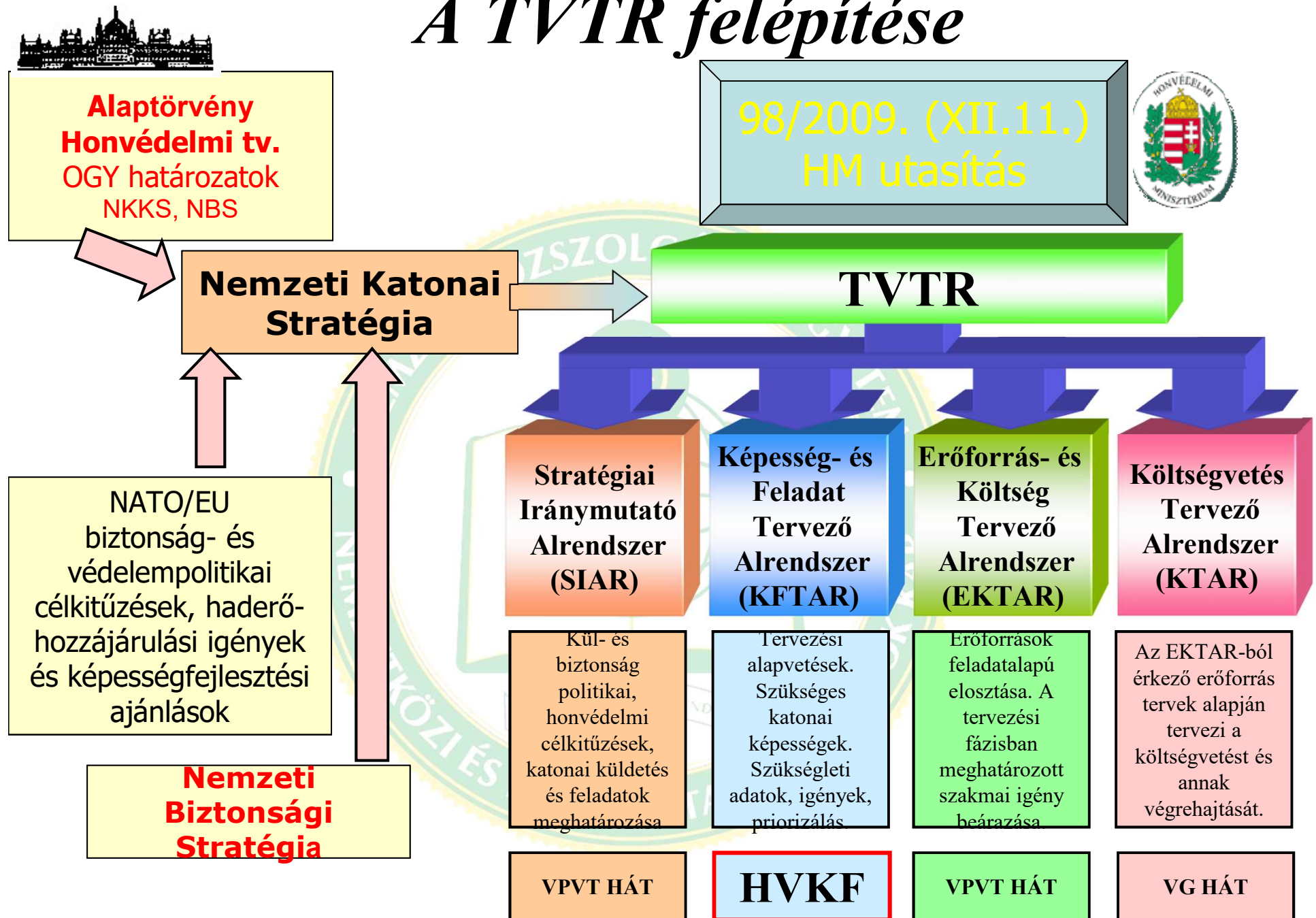
AMBÍCIÓ SZINT

Válság nagyobb egyensúlyvesztéskor keletkezhet,
illetve akkor, ha a tervezés nem képes biztosítani
a rendelkezésre álló erőforrások prioritásokhoz
való hozzárendelését.

B
I
Z
T
O
N
S
Á
G

SZÖVETSÉGI
KÖTELEZETTSÉGEK

A TVTR felépítése

Védelmi Tervezési Bizottság (VTB)

- Döntés-előkészítő szervezet
- védelmi tervezés
- képességek / szervezetek fejlesztése
- források elosztása, felhasználása
- Vezetője: **KÁT**
- A rendszer fejlesztője és működtetője: HM VTF
- Részvevők:
 - SIAR (VPVT HÁT, VPF)
 - KFTAR (VKF, HVK J5)
 - EKTAR (VGHÁT, GTSZF)
 - KTAR (VGHÁT, HM VGH)

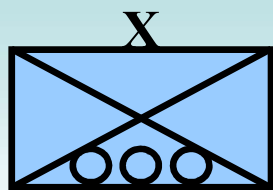
Az MH lehetséges alkalmazása

Stabilizációs és békeépítő műveletek						
Válságkezelő műveletek (határbizt.)						
Katasztrófa-elhárítás / terr. elleni harc						
NATO. 5. cikk; EU 42.cikk /7.bek/						
Területvédelem						

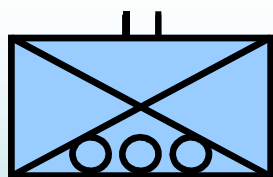

Az MH képességei - ambíciószint

NATO/EU

DANDÁR

ZÁSZLÓALJ

ÉS

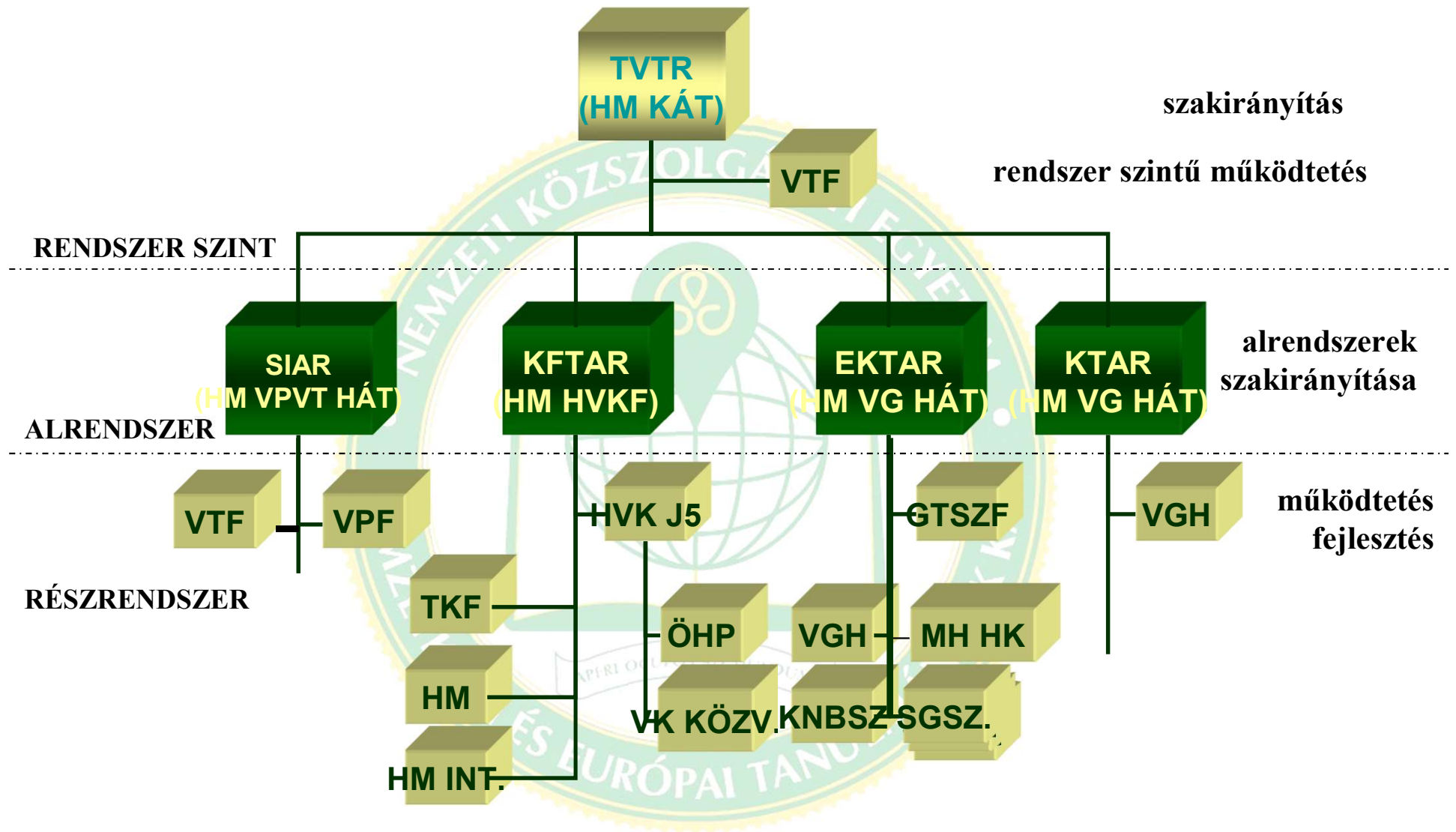
TOVÁBBI
NATO/EU
FELAJÁNLÁSOK
(+NATINADS)

TÖRVÉNYI FELADATOK

- ✓ KATASZTRÓFÁVÉ-
DELEM, A KÖVET-
KEZMÉNYEK FEL-
SZÁMOLÁSA
- ✓ KUTATÁS ÉS MEN-
TÉS,
- ✓ BEFOGADÓ NEM-
ZETI TÁMOGATÁS
KATONAI FELADA-
TAI,
- ✓ TERRORIZMUS
ELLENI HARC
KATONAI
FELADATAI
- ✓ TÖMEGES
MIGRÁCIÓ

- ✓ A BÉKE VEZETÉS ÉS
A VEZETÉSTÁMOGA-
TÁSA
- ✓ A HELYŐRSÉGI FEL-
ADATOK VÉGREHAJ-
TÁSA
- ✓ KIKÉPZÉS ÉS FEL-
KÉSZÍTÉS
- ✓ ÁLLAMI TŰZSZE-
RÉSZ FELADATOK
- ✓ INFORMÁCIÓSZER-
ZÉS, FELDOLGOZÁS

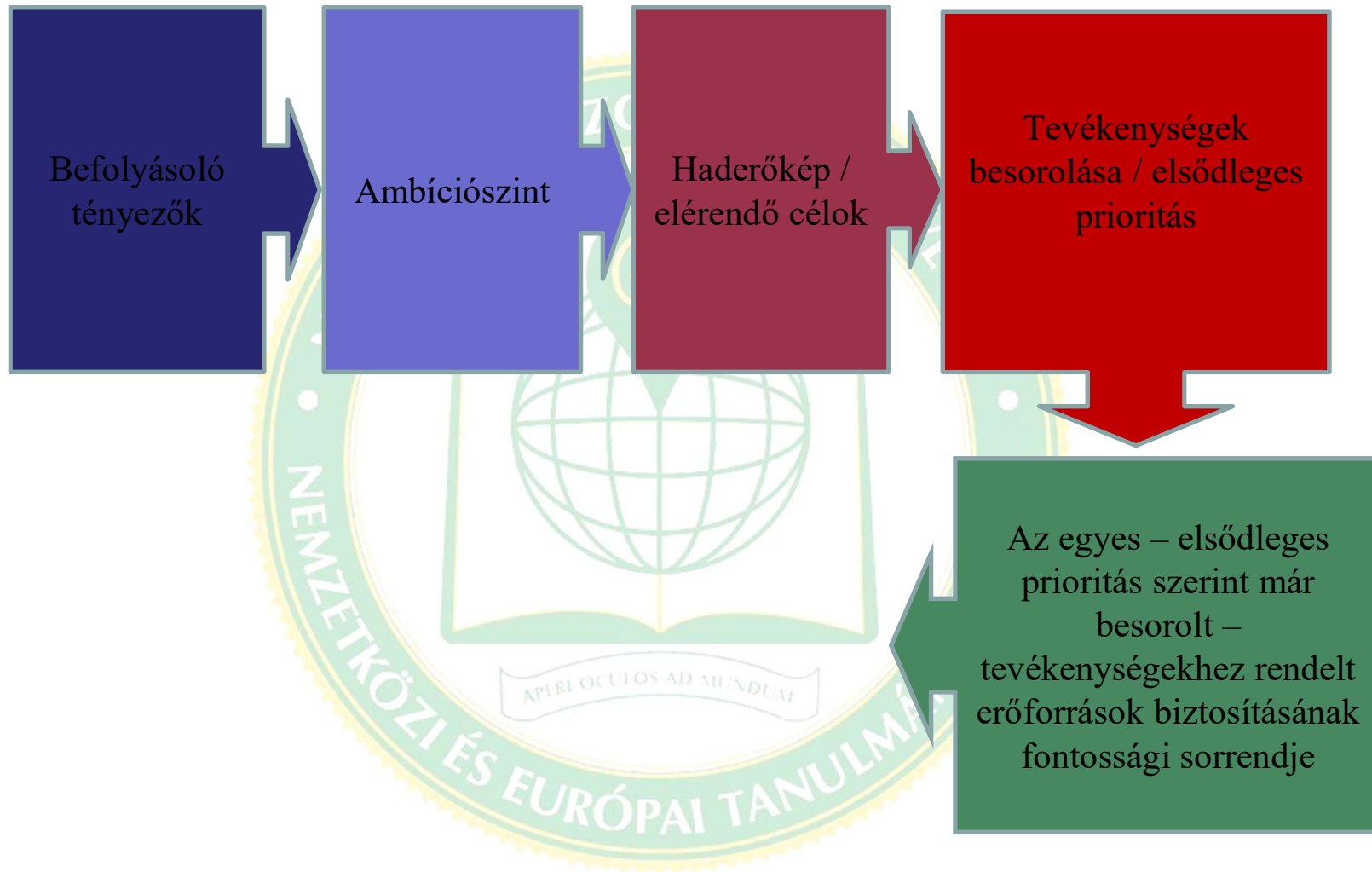
A TVTR szakirányítása

Miniszteri Irányelvek rendeltetése

- Ambíciószint
 - Derivátuma: az a mérték, amit el kell érünk a képességek teljesítése terén
- Haderőkép 2017 -2026
 - Derivátuma: mely feladatok teljesítésére való képességig kellene eljutnunk
- A haderő fejlesztésének követelményei:
 - képesség alapú tervezés
 - nemzetközi együttműködésből adódó lehetőségek kiaknázása
 - folyamatosság

A MI logikai felépítése

HM irányelvek- Haderőkép 2026

A Magyar Honvédség:

- ☐ korszerűen kiképzett és felszerelt;
- ☐ **önállóan és szövetségesi keretek között képes a haza fegyveres védelmére;**
- ☐ **képes nemzetközi együttműködésre,**
- ☐ rugalmasan és hatékonyan alkalmazható képességekkel rendelkezik;
- ☐ képes részt venni **nemzetközi válságkezelő műveletekben** az ország határaitól akár stratégiai távolságokban;
- ☐ képes közreműködni a **katasztrófák megelőzésében,** következményeik elhárításában és felszámolásában, a terrorizmus elleni harc hazai feladataiban, valamint a migrációs válsághelyzetből fakadó teendők ellátására

Az MH képességcéljai

- Korszerű, expedíciós jelleget erősítő felszerelés
- Szállítóhelikopterek beszerzése
- Helikopter-modernizáció
- JAS-39 Gripen
- Harci hatékonyság
- Egyéni fegyverzet
- Egyéni és kollektív ABV védelem
- Interoperabilitás és hálózati alapú vezetési rendszerek
- Telepíthető- és tábori vezetési rendszerek
- Hírközlő rendszerek
- A felajánlott dandár érdekében folyó fejlesztések
- Pápa C-17 repülőtér

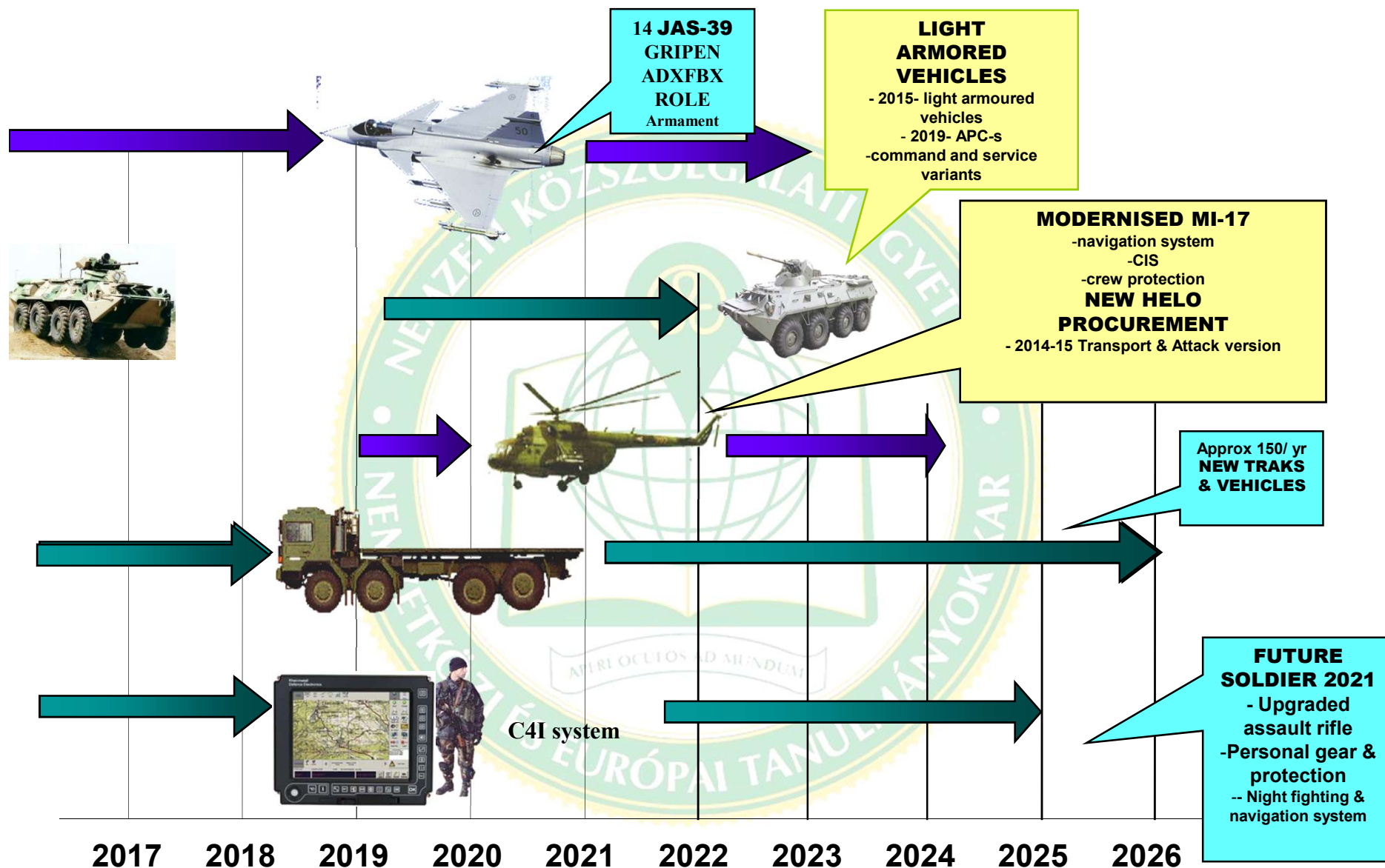
Képesség-/feladatstruktúra

Védelmi képességek fejlesztése (842203)		
39.	Humán programok (Nyelvképzés EG 0356)	53
40.	Hadfelszerelés fejlesztési programok	53
40/a.	Páncélos és gépjárműtechnikai programok	54
40/b.	Repülő-műszaki és légvédelmi rendszer programok	54
40/c.	Műszaki-technikai programok	54
40/d.	Elektronikai rendszer programok	55
40/e.	Elelmezési programok	55
40/f.	Közlekedési rendszer programok	55
41.	NSIP programok	55
41/a.	Hozzájárulás a NATO Biztonsági Beruházási Programjához	56
41/b.	5A0035 számú képességsomag – NATINADS (NATO Integrated Air Defence System - NATO Integrált Légvédelmi Rendszer) program	56
41/c.	5A0044 számú képességsomag – 3D radar program	56
41/d.	5A0109 számú képességsomag – NATO ACCS program	56
41/e.	3A0053 számú képességsomag – Repülőtéri fejlesztések NATO reagáló erők részére	57
41/f.	5A0030 számú képességsomag – NATO Műholdas távközlési kapcsolatok biztosítás	57
42.	Infrastrukturális programok	57
42/a.	Fizikai biztonság és elektronikus információvédelemmel kapcsolatos feladatok	57
42/b.	Egyéb infrastrukturális fejlesztési feladatok	58
42/c.	Környezetvédelmi beruházási feladatok	58
42/d.	KEOP (Környezet és Energia Operatív Program) környezeti kámentesítési beruházási feladatok	58
43.	Egyéb programok	58
43/a.	Közbeszerzési Információs Rendszer fejlesztése	58
43/b.	VTIR fejlesztés	58
43/c.	MANS 2010+ program	59
43/d.	Kontrollig rendszer kialakítása	59
	Haderő kiképzése, felkészítése (842204)	59
44.	Egyéni kiképzés	60

Fejlesztések I.

- ☐ **Katonák túlélő képessége** (Egyéni fegyverzet és felszerelés);
- ☐ **Harcjárműképesség-fejlesztés;**
- ☐ **Kibervédelem, földi C2 képesség;**
- ☐ **Tábori tüzér támogató és páncéltörő képesség;**
- ☐ Egyéni és kollektív ABV védelmi és felderítő képesség ;
- ☐ Földi saját/ellenség felismerő berendezés;
- ☐ **Helikopter és szállító repülőgép képesség;**
- ☐ Légvédelmi képesség fejlesztés,;
- ☐ Konténerizáció, többfunkciós eszközök;
- ☐ Tábori szaktechnikai eszközök fejlesztése;
- ☐ Logisztikai informatikai háttér megteremtése (LIR, LOGFAS)
- ☐ MH anyagmozgatási rendszerének korszerűsítése;

Beszerzési programok

Fejlesztések II.

- ☐ Önkéntes Tartalékos Rendszer;
- ☐ Központi Logisztikai Bázis;
- ☐ Képességek visszaállítása;
- ☐ Műveleti Vezetési Rendszer
- ☐ Doktrína fejlesztés, BNT, NG erőforrásai.

Szövetségi programok

EU

☐ **Pooling & Sharing**

☐ **EDA;**

• **Szállítási csomópont**
(Multimodal Transport HUB)

• **Légi utántöltő képesség** (Air to Air Refueling)

Többnemzeti

☐ **SAC**

☐ **MOVCON/ MILU**

☐ **V4/EU BG**

☐ **MLCC, JLSG**

☐ **WARDAM-II**

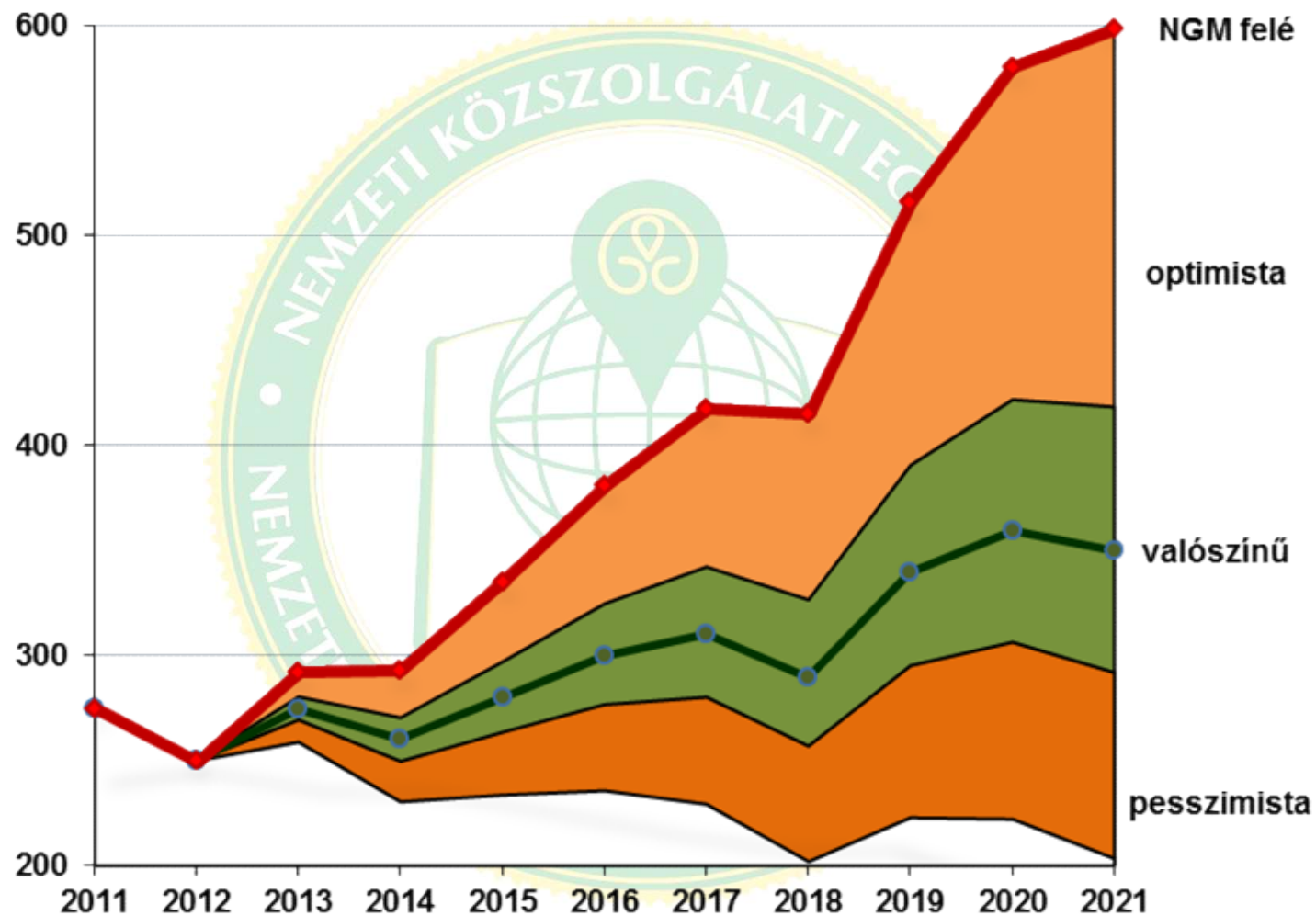
NATO

☐ **CFI**

☐ **Smart Defense**

- Multinational Logistics Partnership – Mine Resistant Ambush Protected (MRAP) Vehicle Maintenance;
- Multinational Logistics Partnership – Helicopter Maintenance;
- Joint Logistics Support Group (JLSG HQ) capability from NATO Force Structure (NFS) Commitments;
- Multinational Logistics Partnership – Fuel handling;
- Multinational Logistics Partnership/Lessons Learned and Best Practices;
- FAC/JTAC Simulation and Training;

Védelmi tervezés több változatban

A kidolgozott kari stratégiák értékelése

A szemináriumon a **három munkacsoport** fogja előadni a NETK stratégiát
Elbírálási szempontok:

1. Az elméleti ismeretek megjelenése
2. A jelenlegi NETK stratégiai koncepciók, dokumentumok feldolgozott
3. Vízió
4. Illeszkedés az NKE IFT-hez
5. A stratégiai koncepció kidolgozottsága
6. Egyes területek feldolgozottsága, koherenciája
7. Fejlesztési programok megléte
8. Kommunikáció
9. Visszacsatolások és LL
10. A minőségbiztosítás kérdései

A legjobb stratégia bemutatásra kerül a május 6-i kari napon

Köszönöm a figyelmet.

Kérdések?

